

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข”
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ
กรุงเทพมหานคร

นายอนุสรณ์ กะดามัน

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**The Construction of a Reading Enhancement Book Entitled “Niras MRT:
Station of Happiness” for Mathayom Suksa VI Students
of Wat Ratchabophit School in Bangkok Metropolis**

Mr. Anusorn Kadaman

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT
สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร

ชื่อและนามสกุล นายอนุสรณ์ กะคามัน

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน

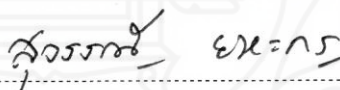
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

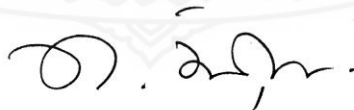
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณิ ยะหะกร)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นายอนุสรณ์ กะคามัน รหัสนักศึกษา 2602100311

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ (1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” (2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และ (3) แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียน เป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาคั่นคว้ออิสระมีดังนี้ (1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” ที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาประกอบไปด้วยเรื่องราววิถีชีวิต สถาปัตยกรรมตลอดเส้นทางสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินส่วนต่อขยายสายสีน้ำเงิน จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย โดยมีภาพประกอบ คำอธิบายสถานที่ คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเล่มและ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านรูปเล่ม ด้านภาษา ด้านเนื้อหา ด้านภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวมมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมทุกด้าน เท่ากับ 4.91 และผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน ด้านรูปเล่ม ด้านภาษา ด้านเนื้อหา ด้านภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวมมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก คือมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านเท่ากับ 2.86

คำสำคัญ หนังสือส่งเสริมการอ่าน นิราศ มัธยมศึกษา

Independent study title: The Construction of a Reading Enhancement Book Entitled “Niras MRT: Station of Happiness” for Mathayom Suksa VI Students of Wat Ratchabophit School in Bangkok Metropolis

Author: Mr. Anusorn Kadaman; **ID:** 2602100311;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent study advisor: Dr. Apirak Anaman; Assistant Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The purposes of this independent study were (1) to construct a reading enhancement book entitled “Niras MRT: Station of Happiness” for Mathayom Suksa VI Students of Wat Ratchabophit School in Bangkok Metropolis; and (2) to verify quality of the constructed reading enhancement book.

The informants for this study consisted of a group of 3 experts and a group of 10 Mathayom Suksa VI students. The instruments employed for this study comprised (1) a reading enhancement book entitled “Niras MRT: Station of Happiness”, (2) a reading enhancement book quality evaluation form with 5-level rating scale for the experts, and (3) a reading enhancement book quality evaluation form with 3-level rating scale for students. Data were statistically analyzed using the mean.

Results of the study were as follows: (1) the constructed reading enhancement book entitled “Niras MRT: Station of Happiness” comprised a story of life style, architectural buildings along the route, and the Blue Line MRT extension stations consisting of 4 stations, including Wat Mangkon Station, Sam Yot Station, Itsaraphap Station, and Sanam Chai Station; each story was completed with illustrations, explanations for the places, vocabulary explanation, and activities at the end of the book; and (2) results of quality verification of the book by experts regarding the book appearance and format, language, contents, illustrations, and values and benefits showed that the overall rating mean was 4.91, which was at the highest level; while results of quality verification of the book by students regarding the book appearance and format, language, contents, illustrations, and values and benefits showed that the overall rating mean was 2.86, which was also at the highest level.

Keywords: Reading enhancement book, Niras, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆมาน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการจัดทำ ติดตามผลการศึกษาค้นคว้าอย่างใกล้ชิดเสมอมา จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณียะหะกร กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ได้แก่ ดร.พิมลศักดิ์ อุ่่นวรรณธรรม ดร.วิชุดา พรายขงค์ และ อาจารย์จินตนา กล้ายประยงค์ ที่ให้ความอนุเคราะห์แก้ไข เสนอแนะ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงได้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาค้นคว่ายังได้รับความอนุเคราะห์ และให้การสนับสนุนการจัดทำ หนังสือจากท่านผู้อำนวยการ ดร.ศรายุทธ์ รัตนปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานครตลอดจนได้รับความช่วยเหลือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิศ จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ คอยให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านจนสำเร็จลงได้ด้วยดี

อนุสรณ์ กะดามัน

ธันวาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน	31
บทที่ 2 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	42
บทที่ 3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการศึกษา	95
อภิปรายผล	98
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	108
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ข แบบประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	112
ค การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	117
ง แบบประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับนักเรียน	122
จ การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน	126
ประวัติผู้ศึกษา	131

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 4 เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษา ซึ่งในมาตรา 23 และมาตรา 24 กำหนดให้ การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงด้านการใช้ทักษะภาษาไทยอย่างถูกต้อง ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน กำหนัดถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และรักการอ่าน นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, น.10) จากเจตนารมณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทย ตลอดจนการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับคุณธรรม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่สำคัญคือ ต้องการให้คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน มีความสามารถในการคิด และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552, น.11-16)

จากการรายงานผลการสอบระดับชาติ (O-NET) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปัจจุบัน ชี้ให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทุกระดับชั้น มีผลการทดสอบอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งบ่งชี้ว่าการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยยังต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชาภาษาไทยโดยเฉพาะทักษะการอ่าน จึงจำเป็นต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นตั้งแต่ยังเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของ

สถานศึกษาและครูผู้สอนที่จะต้องหาแนวทางส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เห็นความสำคัญของการอ่านตลอดจนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน สื่อการจัดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาและความรู้ ความสามารถของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ และการนำไปใช้ซึ่งมีส่วนช่วยให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ เจตคติ ทักษะคิด ฯลฯ แก่ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพตามที่หลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือส่งเสริมการอ่านจึงเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอีกประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของ อภิวัชรณ วีระสมิทธิ์ (2544, น.19) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการอ่านด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านจะช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบปัญญาไหวพริบดี ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนนิราศมาบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545, น.8) ที่กล่าวว่า ความงดงามทางภาษาในบทประพันธ์ที่นำเอาบทร้อยกรองมาประพันธ์เป็นเนื้อหาสาระจะช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในความงามของภาษา และมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้ตั้งสมมา เนื้อหาวรรณกรรมจะกล่าวถึงความดี ความงาม การประพฤติตนไว้ในวรรณกรรมซึ่งสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน จึงสมควรที่จะช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่สืบไป

โรงเรียนวัดราชบพิศ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนได้พัฒนาสร้างสื่อ การเรียนรู้และหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมกับวัยและสภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับความสนใจตลอดจนการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านมากขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุชาติ เจริญญาติ (2543, น.1) ที่ว่าวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน คือ ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง จัดหาสื่อหนังสือที่หลากหลายและมีจำนวนมากเพียงพอ โดยเฉพาะหนังสือที่ผู้เรียนสนใจ เป็นเรื่องราวใกล้ตัว ผู้เรียนก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงต้องเตรียมหนังสือที่มีคุณค่าให้แก่ผู้เรียน เพราะหนังสือเป็นปัจจัยสำคัญในการอ่าน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านบทร้อยกรองเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งบทร้อยกรองที่นักเรียนต้องเรียนรู้มีหลายประเภท เช่น กลอน กาพย์ ฉันท์ และโคลง เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เลือกคำประพันธ์

ประเภทกลอนนิราศ เพราะเป็นคำประพันธ์ที่อ่านง่ายและผู้เรียนมีพื้นฐานเกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศมาก่อนแล้ว จึงนำมาใช้เป็นกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, น.8) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้วรรณกรรมด้วยบทร้อยกรอง ผู้เรียนจะเห็นถึงความงามของถ้อยคำในบทร้อยกรอง เข้าใจเรื่องราวได้ดี สามารถท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะ นำไปเป็นต้นทุนหรือพื้นฐานของการแต่งบทร้อยกรอง ดังนั้น การเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านบทร้อยกรองที่ไพเราะด้วย และการเรียนรู้วรรณกรรมพื้นบ้านยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สังคม ชีวิต ตลอดจนวัฒนธรรมของท้องถิ่นอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย จำนวน 4 สถานี มาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยนำเรื่องราวมารียบเรียงเป็นบทร้อยกรองประเภทกลอนนิราศ มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับท้องถิ่นของตนและเรียนรู้ความเป็นอยู่ดั้งเดิมของบรรพบุรุษ เกิดความภาคภูมิใจ รู้จักรักถิ่นฐานของตน ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวที่ใกล้ตัวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนและหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีภาพประกอบ และคำอธิบายสถานที่สำคัญต่างๆ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน ได้รับความรู้ทางประวัติศาสตร์ และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน ส่งผลให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

2.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

3. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

3.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร มีเนื้อหาประกอบได้ด้วยเรื่องราววิถี

ชีวิต สถาปัตยกรรม ตลอดเส้นทางสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย โดยมีภาพประกอบคำอธิบายสถานที่ คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเล่มเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนและเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น

3.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในการแต่งคำประพันธ์ และการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน

3.3 ใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราช-บพิธ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 สถานศึกษามีหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรอง “ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ

4.2 นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านร้อยกรอง

4.3 ครูผู้สอนได้แนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรองเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน

4.4 นักเรียนมีความรู้ เกิดความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่า ความสำคัญของสิ่งที่ควรอนุรักษ์ในท้องถิ่นของตน

5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” ดังนี้

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

5.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินส่วนต่อขยายสายสีน้ำเงิน

5.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำประพันธ์ประเภทนิราศ

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าอิสระ

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการอ่านที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในสังคมปัจจุบันความสามารถในการอ่านเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ดังจะเห็นได้ว่าองค์การระดับนานาชาติ เช่นองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จะใช้ความสามารถในการรู้หนังสือของประชากรประเทศต่างๆ เป็นดัชนีวัดระดับการพัฒนาของประเทศนั้นๆ โดยมีผู้ให้ความหมาย ความสำคัญ และจุดประสงค์ของการอ่านไว้ ดังนี้

5.1.1 ความหมายของการอ่าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, น.1364) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงเรียกว่าอ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียงเรียกว่าอ่านในใจ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจหรือตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง

การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2550, น.27) อธิบายความหมายของการอ่าน หมายถึง การเข้าใจหนังสือด้วยการสังเกต พิจารณาและถ่ายทอดความรู้ ความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน การตีความจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ก็มีความจำเป็นสำหรับมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะการอ่านจะทำให้เราได้รับความรู้ข่าวสาร ทำให้เรามีความคิดที่กว้างขวางขึ้นและยังก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจด้วย

วรรณิ โสมประยูร (2553, น.128) อธิบายความหมายการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้ และเข้าใจ ความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์ โดยออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้นๆ ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

สำลี รักสุทธี (2553, น.1) กล่าวว่า การอ่าน คือ การตีความ แปลความจากตัวอักษรที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ออกมาเป็นข้อมูลความรู้สู่การรับรู้ การเข้าใจของผู้อ่าน

วิฒนะ บุญจับ (2541, น.100) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การรับรู้ความหมายจากข้อความหรือถ้อยคำที่จัดพิมพ์หรือจารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ปรากฏหรือปรากฏในรูปสัญลักษณ์ต่างๆ ที่สามารถแปลความหมายหรือตีความหมายได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.9-10) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีหลักการที่สำคัญ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ให้สามารถพัฒนาตนเองได้

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดการรับรู้ ยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

กล่าวโดยสรุป การอ่าน เป็นกระบวนการการแปลความหมายจากตัวอักษร สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมาย ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้พื้นฐานเดิมที่มีอยู่ ผ่านกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตามสัมผัสอักษร สัญลักษณ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในการตีความหมายให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ตรงตามหรือใกล้เคียงกับผู้ส่งสาร

5.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่นๆ (2546, น.57 อ้างถึงใน สมลชนก โคตรมุงคุณ 2556, น.6) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
2. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
3. การอ่านเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ
6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต
7. การอ่านเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม
8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสารและการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

ดังนั้น การอ่านจึงมีความสำคัญ โดยเป็นหัวใจของการเรียนรู้ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรม ความคิด ความเพลิดเพลินต่อคุณภาพชีวิต และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าตามศักยภาพของตนเองได้

5.1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือแต่ละคนมีจุดหมายเหมือนกัน แต่การอ่านแต่ละครั้งอาจมีจุดหมายแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความต้องการ และหนังสือที่อ่านซึ่งสามารถแบ่งจุดมุ่งหมายการอ่านได้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.9) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่างๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลาย เพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. อ่านเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. อ่านเพื่อทราบข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ ข่าว รายงานการประชุม ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลาย ไม่เจาะจง อ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้ได้มุมมองที่กว้างขึ้น ช่วยให้มีเหตุผลอื่นๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

4. อ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ หรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่างๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สลากยา ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นาน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้และนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนาเชื่อมโยง การอ่าน ผู้การวิเคราะห์และคิดวิเคราะห์ บางครั้งก็อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

วรรณิ โสสมประยูร (2553, น.134-135) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน

ดังนี้

1. เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เป็นการอ่านตำรา บทความ สารคดี
2. เพื่อความบันเทิง เป็นการอ่าน นวนิยาย การ์ตูน วรรณคดี
3. เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการอ่านประเภทชวนหัวต่างๆ
4. เพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เป็นการอ่านสารคดี ประวัติศาสตร์

5. เพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูล เป็นการอ่านข่าวต่างๆ
6. เพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นของจริง เช่น การอ่านโฆษณาต่างๆ
7. เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น การอ่านบทความในวารสาร
8. เพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง คำแนะนำ คู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า
9. เพื่อออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจนมีน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เช่น อ่านบทละคร

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายที่หลากหลาย เช่น อ่านเพื่อความรู้อ่านเพื่อความบันเทิง หาแนวคิด ประสบการณ์ต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดี เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการอ่านที่ดียิ่งขึ้น ผู้อ่านควรตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านที่สำคัญว่าตนนั้นต้องการอ่านเพื่ออะไร ซึ่งจะทำให้การอ่านของตนนั้นได้รับการพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน จัดเป็นหนังสือที่ส่งเสริมประสบการณ์ในการอ่านให้กับผู้เรียนนอกเหนือไปจากหนังสือเรียน มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังต่อไปนี้

ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับความสนใจในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของหนังสือ ส่งเสริมการอ่านไว้หลากหลาย ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.4) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้น เพื่อให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน หรือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอเนื้อหาสาระ ความรู้ที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริง มีแหล่งที่มาถูกต้อง สามารถใช้อ้างอิงเป็นความรู้ได้ มีการใช้ถ้อยคำ ลำนวนที่เข้าใจง่าย ครอบคลุมเนื้อหาและอาจมีการวางความคิดรวบยอดไว้เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการอ่าน

จินตนา ไบกาชุย (2542) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือ ที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น โดยให้ทั้งความรู้ ความคิดและสาระอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน หรือมุ่งหมายให้ความบันเทิงเพลิดเพลิน ประเทืองสติปัญญาหรือคุณธรรมอันดีงามแก่ผู้อ่าน โดยใช้แนวทางการเขียนที่แตกต่างกัน ถ้ามีเนื้อหาสาระให้ความรู้และสารประโยชน์โดยตรง จะใช้แนวเขียนแบบสารคดี จัดเป็น

ประเภท หนังสือสารคดี แต่ถ้าเนื้อหาเน้นความบันเทิงเพลิดเพลินและจรรโลงจิตใจ และใช้แนวเขียนบันเทิงคดี จัดเป็นประเภทหนังสือบันเทิงคดี

เพ็ญฤดี รอดโต (2549) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม สามารถให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งในแง่ความรู้ ความคิด มีคติ และมีสารประโยชน์เป็นการสร้างเจตคติที่ดี อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่าน สร้างนิสัยรักการอ่านอันเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ให้กับผู้เรียนได้

สนม ครุฑเมือง (2550, น.123) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่าน สร้างจิตสำนึกของผู้อ่านให้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นอาจเขียนเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย ซึ่งมีผลต่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง

เอื้อสุภา ส่องสว่าง (2551, น.14) ได้ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ช่วยฝึกทักษะและพัฒนาการอ่าน รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน อาจถูกเขียนเป็นเชิงสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ มีรูปแบบ และภาพประกอบที่สวยงาม ช่วยให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนและมีประโยชน์ต่อการนำเสนอเรื่องราว โดยเฉพาะความเหมาะสมของเนื้อเรื่องของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ต้องไม่ขัดต่อวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม

จากความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่มีรูปแบบทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้อ่าน มีส่วนช่วยในการส่งเสริมทักษะการอ่าน ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินในการอ่าน

5.2.1 ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นเสมือนคลังแห่งความรู้ ความคิด และวิทยาการ ส่งเสริมให้ผู้อ่านได้รับความรู้ เกิดการพัฒนากระบวนการทักษะทางความคิด อันเป็นการทำให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

จินตนา ไบกาชุย (2534) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริม การอ่านสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการโดยเฉพาะผู้อ่านวัยเด็ก

2. ช่วยสร้างความคิดคำนึง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม เด็กยิ่ง อ่านมาก ยิ่งมีความแตกฉานในด้านภาษา โดยเฉพาะในเรื่อง คำ ประโยค และข้อความ
4. ปลุกฝังคุณธรรม เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก

5. พัฒนาให้เด็กอ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่าน

6. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย

สมพร จารุณี (2540) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา โดยหนังสือส่งเสริมการอ่านจัดว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน ได้แก่

1. การสังเกต โดยการกระตุ้นให้สังเกตสิ่งที่ปรากฏในภาพ เช่น การกระทำที่สังเกตได้ความสัมพันธ์ของคน สัตว์และสิ่งของที่ปรากฏในภาพ

2. การเปรียบเทียบ โดยการใช้หนังสือภาพประกอบเรื่องเช่น ให้เด็กได้ดูและเปรียบเทียบภาพเกี่ยวกับสัตว์ รูปทรงเรขาคณิต วิศวนาการของสิ่งต่างๆ รวมไปถึงสถานที่และเหตุการณ์ต่างๆ ก็สามารถนำมาให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเปรียบเทียบได้

3. การจัดลำดับ หนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีการเรียบเรียงเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตามลำดับ ซึ่งอาจจะเป็นไปตามวันและเวลาที่เกิดขึ้นก่อนหลัง จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจ เรื่องราวและความคิดให้เป็นไปตามลำดับ

4. การสรุปความ หลังจากที่เด็กได้อ่านหนังสือแล้วควรให้เด็กเล่าเรื่องที่อ่านจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสรุปความ โดยการสรุปสิ่งที่สำคัญที่สุดจากเรื่องราวที่อ่านฝึกฝน การแยกรายละเอียดจากสาระสำคัญ

5. การนำความรู้ไปใช้โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างสร้างสรรค์ เช่น การระบายสี การวาดรูป เป็นต้น

6. การวิพากษ์วิจารณ์ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับ เรื่องราวที่อ่านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมกับการอธิบายเหตุผล

เอื้อสุภา ส่องสว่าง (2551, น.16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. มุ่งเน้นให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน มีความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

2. ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
ช่วยพัฒนาการใช้ภาษาของเด็ก และพัฒนาทักษะการอ่านให้ดียิ่งขึ้น
3. ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน คุณธรรมและการกระทำดี ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ ประเพณีอันดีงาม
4. ฝึกให้เด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จากความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่กล่าวไว้ข้างต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.112-114) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หนังสือส่งเสริมการอ่านได้ช่วยให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลดียิ่งขึ้น เนื่องจากมีวิธีการเขียนที่น่าสนใจ ภาพประกอบมีสีสันที่สวยงาม มีเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมไม่มากเกินไป ช่วยให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดจากการอ่านแต่หนังสือเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องราวสาระความรู้กว้างขวางเป็นความคิดลึกซึ้ง อาจมีผลให้สามารถทำความเข้าใจสาระในหนังสือเรียนได้ดีขึ้นและทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. หนังสือส่งเสริมการอ่านได้เสริมประสบการณ์ หรือแนวคิดที่แตกต่างจากหนังสือเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงและเห็นความสำคัญของการศึกษาอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด เจตคติ และอภิปรายเรื่องราวที่อ่าน

3. หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้าด้วยตนเองด้วยการมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มเติม โดยทำงานเป็นกลุ่มแล้วนำผลการศึกษามาเสนอในรูปแบบของรายงานหรือนิทรรศการ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน เปิดโอกาสให้ได้สำรวจความสนใจของตนเอง และศึกษาค้นคว้าสาระความรู้และเรื่องราวต่างๆ ตามความสนใจได้อย่างไม่จำกัด

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีคุณค่าต่อการพัฒนาการของผู้เรียนทุกวัย สามารถส่งเสริมให้เกิดลักษณะนิสัยรักการอ่าน เกิดพัฒนาการทางการใช้ภาษาตามความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดพัฒนาทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และทางสังคม ซึ่งพัฒนาการต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาเลือกสรรและการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้ มีโอกาสเรียนรู้จากหนังสือที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน ช่วยพัฒนาความคิด สติปัญญา เจตคติ ค่านิยม และจริยธรรม เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น สามารถนำความรู้ที่ได้จากอ่านไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต การรู้จักตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้

5.2.2 องค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ส่งผลต่อการฝึกทักษะการอ่านเพื่อการเรียนรู้และรูปเล่มเนื้อหาที่น่าสนใจนั้น ควรมียองค์ประกอบต่างๆของหนังสือครบถ้วน มีเนื้อหาสาระตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เกิดความเพลิดเพลิน ตลอดจนมีความสวยงามน่าอ่านซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.3-4) กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่ามีองค์หลัก 3 ประการ คือ

1. ปก เป็นส่วนแรกที่สุดของเล่ม ทำหน้าที่ควบคุมรูปเล่ม และนำไปสู่เนื้อหาภายในเล่ม ดังนั้น ปกหนังสือจึงมีความสำคัญทั้งในด้านความคงทน งดงาม และความมีเสน่ห์เร้าใจ ปกหนังสือทั่วไปจึงมักใช้กระดาษที่แข็งและหนากว่าเนื้อหาภายในเล่ม นอกจากนี้ยังมีภาพที่น่าสนใจ ชักชวนให้ติดตามเรื่องราวภายในเล่ม รวมทั้งชื่อหนังสือ และชื่อผู้เขียนเรื่องด้วย

2. เนื้อหา เป็นส่วนหลักของการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ตัวอักษรชนิดต่างๆ ที่อ่านง่าย ชัดเจน มีความต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ต้นจนจบ เนื้อหาในหนังสือทุกเล่มควรเขียนถูกต้อง มีการจัดย่อหน้า และวรรคตอนอย่างเหมาะสม นอกจากนั้นยังอาจใช้ขนาดและแบบของตัวอักษรช่วยเน้นให้การอ่านเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินมากขึ้น ซึ่งในส่วนของเนื้อหาประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ ดังนี้

2.1 ส่วนนำเรื่อง หรือบทนำเรื่อง คือข้อความที่ผู้เขียนเสนอไว้ในย่อหน้าแรก มีลักษณะการเขียนเป็นการเปิดเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

2.2 ส่วนเนื้อเรื่อง อาจจะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่สำคัญคือส่วนเนื้อเรื่องต้องให้สารประโยชน์ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน และการนำเสนอควรมีลักษณะที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงสารประโยชน์ของเรื่อง ได้เป็นอย่างดี

2.3 ส่วนสรุปเรื่อง คือข้อความส่วนสุดท้ายของเรื่อง เป็นข้อความที่เขียนปิดเรื่องภายหลังจากที่ได้กล่าวเนื้อเรื่องครบทุกเรื่องแล้ว โดยอาจเขียนสรุปประมวลสาระสำคัญของเรื่อง หรืออาจเขียนกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิด ความคิดที่กว้างขวางออกไป

3. ภาพประกอบ เป็นส่วนเสริมให้การนำเสนอเนื้อหาสาระสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภาพประกอบ ไม่เพียงแต่ช่วยให้เรื่องราวที่น่าสนใจชัดเจนครบถ้วนยังทำหน้าที่ตกแต่งให้หนังสืองดงามเพิ่มความสบายตาสบายใจในการอ่านหนังสือด้วย

สมพร จารุณี (2540) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาโดยมียองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ส่วนนำเรื่อง หรือบทนำเรื่อง คือข้อความที่ผู้เขียนเสนอไว้ในย่อหน้าแรก มีลักษณะการเขียนเป็นการเปิดเรื่องซึ่งยังไม่ใช่เป็นการกล่าวถึงเนื้อเรื่องจริง ๆ เพียงแต่เป็นการเกริ่นให้ผู้อ่านทราบว่าเขาจะได้อ่านเรื่องอะไรในย่อหน้าต่อไป บทนำเรื่องเป็นส่วนที่สำคัญมากของงานเขียนเพราะเป็นส่วนที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เป็นส่วนที่อาจจะช่วยให้ผู้อ่านตัดสินใจว่าจะอ่านเรื่องต่อไปหรือไม่ ทราบถึงประโยชน์ของเนื้อหาสาระที่จะได้อ่านโดยผู้เขียนอาจขึ้นต้นด้วยการบอกผู้อ่านตรงๆ ว่าเขากำลังจะกล่าวถึงเรื่องอะไร หรือใช้วิธีการเสนอปัญหาเพื่อนำสู่การอภิปรายหรือการแก้ไขปัญหาซึ่งจะเป็นสาระสำคัญของงานเขียนต่อไป

2. ส่วนเนื้อเรื่อง เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของงานเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพราะส่วนเนื้อเรื่องเป็นส่วนที่เกิดเป็นงานเขียนเรื่องนั้นๆ ขึ้นมา ซึ่งอาจจะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับขอบข่ายของเนื้อหาสาระตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านได้อ่านจบแล้วควรได้รับประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายทุกประการ

3. ส่วนสรุปเรื่อง คือข้อความส่วนสุดท้ายของเรื่องเป็นข้อความที่ผู้เขียนเขียนปิดเรื่อง ภายหลังจากที่ได้กล่าวเนื้อเรื่องครบทุกเรื่องแล้ว และช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้เวลาช่วงนี้

ประมวลความคิด หรือขยายความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ได้อ่านมาแต่ต้น ผู้เขียนอาจใช้วิธีการเขียนสรุปเรื่องต่างๆ กัน โดยอาจจะเขียนสรุปประมวลสาระสำคัญของเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วในบทนำเรื่องอีกครั้งหนึ่งเพื่อช่วยดึงผู้อ่านกลับมาที่ความคิดสำคัญอันเป็นจุดมุ่งหมายของงานเขียนทั้งเรื่อง หรือกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่กว้างขวางออกไปหรือเสนอแนะแง่มุมอื่นที่ผู้อ่านควรคิดหรือศึกษาต่อไปอีก

จินตนา ไบกาซูยี (2534) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หัวข้อเรื่อง โดยมีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ ชุมชนรอบตัว ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และความสนใจในการอ่านของเด็ก

2. แก่นเรื่องมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ มีแก่นเรื่องเพียงเรื่องเดียว หรือถ้ามีหลายเรื่องควรมีการเชื่อมโยงเป็นแนวเรื่องเดียวกัน

3. โครงสร้างเนื้อหา หรือโครงเรื่อง ประกอบด้วยบทนำเรื่อง บทเนื้อเรื่อง บทสรุป หรือบทท้ายเรื่อง และอาจมีภาคผนวกด้วย

4. การออกแบบหนังสือ ได้แก่ ขนาดรูปเล่ม ส่วนหน้า ส่วนกลาง และส่วนท้ายของหนังสือ ภาพประกอบในเรื่อง และภาพปก รวมไปถึงจำนวนหน้าทั้งหมด

จากที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปก เนื้อหา และ

ภาพประกอบ ซึ่งในส่วนของเนื้อหาเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่จะแสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์โดยประกอบด้วยส่วนย่อย 3 ส่วน คือ ส่วนนำเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนสรุปเรื่อง ดังนั้นในการสร้างสรรค์งานเขียนประเภทหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบ ที่ควรศึกษาทำความเข้าใจ และศึกษาว่ามีรายละเอียดที่สัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกันอย่างไรเพื่อที่จะสร้างงานเขียนที่เหมาะสมกับผู้อ่านและมีคุณค่าต่อการอ่านอย่างมีคุณภาพ

5.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้

5.3.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน และประสบการณ์อื่นๆ ที่สนับสนุนเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

5.3.2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

วาสนา ชาวหา (2525) ได้จัดแบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและสามารถให้ความรู้แก่ผู้อื่นได้โดยตรง
2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่มีขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ทะเล ฯลฯ หรือสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ได้แก่ โรงงาน โรงเรียน สวนสัตว์ ฯลฯ ซึ่งสามารถหาความรู้ได้จากสิ่งเหล่านี้
3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งมีชีวิตที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนแล้วสามารถทำให้การเรียนรู้ดีขึ้น มีความหมายขึ้น
4. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรม เช่น การละเล่นพื้นเมือง พิธีหรือประเพณีต่างๆ ในชุมชน

นอกจากนี้ ปัญญา ทองนิล (2537) ได้กำหนดประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ได้ 4 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ที่มีความรู้ความชำนาญบางอย่าง ครู เจ้าหน้าที่ของรัฐ เอกชน ผู้นำศาสนาที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น
2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ ทั้งที่อยู่ในธรรมชาติ เช่น น้ำตก ป่า ลำคลอง และที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ประเภทวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น ดิน หิน แร่ เครื่องใช้ไฟฟ้าเก่าๆ เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมสถานการณ์ ได้แก่ กิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่จัดขึ้นหรือ เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น งานประเพณีต่างๆ กีฬาในท้องถิ่นการก่ออาชญากรรมในท้องถิ่น กิจกรรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้จัดได้หลายแบบตามความสอดคล้องกับโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้ ดังนี้

แบบที่ 1 จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ลำธาร ถวุด หิน ดิน ทราย ชายทะเล ฯลฯ

แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันทางการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ ฯลฯ

บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ

แบบที่ 2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลักคือ ครู อาจารย์ ห้องเรียน ห้องสมุด ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ ฯลฯ ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน ฯลฯ

แบบที่ 3 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล

ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่ พระภิกษุสงฆ์ ตลอดจนผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ในอาชีพแขนงต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน รวมทั้งสถานที่ประกอบการ ร้านค้า หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

จากการศึกษาความหมายและประเภทของแหล่งเรียนรู้ข้างต้น จึงสรุปประเภทของแหล่งเรียนรู้ตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กร หมายถึง บุคคล เช่น บุคลากร กลุ่มบุคคล คณะบุคคล ปราชญ์ชาวบ้าน หมอพื้นบ้าน ฯลฯ หรือตัวแทนองค์กร สถาบันต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ผู้นำทางศาสนา พระภิกษุสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม ฯลฯ ที่มีองค์ความรู้ มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสามารถเฉพาะด้าน ตลอดจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ แนวคิด หลักการ และวิธีการปฏิบัติให้แก่แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้

2. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ทะเล แร่ธาตุ สัตว์ ฯลฯ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ฝ่ายชลประทาน อุทยานแห่งชาติ ศูนย์อนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า ฯลฯ

3. แหล่งเรียนรู้ประเภทอาคาร สถานที่ และสิ่งก่อสร้าง หมายถึง สถาปัตยกรรมหรือสิ่งปลูกสร้างตามแต่ยุคสมัยต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัด โบสถ์ วิหาร พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรมและจารีตประเพณี หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ทางสังคมที่แสดงถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ เช่น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องปั้นดินเผา ดนตรีพื้นบ้าน การแสดงพื้นบ้าน ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ฯลฯ

5.3.3 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีความรู้สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นอกจากกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนแล้วจำเป็นต้องมีการจัดแหล่งและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 ได้ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ แหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542)

ดังนั้น การเรียนรู้จึงสามารถเกิดได้ทุกสถานที่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกัน สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็น

การเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉะนั้นการเรียนรู้จึงไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในสถาบันทางการศึกษาเสมอไป การดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อันเป็นหลักการที่นำมาจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้ได้ศึกษาหาความรู้ได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่น ดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2) เป็นแหล่งศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 4) เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์
- 5) เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและแหล่งศึกษาค้นคว้าแสวงหา

ความรู้ด้วยตนเอง

- 6) เป็นแหล่งสร้างความคิดเกิดอาชีพใหม่สู่ความเป็นสากล
- 7) เป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง
- 8) เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนหรือผู้เป็น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบการ เป็นต้น

5.3.4 แนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ให้แนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) แหล่งเรียนรู้ เป็นแหล่งที่นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องที่สนใจ ใฝ่รู้ แหล่งเรียนรู้มีทั้งในโรงเรียนและชุมชน

2) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนอกจากห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ แล้ว สถานที่ทุกแห่ง ในบริเวณโรงเรียนจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ได้และบางครั้งโรงเรียนอาจจัดเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ เช่น จัดเป็นจุดศึกษาส่วนการเรียนรู้ ค่าการเรียนรู้ เป็นต้น

3) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นแหล่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้น อาจเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา สาธารณประโยชน์ สถานประกอบการ สถาบันทางการศึกษา อาชีพในชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ

5.3.5 วิธีกรใช้แหล่งเรียนรู้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียนและนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริง และสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลัก ดังนี้

1) การใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ต้องเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณโรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่นาสวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

2) การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกปฏิบัติทดลอง ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การปฏิบัติการเกี่ยวข้าว การทำนา การทำไร่ งานเชื่อมโลหะ งานปูน งานไม้ และการฝึกงานในสถานที่ราชการ

5.3.6 จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

สำหรับจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ระบุไว้ว่า

1) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

2) เพื่อสนับสนุนการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วให้เกิดคุณค่าต่อการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3) เพื่อสนับสนุนการจัดและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและเป็นระบบเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

5.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานีรถไฟใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร BEM Magazine ฉบับพิเศษ 2562 เปิดให้บริการโครงการรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย กล่าวถึงรายละเอียดสถานีรถไฟใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายไว้ ดังนี้

5.4.1 เส้นทางแห่งความสุขที่เชื่อมต่อทุกการเดินทาง

1) โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ระยะทาง 47 กม. 38 สถานี

(1) โครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล

สถานีหัวลำโพง – สถานีบางซื่อ

ระยะทาง 20 กม. เป็นสถานีใต้ดินทั้งหมด 18 สถานี

(2) โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย

สถานีหัวลำโพง – สถานีหลักสอง

ระยะทาง 14 กม. 11 สถานี สถานีใต้ดิน 4 สถานี

สถานียกระดับ 7 สถานี

สถานีบางซื่อ – สถานีท่าพระ

ระยะทาง 13 กม. สถานียกระดับทั้งหมดจำนวน 9 สถานี

2) โครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายนวลทองรัชธรรม (สายสีม่วง)

สถานีคลองบางไผ่ – สถานีเตาปูน

ระยะทาง 23 กม. 16 สถานี

5.4.2 เส้นทางแห่งความสุข เชื่อมอดีต ปัจจุบัน และอนาคตไว้ด้วยกัน

รถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินเป็นรถไฟฟ้าใต้ดินสายแรกของประเทศไทยที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อว่า “รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล” ซึ่งหมายถึง “งานเฉลิมความเป็นมงคลแห่งความเป็นพระราชา” โดยบริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน แห่งประเทศไทย หรือ รฟม. ซึ่งเปิดให้บริการเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2547 ให้บริการ จากสถานีหัวลำโพง – บางซื่อ ใช้เวลาเดินทางโดยประมาณ 30 นาที มีระยะทาง 20 กิโลเมตร จำนวน 18 สถานี ทำให้การใช้ชีวิตของประชาชนในการสัญจรในกรุงเทพมหานครสะดวกสบาย รวดเร็ว ตรงต่อเวลา และมีความปลอดภัย กลายเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นส่วน หนึ่งในชีวิตประจำวันของคนกรุงเทพมหานคร

ความเจริญก้าวหน้าทางการคมนาคมด้วยรถไฟฟ้าใต้ดินดังกล่าว รัฐบาลจึง ได้เพิ่มเส้นทางด้วยโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าให้ทั่วถึงซึ่ง “โครงการรถไฟฟ้าสายสี น้ำเงินส่วนต่อขยาย” เป็นอีกหนึ่งโครงข่ายที่จะมาเติมเต็มรอยยิ้มให้กรุงเทพฯ โดยจะเชื่อมต่อ ระหว่างฝั่งธนบุรีสู่ฝั่งพระนครด้วยระบบรางที่เชื่อมการเดินทางผ่านอุโมงค์ใต้แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่ง โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายแบ่งการเปิดให้บริการเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 สถานีเตาปูน – สถานีบางซื่อ ซึ่งเปิดให้บริการ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2560 โดยเชื่อมต่อกับโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงที่สถานีเตาปูน

ช่วงที่ 2 สถานีหัวลำโพง – สถานีหลักสอง จะเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในวันที่ 29 กันยายน 2562

ช่วงที่ 3 สถานีเตาปูน – สถานีท่าพระ จะเปิดให้บริการไตรมาส 1 ปี 2563 โดยเชื่อมต่อสายเฉลิมรัชมงคล ที่สถานีเตาปูนซึ่งเป็นสถานีร่วมกับโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง นอกจากนี้ยังเชื่อมต่อกับสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย ช่วงที่ 2 ที่สถานีท่าพระซึ่งเป็นสถานี Interchange Stations ที่ให้ผู้โดยสารสามารถเปลี่ยนเส้นทางจากสถานีท่าพระไปสู่เส้นทาง จรัญ สนิทวงศ์ 13 หรือเดินทางไปยังสถานีอิสรภาพ หรือสถานีบางไผ่ ซึ่งสามารถเปลี่ยนขบวนได้ที่ สถานีนี้

เส้นทางรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินในปี พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2563 ที่แผ่ขยายไป ทั่วกรุงเทพมหานคร ซึ่งสถานีเหล่านั้น มีจุดหมายให้ประชาชนได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย

ขึ้นสามารถสัญจรไป แหล่งท่องเที่ยว ร้านค้า ร้านอาหาร ได้สะดวกขึ้นหรือสัมผัสสีสันแห่งวัฒนธรรมย่านเศรษฐกิจ เช่น เขาวราช ปากคลองตลาด ตลอดจนการเดินทางไปฝั่งธนบุรีเพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เช่นบริเวณสถานี บางไผ่ บางหว้า บางแค จะมีวัดเก่าแก่ให้ได้ไปเยือน ซึ่งทั้งชาวต่างชาติและคนไทยสามารถเดินทางเข้าถึงสถานที่เหล่านี้ได้สะดวก รวดเร็วกว่าเดิม นำมาซึ่งความเจริญ กระตุ้นเศรษฐกิจ กระจายรายได้สู่ประชาชน ท้องถิ่น ชุมชนต่างๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินและเชื่อมต่อประวัติศาสตร์จากอดีตมายังวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน คู่อากาศแห่งการพัฒนาประเทศชาติ

5.4.3 สถานีแห่งความสุข และความภูมิใจของคนไทย

สถานีแห่งความสุข หมายถึง 4 สถานีเอกลักษณ์ ของโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย จากสถานีหัวลำโพงไปยังสถานีหลักสอง ซึ่งนอกจากจะสะท้อนนวัตกรรมด้านการคมนาคมที่ทันสมัยอันเป็นหน้าที่หลักของโครงการแล้ว ยังสะท้อนตัวตนที่มาของความเป็นไทยได้อย่างงดงาม ทั้ง 4 สถานี มีดังนี้

1) สถานีวัดมังกร

สถานีวัดมังกร (อังกฤษ: Wat Mangkon Station, รหัส BL29) ตั้งอยู่เลขที่ 530 ถนน เจริญกรุง แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร 10100 รูปแบบของสถานีเป็นชานชาลาต่างระดับ (Station with Stack Platform) เนื่องจากถนนเจริญกรุง มีพื้นที่คับแคบ ทำให้ต้องสร้างอุโมงค์ซ้อนกัน ซึ่งสถานีอยู่ใกล้กับ วัดมังกรกมลาวาส ถนนเขาวราช ย่านธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีน ถือเป็นไชน่าทาวน์ของเมืองไทย

การออกแบบและตกแต่งภายในผสมผสานศิลปะแบบไทย – จีน โดยมัณฑนากรได้ออกแบบนำมังกร ซึ่งเป็นสัตว์มงคลแห่งเทพเจ้าจีนมาประดับตกแต่งสถานีสลบลวดลายดอกบัวลายจีนได้อย่างงดงาม ผู้ออกแบบได้แรงบันดาลใจจากวัดมังกรกมลาวาสหรือ “วัดเล่งเน่ยยี่” ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานกว่า 140 ปี ในการตีความหมายของคำว่า “เล่ง” ในภาษาจีนแต้จิ๋ว หมายถึง มังกร คำว่า “เน่ย” หมายถึง ดอกบัว และ “ยี่” หมายถึง วัด บรรยากาศภายในสถานีที่มีความโอ่อ่าอลังการด้วยสีแดง – ทอง แสดงถึงวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่ของจีนและบริเวณทางขึ้น – ลง ที่จะนำไปสู่ชั้นออกบัตรโดยสารถูกออกแบบให้มีลักษณะคล้ายท้องมังกรมีมิติ แสงเงา BEM Magazine ฉบับพิเศษ นิยามสถานีวัดมังกรว่า “ค้ำความคลาสสิกของสองวัฒนธรรม”

2) สถานีสามยอด

สถานีสามยอด (อังกฤษ: Sam Yot Station, รหัส BL30 (สายสีน้ำเงิน), PP23 (สายสีม่วง)) ตั้งอยู่ที่ ถนนเจริญกรุง ตั้งแต่บริเวณแยกสามยอด (จุดตัดกับถนนมหาไชย) จนถึงแยกอนุาकरण (จุดตัดกับถนนอนุาकरण และถนนบูรพา) ในพื้นที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขต

พระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งสถานีสามยอดเป็นตัวแทนของสถาปัตยกรรมย้อนยุคสมัยรัชกาลที่ 5 แบบซิโน-โปรตุเกส โดยสร้างเป็นอาคารทางเข้าสถานีจำนวนสามหลัง ออกแบบให้มีความโอ้อวดและโปร่งโล่ง เพื่อเปิดรับลมจากภายนอก บริเวณทางเข้าสถานี และผนังโดยรอบได้มีการขึ้นปูนเป็นประติมากรรมซึ่งเป็นรูปแบบของประตูในสมัยเก่ามาปรับใช้ ส่วนบริเวณเสาสถานีและพื้นที่จำหน่ายบัตรโดยสารได้มีการนำรูปทรงและลักษณะของซุ้มประตูสามยอดเดิมในอดีตมาตกแต่งเพื่อสื่อถึงประวัติศาสตร์ของพื้นที่ และภายในมีการติดรูปภาพสมัยเก่าเพื่อเล่าถึงประวัติศาสตร์และที่มาของพื้นที่ให้ผู้โดยสารได้รับทราบและรับรู้

การออกแบบพื้นที่ภายในสถานีจะใช้สีโทนเหลืองอ่อนเป็นหลักเพื่อให้สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมโดยรวมของตัวสถานี ยกเว้นพื้นที่เชื่อมต่อสายฉลองรัชธรรม ที่ออกแบบด้วยโทนสีม่วง ตั้งแต่ผนัง เพดาน และสภาพแสงไฟโดยรวมของพื้นที่ เพื่อสื่อให้ทราบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของสายฉลองรัชธรรม ซึ่งเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร สายฉลองรัชธรรม ที่ชั้น B3

3) สถานีอิสรภาพ

สถานีอิสรภาพ (อังกฤษ: Itsaraphap Station, รหัส BL32) เป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสถานีแรกและสถานีเดียวของสายเฉลิมรัชมงคลที่มีเขตที่ตั้งอยู่ที่ฝั่งธนบุรี สถานีตั้งอยู่ในแนวตัดขวางใต้ถนนอิสรภาพ บริเวณใต้ซอยอิสรภาพ 23 และซอยอิสรภาพ 34 ในพื้นที่แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ ซึ่งเป็นสถานีใต้ดินสถานีสุดท้ายก่อนยกระดับเข้าสู่สถานีท่าพระ รวมถึงเป็นสถานีที่เชื่อมต่อไปยังอุโมงค์ลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อข้ามไปฝั่งพระนคร และเป็นสถานีใต้ดินที่ใช้ชานชาลาแบบเกาะกลาง (Station with Central Platform)

ตราสัญลักษณ์สถานีเป็นรูปหงส์ เพื่อสื่อถึงตราสัญลักษณ์ประจำของวัดหงส์รัตนารามราชวรวิหาร ซึ่งเป็นวัดสำคัญทางประวัติศาสตร์ ในสมัยกรุงธนบุรีและเป็นวัดที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กระเบื้องหัวเสาและป้ายสถานี ออกแบบโดยใช้ลายค้างคาวและเหรียญจีน เพื่อแสดงถึงความเป็นสิริมงคล โดยมีความหมายว่า "การขอให้มีความสุขเกิดขึ้นก่อนใคร" และใช้สีทองตกแต่งสถานีเพื่อสื่อถึงความเป็นสิริมงคลและเป็นสิริมงคลที่เกี่ยวข้องกับราชวงศ์

จากเรื่องราวประวัติศาสตร์การออกแบบภายในมีความงดงามด้วยการตกแต่งรูปและลวดลายหงส์องค์ในชั้นออกบัตรโดยสาร โดยนำลายหงส์มาปรับรายละเอียดให้ลงตัวกับพื้นที่เสา ซึ่งภาพหงส์นี้ทำจากวัสดุแผ่นอะคริลิกสีทองและอะคริลิกใสกลุ่กลายซ้อนทับกันเกิดเป็นมิติความลึกของลายหงส์ สถานีนี้จะถูกบันทึกไว้ว่าเป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสถานีแรกที่ตั้งอยู่ฝั่งธนบุรี อันเชื่อมโยงกับฝั่งพระนครให้ไปมาหาสู่กันได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

4) สถานีสนามไชย

สถานีสนามไชย (อังกฤษ: Sanam Chai Station, รหัส BL31) เป็นสถานีเดียวในระบบรถไฟฟ้าใต้ดินที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลางพื้นที่อนุรักษ์เกาะรัตนโกสินทร์ ภายในขอบเขตระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองคูเมืองเดิม ในแนวถนนสนามไชย กรุงเทพมหานคร บริเวณวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นเส้นทางต่อเนื่องจากสถานีหัวลำโพง ผ่านพื้นที่เมืองเก่าก่อนลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณปากคลองตลาด ไปยังฝั่งธนบุรี และยกระดับขึ้นสู่สถานีท่าพระต่อไป

สถานีตั้งอยู่ด้านล่างถนนสนามไชย ด้านทิศเหนือของแยกสะพานเจริญรัช 31 หรือปากคลองตลาด (จุดบรรจบถนนสนามไชย, ถนนมหาธาตุ, ถนนราชินี, ถนนอัษฎางค์ และถนนจักรเพชร) บริเวณด้านหน้าโรงเรียนวัดราชบพิศ, มิวเซียมสยาม และด้านหลังวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ในพื้นที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การออกแบบภายใน ใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น ออกแบบโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สุวรรณคีรี ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ให้ความรู้สึกเหมือนเป็นท้องพระโรงในสมัยรัตนโกสินทร์ ประดับด้วยเสาศลุมภ์ตั้งตระหง่านอยู่ระหว่างทางเดิน ลงลายกระเบื้องเป็นดอกพิกุล ปลายเสาประดับด้วยบัวจกปิดทองคำเปลว พื้นและผนังจำลองมาจากกำแพงเมือง ประดับด้วยเสามาของพระบรมมหาราชวัง เพดานเป็นลายฉลุแบบดาวล้อมเดือน ปิดทองคำเปลว ภายในมีการจัดนิทรรศการ แสดงวัตถุโบราณที่ขุดพบเช่น ฐานรากของพระราชวังของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุขสวัสดิ์

การขุดพบโบราณวัตถุในช่วงการก่อสร้างสถานีผู้รับเหมา คือ บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) ได้ขุดพบวัตถุโบราณระหว่างการก่อสร้างกำแพงกันดิน (Retaining Wall) ในชั้นดินเป็นจำนวนมาก อาทิ ถ้วย ชาม ตุ๊กตาดินเผา กระเบื้องดินเผา สมัยพุทธศตวรรษที่ 24–25 จารึกทั้งภาษาไทยและภาษาจีน ปั้นโลหะ ความยาว 14.5 ซม. สลักคำว่า MEMENTO MORI ซึ่งมีความหมายว่า Remember you will die และยังพบเหรียญโลหะสมัยรัชกาลที่ 4-5 เช่น เหรียญโลหะวงกลม มีตราจักร มูลค่า 1 สตางค์ พิมพ์อักษรสยามรัฐ มีตราหามงกุฎ อีกด้านพิมพ์ลายจักรภายในมีช้าง เป็นต้น และขุดพบ คลองราก หรือฐานรากโครงสร้างพระราชวังโบราณ ทำให้ทราบวิธีการก่อสร้างพระราชวังโบราณ การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยและผู้รับเหมาจึงได้ดำเนินการส่งมอบวัตถุโบราณให้กรมศิลปากร และมิวเซียมสยาม นำไปเก็บรักษาและสืบหาที่มาของวัตถุ พร้อมทั้งปรับแบบของสถานีสนามไชยให้มีพื้นที่จัดแสดงวัตถุโบราณก่อนลงไปยังพื้นที่ของสถานี

สรุปเส้นทางการเดินรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายมีระยะทางประมาณ 14 กม. ประกอบไปด้วย 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ

และสถานีสนามไชย สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ศิลปะวัฒนธรรมต่างๆ ผ่านเส้นทางศึกษาแหล่งเรียนรู้สำคัญๆ ให้ได้ศึกษาตลอดเส้นทาง

5.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำประพันธ์ประเภทนิราศ

คำประพันธ์ร้อยกรองประเภทนิราศ นับว่ามีความหมายและประวัติความเป็นมาควบคู่กับวรรณคดีและสังคมไทยมาหลายยุคหลายสมัย โดยมีผู้ให้ความหมาย ผู้ศึกษาประวัติความเป็นมา ตลอดจนกลวิธีในการแต่งกลอนนิราศไว้ ดังนี้

5.5.1 ความหมายและความเป็นมาของนิราศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน(2556) 637 นิราศ ๑ [-ราศ] ก. ไปจาก, ระบุเหตุ, ปราศจาก. น. เรื่องราวที่พรรณนาถึงการจากกันหรือจากที่อยู่ไปในที่ต่างๆ เป็นต้น มักแต่งเป็นกลอนหรือโคลง เช่น นิราศนรินทร์ นิราศเมืองแกลง. (ส.). นิราศ ๒ [-ราศ] ก. ปราศจากความหวัง, ไม่มีความต้องการ, หมดอยาก, เฉยอยู่. (ส.; ป.นิราศ).

คำว่า นิราศ ที่ใช้เป็นชื่อเรียกวรรณคดีไทยประเภทหนึ่งของไทยนั้นมีนักวรรณคดีอธิบายความหมายไว้หลากหลาย อาทิ

พระราชวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2513, น.15) ประทานคำอธิบายว่า นิราศเป็นหนังสือซึ่งแต่งเมื่อร้างไปจากความรัก คือเมีย ถ้าไม่มีความคร่ำครวญถึงเมียที่รัก ก็ไม่ใช่ นิราศ...หนังสือนิราศจับเอาความเศร้าเพราะร้างรักเป็น “แก่น” ของเรื่อง ถ้ากล่าวละเอียดไปในทางอื่น ก็ต้องเรียกว่าเป็น “กระพี้”

เปลื้อง ณ นคร (2537) อธิบายว่า นิราศ คือการแสดงความอาลัย ความผูกพันต่อคนรัก ที่ถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง กวีแสดงออกซึ่งความรัก ความอาลัยนี้เป็นถ้อยคำและบันทึกไว้เป็นตัวอักษร บางท่านก็ใช้โคลง บางท่านก็ใช้กลอน เป็นเครื่องแสดงออกซึ่งความรู้สึกซึ่งมีอยู่อย่างรุนแรง ทั้งนี้แล้วแต่ความถนัด

จิตร ภูมิศักดิ์ (2518, น.2) อธิบายว่า ในความสำนึกของเราเมื่อเอ่ยถึงนิราศ เราย่อมนึกถึงบทประพันธ์ที่คร่ำครวญถึงความรักความอาลัย ความหวังหน้าพะวงหลังยามเมื่อภวีต้องจากคนรักไปต่างถิ่น และมองเห็นภาพของ โคลงหรือกลอนเพลงยาวที่แต่งหนักไปในทางที่เรียกกันว่า “เชิงสังวาส”...หากพิจารณาถึงบทบาทศิลปะอันแท้จริงของนิราศที่มีต่อสังคมแล้ว นิราศ คือ จดหมายเหตุระยะทางท่องเที่ยวที่ได้สะท้อนความเป็นจริงในแง่มุมต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมของเมืองไทยไว้อย่างดีที่สุด

กมล การกุศล (2529) อธิบายว่า ถ้าหนังสือเรื่องใดมีการพรรณนาจากเคหาสถานบ้านช่อง บรรยายสิ่งที่พบเห็นระหว่างทาง แต่ไม่ได้กล่าวถึงการจากหญิงที่รักเลยก็ไม่อาจ

เรียกได้ว่าเป็นหนังสือนิราศ เพราะข้อสำคัญอยู่ที่ถือเอาผู้หญิงเป็นศูนย์กลางแห่งความคิดและคร่ำครวญถึงนางเพราะไม่ได้อยู่ด้วยกัน

ประอรรัตน์ ตั้งกิตติภรณ์ (2542, น.38) ...หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อคร่ำครวญถึงคนรักที่จากกันโดยมิได้บรรยายถึงการเดินทางหรือหนังสือที่บรรยายการเดินทางที่ไม่ได้เน้นการคร่ำครวญถึงคนรัก แต่มุ่งให้ความรู้และแสดงทัศนะของกวีด้วย

เอมอร ชิตตะโสภณ (2521, น.3) ได้สรุปความหมายของนิราศไว้ค่อนข้างครอบคลุมว่ามีลักษณะ 2 ประการดังนี้

1) เป็นหนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อแสดงอารมณ์ของกวี อันเนื่องจากการเดินทางพลัดพรากจากที่อยู่เดิมไปชั่วคราว เกิดความรู้สึกอาลัยรักคนใกล้ชิดที่อยู่เบื้องหลัง

2) เป็นหนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อสะท้อนทัศนะของกวีในอันที่จดเป็นจดหมายเหตุแจ้งระยะทาง ตลอดจนประมวลภาพที่เดินทางไปประสบพบเห็น

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ประทานข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับศัพท์ นิราศ ว่าน่าจะมาจากคำสันสกฤตซึ่งประกอบด้วย อุปสรรค นิสุ แปลงเป็นรูป นิรุ หรือ นิร (ปราศจาก , ไม่มี) + อาสา (ความหวัง) = นิราศ แปลว่า ไม่มีอาสา หรือ ไม่มี ความหวัง แต่พระองค์ก็ไม่ได้วางใจว่าถูกต้องนัก โดยให้เหตุผลว่า การแปลศัพท์คำว่า นิราศ ที่หมายถึง ไม่มี ความหวัง ไม่น่าจะเป็นชื่อหนังสือที่พรรณนาความรู้สึกเมื่อต้องจากนางมาได้ เพราะตามคำสอนทางพุทธศาสนา อาสา หรือ ความหวัง เป็นเรื่องไม่ดี ถ้าคนเราตัดขาดความหวังได้ ก็จะมีความสุข เมื่อ นิราศ หมายถึง ไม่มี ความหวัง ซึ่งก็คือความสุขในทางพุทธศาสนา ดูเหมือนจะมีความขัดแย้งกันเมื่อเราใช้ เป็นชื่อเรียกบทนิราศของไทยที่มีจะมีการคร่ำครวญถึงหญิงอันเป็นที่รัก ด้วยอารมณ์ร้อนรุ่มเมื่อต้องเดินทางจากนางและจากบ้านเมืองมา ทรงอธิบายว่า

ก็เมื่อนิราศมีความว่าถ้าตัดความร้อนได้ย่อมเป็นทางดีในศาสนา แต่เราเอามาใช้ เป็นชื่อหนังสือที่คร่ำครวญถึงเมีย อันเต็มไปด้วยความร้อนใจ ก็ดูไม่เข้ากันเลย เหตุ

ฉะนั้นจึงไม่น่าเชื่อว่า คำว่า นิราศ ซึ่งเป็นชื่อหนังสือชนิดหนึ่งของเรานั้นมาจากคำที่ แปลว่า ไม่มีอาสา หรือถ้าจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า ของตรงกันข้ามไม่ควรเชื่อว่ามาจากกัน สิด่าจะมาจากสืขาวไม่ได้..

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2513, น.7-20) ...ที่กล่าวนี้น่าจะเอาเป็นข้อยุติได้ว่าหนังสือนิราศ ไม่ได้แปลว่า หนังสือไม่มี ความหวัง (ไม่มีอาสา)...

ศักดิ์ศรี เข้มแน่นดา มีความเห็นสอดคล้องกับ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ที่ทรงสันนิษฐานที่มาของรูปศัพท์ของคำว่า “นิราศ” โดยอธิบายว่า

นินฺร + อาสา = นินฺรสา แปลว่า “ปราศจากความหวัง” หรือ “ไม่มีความหวัง” ตรงกับลักษณะของคำประพันธ์ซึ่งบรรยายเรื่องการพลัดพรากจากกันระหว่างชายและหญิงอันเป็นที่รัก เพราะการจากกันทำให้เกิดความท้อแท้ สิ้นหวัง ฉะนั้นถ้าศัพท์ว่า นินฺรสา จะกลายเป็น นินฺรสา ก็ดูเหมาะสมดี แต่ น.ม.ส. ก็ก้าวผิดทาง เพราะแทนที่จะยุติเพียงแค่นี้ น.ม.ส. กลับไปตีความทำนองปรัชญาของฮินดูและพุทธศาสนา โดยยกเอาโศลก สันสกฤตขึ้นมาอ้างว่า อาสา หรือ ความหวังเป็นของไม่ดี เป็นกิเลส เป็นความทุกข์ และไม่มีความหวังนั้นต่างหากคือความสุข ดังข้อความว่า อาสา हि प्रमं ทุกं न्निरासुं प्रमं सुखं แปลว่า “ความหวังนั้นแลเป็นทุกข์อย่างยิ่ง การปราศจากความหวังเป็นสุขอย่างยิ่ง” เพราะฉะนั้น นินฺรสา หรือ นินฺรสา จึงเป็นความสุข

เมื่อเป็นดังนี้ ความก็ขัดกับลักษณะคำประพันธ์ประเภทนินฺรสาของไทยอย่างตรงกันข้าม เพราะนินฺรสาของเราเป็นเรื่องของความทุกข์ใจ มิใช่เรื่องของความสุขเลย

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย (2530 : 1) กล่าวว่า สมมติฐานแรกของ น.ม.ส. ที่ตั้งขึ้นนั้นต้องล้มไป เพราะการตีความทางปรัชญาอย่างเดียว ทำให้ น.ม.ส. มองข้ามความจริงอื่นๆ ไปอย่างน่าเสียดาย น.ม.ส. ตั้งรูปศัพท์ถูกต้องแล้ว แต่ตีความหมายผิดไปเอง ศักดิ์ศรี เข้ม นัดดา, “วินิจฉัย คำว่า นินฺรสา,”

รินฤทัย สัจพันธุ์ (2516, น.9) กล่าวว่า หนังสือนินฺรสาแสดงให้เห็นว่าการมีความหวังเป็นความสุขแม้ว่าจะเป็นหนังสือที่พรรณานาความเร่าร้อนในใจทั้งสิ้น เพราะผู้แต่งไม่รู้ว่าจะเดินทางไปแล้วจะได้กลับมาเห็นหน้าผู้เป็นที่รักหรือไม่ เนื่องจากสภาพการเดินทางแต่ก่อนไม่สะดวกสบายและปลอดภัยเหมือนปัจจุบัน อีกทั้งการเดินทางยังกินเวลานาน อาจจะเผชิญกับอันตรายที่ไม่คาดคิด หรืออาจจะเกิดโรคภัยไข้เจ็บ ยิ่งถ้าเป็นการเดินทาง ความหวังที่จะได้กลับมาก็น้อยลง หากคิดว่าไม่มีหวังอีกแล้วผู้ที่จากไปอาจจะตั้งใจได้เด็ดขาดแต่ส่วนใหญ่ผู้แต่งยังคงมีความหวังอยู่ว่าจะมีโอกาสกลับคืนมาและความหวังนี้จึงทำให้เกิดความรุ่มร้อน ความปรารถนาอย่างทรมาณ เช่น พระยาเขวราช ผู้แต่ง ทวาทศมาส คร่ำครวญว่า การจากนางผู้เป็นที่รักเป็นความรุ่มร้อนยิ่งกว่าความรุ่มร้อนของมหาสมุทรทั้งเจ็ดในวันที่ไฟบัลลัยกัลป์ล้างโลก

รินฤทัย สัจพันธุ์ (2516, น.7) ประเด็นเรื่องการวินิจฉัยถึงที่มาของการสร้างรูปศัพท์คำว่า “นินฺรสา” ยังหาข้อยุติไม่ได้แต่เมื่อพิจารณาถึงศัพท์ นินฺรสา ที่ใช้อยู่ในวรรณคดีทั่วไปพบว่า มีคำว่า นินฺรสา ใช้ในภาษาไทยมาเป็นเวลานานแล้ว เพราะพบศัพท์นี้ในหนังสือมหาชาติคำหลวงซึ่งเป็นวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนต้นในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991-2031) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อัครรยประจักษ์คงนินฺรสา ฝ่ายรุกษชาติบมีผล กดาลดลบังเกอดมี
สรรพวิธีทาง ห่างกษรอุ่มมวงพิบริด โสคแล”

“คุณลูกน้อยนิราศนม จะทนทุกขรคมแต่ใหม่”

“ชื่อเขษฐุชยชาติกัณฑ์ ทุกขนี้แน่นหนา กว่านิราศเมือง”

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า การแต่งวรรณกรรมประเภทนิราศมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นทรงสันนิษฐานเกี่ยวกับมูลเหตุไว้ว่า สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (2506 : 86) กล่าวว่า หนังสือจำพวกที่ เรียกว่า นิราศ เป็นบทกลอนที่แต่งเวลาไปทางไกล มูลเหตุที่จะเกิดหนังสือชนิดนี้ขึ้น สันนิษฐาน ว่า คงเป็นเพราะเวลาเดินทางที่มักต้องไปเรือหลายๆ วัน มีเวลาว่างมากได้แต่นั่งๆ นอนๆ ไปจนเกิด เบื่อ ก็ต้องคิดหาอะไรทำแก้รำคาญ ผู้สันทัดในทางวรรณคดีจึงแก้รำคาญโดยทางกระบวนคิดแต่ง บทกลอน บทกลอนแต่งเวลาเดินทางเช่นนั้นก็เป็นธรรมดาที่จะพรรณนาว่าด้วยสิ่งซึ่งได้พบเห็นใน ระยะทางประกอบกับอารมณ์ของตน เช่น ครวญคิดถึงคู่รักซึ่งต้องพรากทิ้งไว้ทางบ้านเรือนเป็นต้น กระบวนความในหนังสือนิราศจึงเป็นอย่างนี้ทั้งสิ้น ชอบแต่งกันมากแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็น ราชธานี

สรุปได้ว่าวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทนิราศมีวิวัฒนาการจากการ มุ่งเน้นคุณค่าทางอารมณ์มาสู่การมุ่งเน้นคุณค่าด้านสติปัญญาควบคู่กันไป อีกทั้งเนื้อหาที่มี วิวัฒนาการจากการแต่งตามจินตนาการมาสู่ความเป็นจริงมากขึ้น ดังที่ จิตร ภูมิศักดิ์ ได้ถูกอ้างไว้ ในหนังสือ นิราศหนองคาย วรรณคดีที่ถูกสั่งเผา

วิวัฒนาการของนิราศนั้น เริ่มจากการเป็นบทประพันธ์ที่สะท้อนแต่ความ เพื่อฝัน แบบจินตนิยมอัตวิสัย (Subjective Romanticism) มาสู่การสะท้อนภาพความจริงทางภว วิสัยที่ปราศจากการวิจารณ์อันเป็นความจริงที่แข็งทื่อแบบธรรมชาตินิยม (Naturaliam) และในที่สุด ก็มาสู่การสะท้อนภาพของความจริงทางภววิสัยที่ประกอบด้วยการวิจารณ์จากจุดยืนของกวี ด้วย ความสำนึกทางสังคมต่างๆ กัน นั่นคือสะท้อนความเป็นจริงตามแบบอัตนิยม (Realism) วิวัฒนาการของนิราศในอดีตนั้นคลี่คลายดังกล่าวโดยย่อนี้

5.5.2 วิธีการแต่งกลอนนิราศ

กำชัย ทองหล่อ (2515) ได้อธิบายวิธีการแต่งกลอนนิราศว่าจะต้องประกอบ ไปด้วยวิธีการ ดังนี้

1) กลอนนิราศเหมือนกับกลอนเพลงยาว แปลกกันแต่คำขึ้นต้นให้ใช้ “นิราศ” และลงท้ายด้วยคำ “เอ๋ย” เท่านั้น

2) การตั้งชื่อนิราศ

กำชัย ทองหล่อ กล่าวว่า การตั้งชื่อนิราศมีอยู่ 3 วิธี คือ

(1) ตั้งชื่อตามนามสถานที่ที่จะมุ่งไป เช่น นิราศพระบาท นิราศพระแท่น ดงรัง นิราศหัวหิน ฯลฯ ก็หมายความว่าผู้แต่งได้จากคนรัก คู่รัก หรือ เมียไปยังพระบาท พระแท่น ดงรัง และหัวหิน

(2) ตั้งชื่อตามนามของผู้แต่ง เช่น นิราศนรินทร์ หมายความว่านิราศของ นายนรินทร์ คือ นายนรินทร์เป็นผู้แต่ง

(3) ตั้งชื่อตามตัวเอกของเรื่อง เช่น นิราศอิเหนา นิราศเรื่องนี้ท่านสุนทรภู่ เป็นผู้แต่ง แต่งเนื้อหาเรื่องกล่าวถึงอิเหนาซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่องที่ต้องพรากบุษบา จึงใช้ชื่อตัวเอง เป็นชื่อเรื่องฤกษ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณีอะไรที่นิยมทำกันบ้างจึงเอาเดือนมาเป็นชื่อนิราศ ตามความนิยมโดยทั่วไป มักตั้งชื่อนิราศตามวิธีที่ 1 และที่ 2 แต่วิธีที่ 1 ใช้มากที่สุด

จากการศึกษา นิราศคำโคลง : การวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับนิราศชนิดอื่น : รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2516. อธิบายวิธีการตั้งชื่อเรื่องนิราศ โดยระบุว่าการตั้งชื่อเรื่องของนิราศ มี 4 วิธี คือ

(1) ตั้งชื่อตามชื่อผู้แต่ง เช่น นิราศนรินทร์ นิราศพิพิธสาตี นิราศนายโต๊ะ นิราศพระยาตรัง ฯลฯ ซึ่งหมายความว่า เป็นนิราศของผู้แต่งชื่อนั้นๆ

(2) ตั้งชื่อตามชื่อสถานที่ เช่น นิราศหริภุญชัย นิราศลอนดอน นิราศรอบโลก นิราศสุพรรณ นิราศธารโศก เป็นต้น หมายความว่า เป็นบทพรรณนาการเดินทาง จากที่ใดที่หนึ่งก็ได้ ไปยังสถานที่ซึ่งระบุชื่อไว้ เช่น นิราศชะอำ ไม่ได้หมายความว่า กวีพรรณนาการเดินทางจากชำอำไป แต่กลับหมายถึงการพรรณนาการเดินทางไปสู่ชะอำ นิราศลอนดอนก็เช่นกัน หม่อมราโชทัย ได้พรรณนาการเดินทางจากประเทศไทยไปยังกรุงลอนดอนประเทศอังกฤษ และระยะเวลาที่ปฏิบัติภารกิจอยู่ที่นั่น

(3) นิราศสมมุติ หมายความว่ามิใช่นิราศที่แต่งขึ้นเมื่อ มีการเดินทางจริง หรือมีการจากนางจริงแต่ผู้แต่งสร้างเรื่องขึ้นเองโดยอาศัยเค้าความจากวรรณคดีบางเรื่อง โดยผู้แต่ง กำหนดให้เป็นเรื่องราวการเดินทางคร่ำครวญของตัวละครที่สำคัญตัวใดตัวหนึ่งให้อารมณ์ความรู้สึกแก่ตัวละครราวกับเป็นจริง นิราศประเภทนี้ ได้แก่ นิราศอิเหนา นิราศ พระอภัยมณี เป็นต้น

(4) นิราศล้อเลียน มีแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ อย่างหนึ่ง เป็นนิราศที่รวบรวมตัดแปลงโคลงดีๆ ไพเราะ เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย มาจากหนังสือนิราศเก่าหลายเรื่อง ได้แก่ นิราศสรวมครวญ ซึ่งกวี 4 ท่าน คือ นายเวรจำลอง หลวงลิขิตปรีชา ขุนสารบั้งจ และ ขุนจ่านองสุนทร แต่งขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ซึ่งคงจะทำกันในราวสมัยรัชกาลที่ 4 ตอนปลาย หรือ รัชกาลที่ 5 ตอนต้น โดยรวบรวมโคลงไพเราะจาก ก่ำสรวลโคลงต้น นิราศนรินทร์ ลิลิตเตลงพ่าย

นิราศธารโศก ฯลฯ มาดัดแปลงเป็นโคลงสี่สุภาพ และแก้ไขเนื้อความบางตอน เป็นทำนองคล้ายเลียนแบบโคลงของเก่า

นิราศล้อเลียนอีกประเภทหนึ่ง เป็นนิราศที่มีลักษณะตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า parody เป็นบทนิราศที่แต่งขึ้นอย่างไม่มีสาระ ไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะพรรณนา การเดินทาง หรือการคร่ำครวญถึงนางอย่างจริงจัง นิราศชนิดนี้ คือ นิราศพระนิพนธ์ของ หม่อมเจ้าจันทระจิริยา รัชนี แต่งไว้ 2 เรื่อง ให้ชื่อว่า นิราศสรวมรอย และนิราศนายโต๊ะ ฦ ทำซ่าง เป็นบทนิราศสั้น ๆ เป็นนิราศโคลงเรื่องสุดท้ายที่ปรากฏ คือแต่งประมาณ พ.ศ. 2511 ลักษณะเด่นของนิราศชนิดนี้ คือ แต่งล้อบทนิราศของเก่าโดยแทรกอารมณ์ขัน

4) บทประพันธ์ที่ใช้แต่งนิราศ นิยมใช้โคลง 4 กับกลอนตลาดเท่านั้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาใช้โคลง 4 เป็นพื้น เพราะถือกันว่าเป็นของแต่งยาก ที่แต่งเป็นกลอนตลาดก็มีแต่เรียกว่า เพลงยาวสังวาส หาได้เรียกว่านิราศไม่ เพิ่งจะมาเรียกบทประพันธ์ชนิดกลอนตลาดว่าเป็นนิราศ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง

5) คำ “นิราศ” เพิ่งจะมาบัญญัติใช้ขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ หนังสือนิราศที่แต่งขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ใช้ชื่อเฉยๆ ไม่มีคำ “นิราศ” นำหน้า เช่น โคลงหริภุญชัย โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ โคลงทวาทศมาส

6) นิราศที่แต่งเป็นโคลงและกลอนมีลักษณะแตกต่างกันอยู่บ้าง คือ ที่แต่งเป็นโคลงมักมีบทนำเรียกว่าบทมัสการหรือบทไหว้ครูขึ้นต้น บทแรกและบทสุดท้ายของเรื่องเป็นโคลงบ้าง เป็นร่ายบ้าง ต่อมาในยุคหลังนิยมแต่งขึ้นบทแรกเป็นร่ายแล้วต่อไปเป็นโคลงตลาดจนจบ ต้องใช้ร่ายสุภาพกับโคลงสุภาพหรือร่ายคั่นกับโคลงคั่นเป็นคู่กันไม่ขึ้นต้นด้วยคำ “นิราศ” และไม่ลงท้ายด้วยคำ “เฮย”

ที่แต่งเป็นกลอน มักไม่มีบทนำ ขึ้นต้นก็ดำเนินเรื่องที่เดียว และต้องขึ้นต้นด้วยคำ “นิราศ” ลงท้ายด้วยคำว่า “เฮย”

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษา หนังสือวรรณสารวิจักษ์ เล่ม 1-2 (กรมวิชาการ, 2538.) และบทความ มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น). ปีที่ 18, ฉบับที่ 3 (เม.ย.-มิ.ย. 2544), หน้า 13-33 กล่าวถึงองค์ประกอบของการแต่งนิราศโดยสรุปได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. บทสดุดี หมายถึง ข้อความที่กล่าวยกย่อง หรือสรรเสริญพระบารมีของพระมหากษัตริย์ที่ทรงปกครองบ้านเมืองให้เกิดความร่มเย็น สงบสุข มักพบเฉพาะนิราศ คำโคลง

2. บทเดินทางและการพรรณนาสถานที่ กวีนิพนธ์กล่าวถึงสถานที่และชมโฉม ชมความงามของนางอันเป็นที่รักก่อนและ “ฝาก” นางไว้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพดาต่างๆ ในขณะที่มี

การเดินทางกวีมักจะนำสิ่งที่พบเห็นได้แก่ ชื่อสถานที่ต่างๆ ชื่อต้นไม้ ชื่อสัตว์ ฯลฯ มากล่าวพรรณนาด้วยวิธีการเปรียบเทียบ เชื่อมโยงความคิดถึงนางอันเป็นที่รัก

3. บทคร่ำครวญหรือบทพิราปรำรึก ซึ่งเป็น “แก่น” หรือความคิดหลักของเรื่อง หรือสารที่ผู้แต่งแฝงไว้ในงานประพันธ์ของวรรณกรรมประเภทนิราศ โดยเฉพาะนิราศ คำโคลง กวีมักคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รักด้วยอารมณ์โศกกรันทด อันเนื่องมาจากการพลัดพรากจากนาง

4. บทลงท้าย ซึ่งมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1) บทลงท้ายที่กวีบอกชื่อผู้แต่ง จุดประสงค์ในการแต่ง และแทรกรายละเอียดอื่นๆ

2) บทลงท้ายที่กวีบอกจุดประสงค์ในการแต่งเพียงอย่างเดียว

3) บทลงท้ายที่กวีกล่าวถึงเนื้อหาว่าแต่งไม่จบเพราะขาดกำลังใจ

จากการศึกษาค้นคว้ากลวิธีการแต่งกลอนนิราศ ผู้ศึกษาค้นคว้าสรุปวิธีการแต่งกลอนนิราศได้ ดังนี้

1. เนื้อหา กลอนนิราศต้องคร่ำครวญถึงความรัก และการพลัดพรากจากความรัก คนรัก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพจากความสุขเป็นความทุกข์ของกวี เป็นการแสดงความรู้สึกส่วนตัวของคนคนเดียว เพียงฝ่ายเดียว ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตัวของกวีบุคคลในนิราศที่กวีคร่ำครวญถึงอาจมีตัวตนจริง เหตุการณ์จริง หรือไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคล หรือสถานการณ์จริงก็ได้ อาจเป็นบุคคลหรือสถานการณ์ที่กวีสมมุติขึ้น การพรรณนาเปรียบเทียบสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์กับความรัก ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญคู่กับแก่นของเรื่อง กล่าวได้ว่าการเดินทางผ่านสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ของกวีเป็นโอกาสเหมาะแก่การแต่งนิราศ

2. การตั้งชื่อ นิราศ สามารถตั้งชื่อได้โดยการใช้ชื่อสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของกวี ตั้งชื่อตามชื่อผู้แต่ง ตั้งชื่อตามเนื้อเรื่อง หรือ ตั้งชื่อตามชื่อตัวละครในวรรณคดี

3. ลักษณะบังคับของกลอนนิราศ กำหนดลักษณะเฉพาะเช่นเดียวกับกลอนเพลงยาว คือ

1) บทแรกของเรื่องขึ้นต้นด้วยวรรครับ หรือวรรคที่ 1 และลงท้ายบทด้วยคำว่าเฮย โดยนิยามขึ้นต้นด้วยคำว่า “นิราศ” แต่กลอนนิราศบางเรื่องก็ไม่ได้ขึ้นต้นบทด้วยคำว่า “นิราศ” เช่น นิราศภูเขาทอง

2) วรรคหนึ่งๆ มีจำนวนคำ 8-10 คำ สองวรรคเป็น 1 คำกลอน หรือ 1 บาท สองคำกลอน เป็น 1 บท

3) การส่งสัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับ

(1) คำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่งไปคำที่ 1 หรือ 1 หรือ 3 หรือ 5 ของวรรคที่ 2

(2) คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ส่งสัมผัสไปคำสุดท้ายของวรรคที่ 3

(3) คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 5 ของวรรคที่ 4

4) การส่งสัมผัสระหว่างบท คือ การส่งสัมผัสของคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 ไปคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทถัดไป

5) เนื้อหาต้องบทย้ายเรื่อง กวีอาจบอกชื่อของตน บอกจุดมุ่งหมายในการแต่ง หรือกวีอาจบอกว่าเนื้อหาแต่งไม่จบเพราะขาดกำลังใจ สะเทือนอารมณ์จนไม่สามารถแต่งแต่ไปได้

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

นฤมล สุขศรีแก้ว (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 1 หนองตมศึกษา (จันทง) จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน 1 เล่ม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน ผลการวิจัยพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.49/87.12 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือ ส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

เอื้อสุภา ส่องสว่าง (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องพระยาพิชัยดาบหัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองซาก จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน 1 เล่ม 2) แบบฝึกหัด ทำยบทเรียน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่าหนังสือ ส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.17/86.89 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ปรียา อภัยรัตน์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.15/81.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทาน
พื้นบ้านจังหวัดพัทลุง มีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิริรัตน์ กาติ๊บ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย การสร้างหนังสือส่งเสริมการ
อ่าน ร้อยกรอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.55/85.33 ซึ่งสูง
กว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และนักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง
เรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจ
ต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนอยู่ในระดับเห็น
ด้วยมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.61 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

จินตนา ศิริกล้า (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาส่งเสริมหนังสือการอ่าน
บทร้อยกรอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดเที่ยววนอุทยานมสวย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรองที่พัฒนาขึ้น
มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.09/83.06 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี ความพึง
พอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน
ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ประเภทหนังสือส่งเสริมการอ่าน นับว่าเป็น
เครื่องมือที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหวังของ
หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือที่พัฒนาขึ้นอยู่เป็น
ระบบ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ ส่งเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี
ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากการอ่าน สื่อความหมาย สรุปความ แปลความหมาย ถ่ายทอด
ความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้
เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

6. การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ
ตามลำดับดังต่อไปนี้

6.1 การกำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

หนังสือที่สร้างขึ้น คือ หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เน้นให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างหนังสือ ดังนี้

6.1.1 ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นเด็กอายุนักเรียนในกลุ่มวัยรุ่น อายุประมาณ 16-18 ปี
- 2) แนวการเขียนเป็นงานเขียนบทร้อยกรอง ประเภทนิราศ ที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารการแต่งนิราศ เอกสารเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ตลอดเส้นทาง การเดินทางไฟฟ้าใต้ดิน สายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย และนำมาเรียบเรียงใหม่ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่านหนังสือคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีภาพสีประกอบ และมีคำถามท้ายเรื่อง
- 3) เนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแนะนำแหล่งเรียนรู้ตลอดเส้นทาง การเดินทางไฟฟ้าใต้ดิน สายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้กับบริเวณ โรงเรียนวัดราช-บพิท เป็นการอธิบายความเป็นมาของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ ศาสนสถาน โบราณสถาน แหล่งชุมชน สถานที่สำคัญๆ ต่างๆ ฯลฯ
- 4) รูปเล่มหนังสือ เป็นหนังสือที่มีขนาดกลาง 14.6x21 ซม. (A4) แนวตั้ง จำนวน 49 หน้า

6.1.2 โครงสร้างเรื่อง

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย ลักษณะเนื้อหา การวางเค้าโครงเรื่อง ภาพประกอบ กิจกรรมท้ายเรื่อง ดังนี้

- 1) ลักษณะเนื้อหา ผู้ศึกษาเลือกเนื้อหาโดยพิจารณาจากความสนใจในการอ่านของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย นักเรียนชอบอ่านเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยี ร่วมกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยรอบสถานศึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้
- 2) การวางโครงเรื่อง
- 3) ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายจากสถานที่จริง

6.2 การสร้างและพัฒนาคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างและพัฒนาคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้และ

เพื่อปรับปรุงคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นในการสร้างและพัฒนาคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

6.2.1 การสร้างหนังสือ

1) ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กและวัยรุ่น และการสอบถามผู้เรียนถึงรูปแบบและเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องการจะอ่านที่สอดคล้องกับบริบทของแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษา

2) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และสรุปวิเคราะห์เนื้อหา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม4-6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สอดคล้องกับเนื้อหาใน สารที่ 1 การอ่าน สารที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และ สารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ทำให้ได้ขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่เหมาะสมและสัมพันธ์กันตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ดังนี้

สารที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดที่

(1) อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

(2) ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

(3) วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

(4) กาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

(5) วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

(6) ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

(7) อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน

(8) สังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัดที่

- (4) แต่งบทร้อยกรอง
- (7) วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดที่

- (1) วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลัก การวิจารณ์เบื้องต้น
  - (2) วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
  - (3) วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
  - (4) สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
  - (5) รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา
  - (6) ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบท ร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง
- 3) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการจัดทำหนังสือให้เหมาะสมกับผู้อ่าน
- 4) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกลวิธีในการแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง (กลอนนิราศ) จากเอกสาร ตำราและงานวิจัย
- 5) ศึกษาเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ภาพถ่ายสถานที่รถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย ทั้ง 4 สถานี

ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีนิ่อิสราภาพและสถานีสนามไชย แล้วดำเนินการจัดทำหนังสือส่งเสริม การอ่านโดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาและวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แล้ววิเคราะห์จุดประสงค์เพื่อเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งจุดประสงค์เมื่อนักเรียนศึกษา “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” ซึ่งนักเรียนจะเกิดพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- ก. บอกลักษณะของคำประพันธ์ประเภทนิราศได้
- ข. แนะนำสถานที่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญๆตลอดเส้นทางการเดินรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายทั้ง 4 สถานีได้
- ค. ตีความคำศัพท์และเนื้อเรื่องจาก นิราศ ที่อ่านได้
- ง. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และขนบธรรมเนียมประเพณีจากเรื่องที่อ่านได้
- จ. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้
- ฉ. บอกลักษณะความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมของแต่ละสถานที่ได้
- ช. นำข้อคิดและความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

(2) วางโครงเรื่องในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยกำหนดเนื้อหาเรียบเรียงเนื้อหาเป็นร้อยแก้ว เรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังตามเส้นทางการเดินทาง ดังนี้

ก. เปิดเรื่องด้วยบทนำ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย โดยการพรรณนาถึงความทันสมัย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการโดยสารรถไฟฟ้าใต้ดิน ฯลฯ

ข. เริ่มจากสถานีวัดมังกร พรรณนาถึงประวัติความเป็นมาของวัดมังกร ความหมายของคำว่า “เล่งเน่ยยี่” ซึ่งชมศิลปะแบบจีน ลวดลายมังกรและสัตว์มงคลตลอดจนบรรยากาศของสถานีวัดมังกร เทียบชมชุมชนชาวจีน (เยาวราช)

ค. สถานีสามยอด พรรณนาถึงประวัติความเป็นมาของนามชื่อ “สามยอด” ศิลปกรรมแบบ ชิโนโปรตุกีส ที่ใช้ตกแต่งสถานี สถานีที่สำคัญบริเวณใกล้เคียง เช่น สวนรมณีนารถ วังบูรพา ดิโอสยาม พาหุรัด

ง. สถานีอิสรภาพ พรรณนาเส้นทางอุโมงค์รถไฟฟ้าใต้แม่น้ำเจ้าพระยา ที่เชื่อมต่อระหว่างฝั่งพระนครกับฝั่งธนบุรี กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญคือ วัดหงส์รัตนาราม วัดอรุณราชวราราม มัสยิดบางหลวง (กุฎีขาว) โบสถ์ซางตาครู้ส (วัดกุฎีจีน) วัดกัลยาณมิตร

จ. สถานีสนามไชย พรรณนาถึงลวดลายและสถาปัตยกรรมไทยที่ใช้ตกแต่งสถานี กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้สำคัญ ได้แก่ มิวเซียมสยาม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จารึกวัดโพธิ์ ตำนานยักษ์วัดโพธิ์ สวนสราญรมย์ หอกลอง ตอนท้ายกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่ที่เป็นที่หมายคือ โรงเรียนวัดราชบพิธ

ฉ. อธิบายคำศัพท์และข้อความ

ช. กิจกรรม

ซ. อ้างอิง

ณ. ประติผู้แต่ง

(3) ใช้ภาษาตามความเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ มีการอธิบายคำศัพท์และข้อความไว้ท้ายเล่มเพื่อสะดวกและง่ายต่อการอ่านตีความ มีข้อความอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมพร้อมภาพประกอบ การดำเนินเรื่องรวดเร็วสร้างความรู้สึกเหมือนได้ไปสถานที่นั้นๆ จริง ไม่น่าเบื่อ

(4) ขนาดตัวหนังสือตัวหนังสือโต ชัดเจน โดยเลือกใช้ตัวอักษรฟอนท์ TH Dan Vi Vek พอยต์ 20 เป็นรูปแบบตัวอักษรโบราณ เพื่อเน้นความร่วมมือระหว่างอดีตกับปัจจุบัน มีความสวยงามเหมาะสมกับวัย และใช้ตัวเลขไทยเพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยให้กับนักเรียน

(5) ลักษณะรูปเล่ม จัดเป็นรูปเล่มตามแนวตั้ง ขนาด กว้าง 14.6 เซนติเมตร ยาว 21 เซนติเมตร

(6) กิจกรรมท้ายเรื่อง เรียกว่า กิจกรรม : ชวนคิดพินิจคุณค่า ประกอบไปด้วย

ก. วิเคราะห์เนื้อหา

ก) จุดประสงค์ของการแตงนิราศ คืออะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

ข) อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า บทประพันธ์เรื่อง นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข” สะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยในปัจจุบันกับคนไทยสมัยก่อนแตกต่างกันอย่างไร

ค) เขียนสรุปความคิดเด่นของนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

ง) ร่วมกันจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่ปรากฏในนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

ข. พิจารณาภาษาการประพันธ์

ก) รวบรวมกลวิธีในการแต่ง นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

ข) ฝึกอ่านออกเสียงทำนองเสนาะโดยใช้บทประพันธ์จากนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

ค) เลือกบทประพันธ์ที่ประทับใจไม่น้อยกว่า 5 บท ถอดคำประพันธ์และท่องจำเป็นบทอาขยาน

ง) จัดทำแผนผังคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศและฝึกแต่งนิราศ โดยมีเนื้อหาจากการเดินทางไปสถานที่ต่างๆ ของนักเรียน

ค. เลือกสรรนำไปใช้

ก) ชมวิดีโอ Youtube review แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ใกล้สถานศึกษา

ข) ร่วมกันวิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่อง นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

ค) ศึกษาเปรียบเทียบ นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข” กับนิราศสำนวนอื่นๆ

ง) หาโอกาสทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ปรากฏในนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข” ตลอดเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงิน

(7) การพิสูจน์ตัวอักษรหรือการตรวจทานต้นฉบับ เพื่อให้ถูกต้องในด้านตัวสะกด การันต์ การเว้นวรรคตอน ย่อหน้า การเรียงหน้า ตลอดจนการจัดภาพประกอบ

(8) เสนอเนื้อหาแบบบรรยายภาพประกอบ ตามลำดับโครงเรื่อง ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสมของภาพประกอบ

6.2.2 การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของหนังสือ

การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น มีกระบวนการดังต่อไปนี้

1) การสร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดทำแบบประเมินคุณภาพหนังสือเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของหนังสือ เป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การตัดสินจากคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 แบบประเมินสำหรับนักเรียนประเมิน เป็นแบบประเมินแบบ
 มาตรฐานค่า 3 ระดับ ในขั้นนี้เป็นการนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปทดลองโดยให้นักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดราชพิช กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน อ่านเพื่อประเมิน
 คุณภาพ ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานค่า 3 ระดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลมีเกณฑ์การ
 ตัดสินจากคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 1.5-2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

นำหนังสือที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแต่ง
 หนังสือสำหรับเด็ก ด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อหา และด้านวัตถุประสงค์ประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อ
 ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของหนังสือในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ และการจัดรูปแบบ
 ซึ่งขอเสนอผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในด้านเดียว ดังนี้

ด้านภาษา

(1) การแต่งฉันทลักษณ์ของกลอนแปด (กลอนนิราศ) ให้ระวังในเรื่อง
 การใช้สัมผัสซ้ำ สัมผัสเลื่อน ควรให้มีสัมผัสในเพื่อให้เกิดความสละสลวยของถ้อยคำและเกิด
 ความไพเราะมากยิ่งขึ้น

(2) ในบทหรือกรอหากใช้คำภาษาอังกฤษ หรือตัวเลข ให้เขียนเป็นทับ
 ศัพท์ภาษาไทย

3) การนำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

นำหนังสือมาปรับปรุงเพื่อจัดทำเป็นหนังสือที่สมบูรณ์ โดยปรับปรุง
 ดังนี้

(1) แก้ไขเรื่องฉันทลักษณ์ของกลอนแปด (กลอนนิราศ) ในบทหรือ
 วรรคที่มีสัมผัสซ้ำ สัมผัสเลื่อน และปรับแก้คำ สัมผัสในหลายๆ วรรคให้เกิดความสละสลวยของ
 เสียงสัมผัส

(2) แก้วไขคำภาษาอังกฤษ และข้อความที่เป็นตัวเลข โดยเขียนเป็นศัพท์ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

4) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านได้ดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน

2) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน 10 คน

ผลการตรวจสอบคุณภาพมีรายละเอียดดังนี้

1) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน

ปรากฏผล ดังนี้

(1) ด้านรูปเล่ม มีความเห็นว่าด้านรูปเล่มสวยงาม ดึงดูดความสนใจ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อเรื่องน่าสนใจ ขนาดตัวอักษรมี ความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน ขนาดรูปเล่มกะทัดรัดเปิดอ่านได้สะดวก โดยสรุปด้านรูปเล่ม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.87

(2) ด้านภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านภาษาใช้คำเหมาะสมกับวัย อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน สื่อความหมายได้ชัดเจน เหมาะสมกับสติปัญญาความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน โดยสรุป ด้านภาษา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนน 4.73

(3) ด้านเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ด้านเนื้อหาของ “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน เนื้อเรื่องง่ายต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาสาระมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ผู้เรียนสามารถบอกเรื่องราว และใจความสำคัญของเนื้อหาได้ โดยสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อความอธิบายสถานที่ต่างๆ การอธิบายคำศัพท์และข้อความ กิจกรรมท้ายเล่มมีความเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ดี โดยสรุปแล้ว ด้านเนื้อหาของ “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” โดยสรุป ด้านภาษา อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนน 5.00

(4) ด้านภาพประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ภาพประกอบชัดเจน น่าสนใจ สื่อความได้ตรงและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง การจัดวางภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ในแต่ละหน้า ขนาดของภาพมีความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสรุป ด้านภาพประกอบ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนน 4.93

(5) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน“ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” ที่สร้างขึ้นนี้ เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามเส้นทาง การเดินรถไฟฟ้ามหานครสายสีน้ำเงิน ส่วนต่อขยาย เกิดความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีความเพลิดเพลิน กระตุ้นให้เกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น และสามารถนำไปเป็นสื่อการเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนได้อีกด้วย โดยสรุป ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนน 5.00

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพหนังสือทุกด้าน สามารถสรุปคุณภาพหนังสือโดยรวมได้ว่า หนังสือมีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.91

2) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านดำเนินการ โดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชพิช ในกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน ตอบแบบประเมิน ปรากฏผล ดังนี้

(1) ด้านรูปเล่ม นักเรียนมีความเห็นว่า ขนาดเล่มของหนังสือเหมาะสม ขนาด และรูปแบบตัวอักษรชัดเจนอ่านง่าย อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.78

(2) ด้านภาษา นักเรียนมีความเห็นว่า ภาษาอ่านง่าย ไม่ซับซ้อน สื่อความหมายได้ชัดเจน ใช้คำเหมาะสมกับฐานะบุคคล สถานที่เหตุการณ์ การใช้ภาษามีความยากง่ายเหมาะสมกับสติปัญญาความรู้ความสามารถของนักเรียน และให้ความเพลิดเพลินสนุกสนานอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.90

(3) ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาของ“ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย เนื้อเรื่องน่าสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่วกวน สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ คำถามท้ายบททำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.85

(4) ด้านภาพประกอบ นักเรียนมีความเห็นว่าภาพสวยงามชัดเจน น่าสนใจ มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง การจัดวางภาพในแต่ละหน้ามีความเหมาะสม

กับเนื้อเรื่อง ขนาดของภาพมีความเหมาะสม และช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.84

(5) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อเรื่อง สอดแทรกคุณธรรม ความรู้ทางประวัติศาสตร์ สถานที่แหล่งเรียนรู้ต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เป็นเรื่องใกล้ตัวในท้องถิ่นที่ส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ด้านภาษาไทย ได้ตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญ และเกิดความภาคภูมิใจต่อแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่ออ่านจบแล้วทำให้อยากอ่านหนังสือแบบนี้อีก อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.95

จากการที่นักเรียนประเมินคุณภาพหนังสือทุกด้าน สามารถสรุปคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร โดยรวมได้ว่า หนังสือมีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 2.86

บทที่ 2

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” ที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ มีส่วนประกอบรูปเล่มดังนี้

1. ปกนอก เป็นปกแข็ง หน้าปกมีภาพ ซึ่งตรงกับเรื่องในหนังสือ ข้อความบนหน้าปกมีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ครอบคลุม
2. คำนำ จะบอกความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ เนื้อหาสาระ วิธีการนำเสนอ โดยลงชื่อเจ้าของผลงานผู้เขียนคำนำปิดท้าย
3. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่ผู้ศึกษาเรียบเรียงขึ้นใหม่ โดยแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทนิราศนำเสนอพร้อมภาพประกอบ และคำอธิบายสถานที่ต่างๆ เพิ่มเติม
4. อธิบายคำศัพท์ยากท้ายเรื่อง เพื่อสะดวกแก่ผู้อ่านในการตีความทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น
5. คำถามท้ายเรื่อง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของผู้อ่าน และส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด การทำงานให้กับผู้อ่านได้ดียิ่งขึ้น

เนื้อเรื่องและลักษณะรูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่านได้นำเสนอ ดังต่อไปนี้

นิราศ

MRT สถานีแห่งความสุข

ศึกษาแหล่งเรียนรู้ตลอดเส้นทาง
รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย ๔ สถานี

- สถานีสามยอด
- สถานีวัดมังกร
- สถานีอิสรภาพ
- สถานีสนามไชย

นายอนุสรณ์ กะดามัน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาหลักสูตรและการสอน วิชาภาษาไทย

คำนำ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ บูรณาการกับงานแหล่งเรียนรู้บริเวณโดยรอบสถานศึกษา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนา ทักษะการอ่าน โดยนำสถานที่ เรื่องราวในท้องถิ่นตลอดเส้นทาง การเดินทาง รถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย ๔ สถานี ได้แก่ สถานีสามยอด สถานีวัดมังกร สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย มาแต่งเป็นนิราศ เพื่อใช้ เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม มุ่งเน้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านต่อไป

เนื้อหาตลอดทั้งเล่มได้มาจากการศึกษาเอกสาร ข่าว เว็บไซต์ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเส้นทาง การเดินทางรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย และแหล่งเรียนรู้ใกล้เคียง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ผู้เขียนกราบขอพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนวัดราชบพิธ งานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนวัดราชบพิธ ที่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือใน การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ ให้สำเร็จไปด้วยดี

ผู้แต่งหวังว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับ การศึกษาวินิพนธ์ประเภทนิราศ และให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้อ่าน เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดิน สายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายได้เป็นอย่างดี

นายอนุสรณ์ กะดามัน

สารบัญ

-
๑. บทนำ..... ๑
  ๒. ประวัติความเป็นมารถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย..... ๙
  ๓. สถานีวัดมังกร..... ๑๓
  ๔. สถานีสามยอด..... ๑๘
  ๕. สถานีอิสรภาพ..... ๒๔
  ๖. สถานีสนามไชย..... ๓๑
  ๗. อธิบายคำศัพท์และข้อความ..... ๔๐
  ๘. กิจกรรมชวนคิด พินิจคุณค่า..... ๔๓
  ๙. อ้างอิง..... ๓๒
  ๑๐. ประวัติผู้แต่ง..... ๓๓

โครงการส่วนต่อขยายของรถไฟฟ้ามหานคร

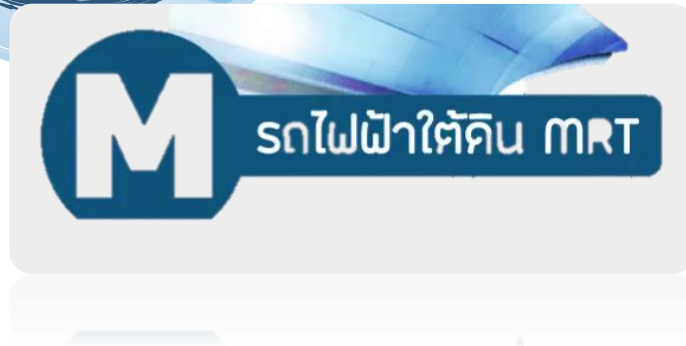
(Metropolitan Rapid Transit : MRT)

เป็นระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ดำเนินการโดยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนทางราง ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล นอกเหนือไปจากระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนอื่น ได้แก่ ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร (รถไฟฟ้าบีทีเอส) ของกรุงเทพมหานคร (กทม.) และโครงการระบบรถไฟฟ้าชานเมือง (สายสีแดง) ของการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (รฟท.) ซึ่งรถไฟฟ้ามหานคร (MRT) เปิดให้บริการในปัจจุบันจะเป็นรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล (Metropolitan Rapid Transit Chaloem Ratchamongkhon Line) หรือ รถไฟฟ้ามหานครสายสีน้ำเงิน (MRT Blue Line)

ในปัจจุบัน รถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินมีเส้นทางเริ่มต้นจากสถานีหลักสอง ผ่านสถานีท่าพระ สถานีสุทธิสาร และสิ้นสุดที่สถานีท่าพระ ตามแนววงกลม รวม ๓๘ สถานี สามารถเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าบีทีเอสได้ที่สถานีบางหว้า สถานีสีลม สถานีสุขุมวิท สถานีพหลโยธิน และสถานีสวนจตุจักร เชื่อมต่อกับรถไฟฟ้ามหานคร สายฉลองรัชธรรม ที่สถานีเตาปูน และเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่สถานีเพชรบุรี

สำหรับนาม เฉลิมรัชมงคล เป็นชื่อที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานใช้เป็นชื่ออย่างเป็นทางการของโครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายสีน้ำเงินในช่วงแรก คือช่วงหัวลำโพง-บางซื่อ มีความหมายว่า "งานเฉลิมความเป็นมงคลแห่งความเป็นพระราชธา" ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้นาม "เฉลิมรัชมงคล" สำหรับส่วนต่อขยายทั้งสองช่วง ได้แก่ ช่วงหัวลำโพง-หลักสอง และช่วงบางซื่อ-ท่าพระอีกด้วย

รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล มีโครงการก่อสร้างส่วนต่อขยายทั้งเส้นทางใต้ดินและยกระดับ จากปลายทางด้านทิศเหนือที่สถานีเตาปูน ไปยังถนนจรัญสนิทวงศ์ และแยกท่าพระ และจากปลายทางด้านทิศใต้ สถานีหัวลำโพง ไปยังท่าพระและบางแค ซึ่งทั้ง ๒ เส้นทางเชื่อมต่อกันที่สถานีท่าพระ ก่อให้เกิดเป็นเส้นทางรถไฟฟ้าวงแหวน โดยโครงการได้มีการเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในช่วงบางซื่อ - เตาปูน เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ช่วงหัวลำโพง - หลักสอง เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และช่วงเตาปูน - ท่าพระ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีน้ำเงิน (MRT Blue Line) ประกอบด้วย ๑๘ สถานี ดังนี้

๑. หัวลำโพง (HUA) : สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้าชานเมืองสายสีแดงเข้ม สถานีหัวลำโพง
๒. สามย่าน (SAM): สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้าโมโนเรล สายจุฬาฯ - สยามสแควร์ สถานีจตุรัสจามจุรี
๓. สีลม (SIL): สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้าบีทีเอส สายสีลมที่สถานีศาลาแดง
๔. ลุมพินี (LUM)
๕. คลองเตย (KHO)
๖. ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (SIR)
๗. สุขุมวิท (SUK) : สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้าบีทีเอส สายสุขุมวิทที่สถานีโศก
๘. เพชรบุรี (PET) : สามารถเปลี่ยนเส้นทางไปรถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (Airport Link) ที่สถานีมีนกะสัน
๙. พระราม 9 (RAM)
๑๐. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (CUL) : สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้ามหานครสายสีส้ม สถานีศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
๑๑. ห้วยขวาง (HUI)
๑๒. สุทธิสาร (SUT)
๑๓. รัชดาภิเษก (RAT)
๑๔. ลาดพร้าว (LAT)
๑๕. พหลโยธิน (PHA) : สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้าบีทีเอส สายสุขุมวิทที่สถานีห้าแยกลาดพร้าว
๑๖. สวนจตุจักร(CHA) : สามารถเปลี่ยนเส้นทางไป รถไฟฟ้าบีทีเอส สายสุขุมวิทที่สถานีหมอชิต
๑๗. กำแพงเพชร (KAM)
๑๘. บางซื่อ (BAN)

แผนที่เส้นทางการเดินทาง ๕ สถานี

<https://www.home.co.th/hometips/detail/94715>

โครงการรถไฟฟ้าต่อขยายจากสายน้ำเงินส่วนต่อขยายที่เปิดใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี สุ่มหากรแห่งระบบรางที่เชื่อมการเดินทางอย่างไร้รอยต่อ โดยโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายแบ่งการเปิดให้บริการเป็น ๓ ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ ๑

สถานีเตาปูน – สถานีบางซื่อ

เปิดให้บริการเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยเชื่อมต่อกับโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงที่สถานีเตาปูน

ช่วงที่ ๒

สถานีหัวลำโพง – สถานีหลักสอง

เปิดให้บริการเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ช่วงที่ ๓

สถานีเตาปูน – สถานีท่าพระ

จะเปิดให้บริการไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๓ โดยเชื่อมต่อสายเฉลิมรัชมงคลที่สถานีเตาปูนซึ่งเป็นสถานีร่วมกับโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง นอกจากนี้ยังเชื่อมต่อกับสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย ช่วงที่ ๒ ที่สถานีท่าพระ ซึ่งเป็นสถานี INTERCHANGE STATIONS ที่ให้ผู้โดยสารสามารถเปลี่ยนเส้นทางจากสถานีท่าพระไปทางจรัญ ๑๓ หรือเดินทางไปยังสถานีอิสรภาพ หรือสถานีบางแฝกก็สามารถเปลี่ยนขบวนได้ที่สถานีนี้

**รถไฟฟ้าใต้ดิน
MRT**

ตราสัญลักษณ์รถไฟฟ้าใต้ดิน MRT

สถานีแห่งความสุข

และความภูมิใจของคนไทย

๔ สถานีเอกลักษณ์ ของโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย จากสถานีหัวลำโพงไปยังสถานีหลักสองซึ่งทั้งหมด ๔ สถานีจะสะท้อนเรื่องราววิถีชีวิตท้องถิ่นและวัฒนธรรมได้อย่างงดงาม

สถานีวัดมังกร

เป็นสถานีที่อยู่ใกล้กับวัดมกรมลาวาส ย่านเยาวราช การออกแบบและตกแต่งภายในผสมผสานศิลปะไทย-จีน นำมังกรสัตว์แห่งเทพเจ้ามาประดับตกแต่งสถานี สลับด้วยลวดลายดอกไม้จีน สัตว์มงคลต่างๆ โดยได้แรงบันดาลใจจากวัดเล่งเน่ยยี่ (วัดมกรมลาวาส) ที่มีประวัติความเป็นมากว่า ๑๔๐ ปี ในการตีความหมายคำว่า “เล่ง” ในภาษาจีนแต่จีว หมายถึง มังกร คำว่า “เน่ย” หมายถึง ดอกบัว และ “ยี่” หมายถึง วัด จุดเช็คอินที่สำคัญได้แก่ ภาพมังกรที่พาดลงมาจากเพดานบริเวณจุดจำหน่ายตั๋วโดยสารอัตโนมัติ รวมถึงบรรยากาศภายในสถานีสะท้อนวัฒนธรรมจีนด้วยสีแดง-ทอง บริเวณทางขึ้นลงที่จะนำไปสู่ชั้นออกบัตรโดยสารถูกออกแบบให้มีลักษณะคล้ายท้องมังกร มีมิติแสงเงา

สถานีสามยอด

สถาปัตยกรรมย้อนยุคในสมัยรัชกาลที่ ๕ แบบซิโน-โปรตุกิส ที่พบเห็นได้บริเวณสามย่าน โดยเฉพาะทางเข้าออกสถานี มีความโอโง่ง ประตูกำ เป็นบานเฟี้ยม ปรับพื้นที่ให้สอดคล้องกับพื้นที่ย่านเก่า และคงความคลาสสิกในยุคนั้นไว้ ช่องจำหน่ายตั๋วโดยสารอัตโนมัติได้นำรูปทรงของซุ้มประตูสามยอดมาใช้ตกแต่งเพื่อสื่อถึงประวัติศาสตร์ของพื้นที่ อยู่ใกล้ ตลาดสำเพ็ง ห้างดิโอลด์สยามพลาซ่า พาหุรัด ฯลฯ

เมื่อเดินลงไปยังชั้นชานชลาาก็จะพบกับภาพประวัติศาสตร์ที่ช่วยเติมเต็มจินตนาการภาพในอดีตให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นถูกจัดแสดงไว้มากมาย

ประติมากรรมดินเผา สตรีอุ้มเด็ก และรูปไก่

สถานีสยามไชย

เมื่อเริ่มก่อสร้างสถานี มีการขุดค้นพบวัตถุโบราณและหลักฐานทางโบราณคดีต่างๆ มากมาย สถาปัตยกรรมภายในตกแต่งคล้ายห้องพระโรงแบบสถาปัตยกรรมไทย มีเสาบัวจงกลปิดทองคำเปลวล้อมุมตั้งตระหง่านอยู่ระหว่างทางเดิน ลงลายกระเบื้องเป็นลายไทยกระจังดอกพิกุล พื้นและผนังจำลองกำแพงเมืองมีเสาเสมออย่างพระบรมมหาราชวัง เพดานเป็นลายฉลุแบบดาวล้อมเดือน ประดับตกแต่งด้วยโคมไฟระย้าดูงดงามน่าประทับใจ

สถานีนี้ได้รับการขนานนามว่า เป็น ๑ ใน ๔ สถานีรถไฟฟ้าที่สวยงามที่สุดของประเทศไทย เป็นสถานีที่อยู่ใกล้สถานที่สำคัญๆ เช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ท่าเตียน มิวเซียมสยาม โรงเรียนวัดราชบพิธ ฯลฯ

สำหรับโบราณวัตถุที่ขุดพบทั้งหมด ขณะนี้ กรมศิลปากร จะได้เก็บรวบรวมไว้ที่มิวเซียมสยาม แต่ยังไม่ได้นำออกแสดง เนื่องจากอยู่ระหว่างรอทำการตรวจสอบสืบค้นหาประวัติความเป็นมาให้ชัดเจน ก่อนนำออกแสดงให้ประชาชนได้ชมกันต่อไป

ข้อมูล

เป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในเส้นทางรถไฟฟ้า
มหานคร สายเฉลิมรัชมงคล โดยเป็นสถานีเดียว
ในระบบรถไฟฟ้าใต้ดินที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลาง
พื้นที่อนุรักษ์เกาะรัตนโกสินทร์ ในแนวถนนสนาม
ไชย กรุงเทพมหานคร บริเวณวัดพระเชตุพน
วิมลมังคลาราม เป็นเส้นทางต่อเนื่องจากสถานีหัว
ลำโพง ผ่านพื้นที่เมืองเก่าตลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยา
ใกล้กับ ปากคลองตลาด ไปยังฝั่งธนบุรี และ
ยกระดับขึ้นสู่สถานีท่าพระต่อไป

สถานีตั้งอยู่ด้านล่างถนนสนามไชย ด้านทิศ
เหนือของ แยกสะพานเจริญรัช ๓๑ หรือ
ปากคลองตลาด (จุดบรรจบ ถนนสนามไชย
ถนนมหาธาตุ ถนนราชินี ถนนอัษฎางค์ และ ถนน
จักรเพชร) บริเวณด้านหน้าโรงเรียนวัดราชบพิศ
มิวเซียมสยาม และด้านหลังวัดพระเชตุพนวิมล
มังคลารามในพื้นที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขต
พระนคร กรุงเทพมหานคร

<https://www.aseanliving.com>

๐ บรรยายความตามบทสัถกษร

นิราศเรือรถไฟฟ้ามหานคร

ทางสัญจรใต้ดินถึงงามตา

ด้วยพระบรมชนกาศิเมศร์ไท้

พระราชทานพามไว้ทรงคุณค่า

“เฉลิมรัชมงคล” แห่งราชา

รถไฟฟ้าสายแรกแทรกแผ่นดิน

บริษัท บีอีเอ็ม สัมปทาน

ได้สืบสานเส้นทางวิจิตรศิลป์

สายสีน้ำเงินขยายส่วนใต้ดิน

เฉลิมถึงพระนครสู่ธนบุรี

ระยะทางสิบสี่กิโลเมตร

ล้วนขอบเขตสี่สถานเฉลิมศรี

ฉลองบรมราชาภิเษกอุดมดี

ตามดีถิเสวราชย์แห่งราชา

สืบเกล้ากรกฎาทดลองใช้

ชนชาวไทยปรีดีเปรมกันทั่วหล้า

คมพาคมของชาติได้วัดมมา

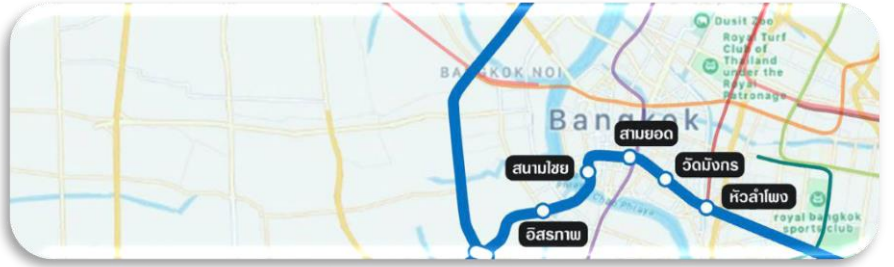
จะพาเจ้าแก้วตามาเที๋วชม

สำหรับนาม "เฉลิมรัชมงคล" เป็นชื่อที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพื่อเป็นชื่ออย่างเป็นทางการของโครงการรถไฟฟ้าฟ้ามหานครในช่วงแรก คือช่วงหัวลำโพง-บางซื่อ มีความหมายว่า "งานเฉลิมความเป็นมงคลแห่งความเป็นพระราชยา"

ปัจจุบันรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคลนี้มีโครงการก่อสร้างส่วนต่อขยายทั้งเส้นทางใต้ดินและยกระดับ จากปลายทางด้านทิศเหนือที่สถานีเตาปูนไปยังถนนจรัญสนิทวงศ์ และแยกท่าพระ และจากปลายทางด้านทิศใต้ สถานีหัวลำโพง ไปยังท่าพระและบางแค ซึ่งทั้ง ๒ เส้นทางเชื่อมต่อกันที่สถานีท่าพระก่อให้เกิดเป็นเส้นทางรถไฟฟ้าวงแหวน โดยโครงการได้มีการเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในช่วงบางซื่อ-เตาปูน เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ช่วงหัวลำโพง-ท่าพระ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ท่าพระ-บางหว้า ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และช่วงบางหว้า-หลักสอง ในวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และจะเปิดบริการต่อไปในช่วงเตาปูน-สิรินธร วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และจะเปิดให้บริการเต็มรูปแบบครบรูป(Loop) ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

สถานีรถไฟแห่งความสุข

ให้คนสายทุกซัดคิดถึงเจ้าเฝ้าชื่นชม

เทคโนโลยีที่พัฒนาไร้พรมณ์

ช่างสวยสมสถาปัตยกรรม

สถานีรถไฟฟ้าดูสูงโปร่ง

หลังคาโค้งออกแบบวิเศษฉนำ

วิศวกรรู้คิดประดิษฐ์ทำ

พิจิตจำมาบอกเจ้าคล้ายเศร้าทรวง

แล้วหมื่นเหรียญเตรียมหยุดเครื่องออกเหรียญ

คงวิ่งเวียนลี้มลี้เพราะห่วงหวง

บริการรถฟรีมิได้ล่วง

เพราะเป็นช่วงทดลองถึงกำหนด

แต่เห็นเครื่องหยุดเหรียญเพียรรอนากรู้ พิศราหัดดูให้สัมพันธ์รณ

ฟังก์ชันดีออกเหรียญได้หลายอัตรา หากแก้วตามาสักกรณคงชอนใจ

เครื่องออกบัตรโดยสาร

เจ้าก็คงหิมนเหรียญหยอดแทนพี สถานีใหม่พื้นที่ไปก็ใหญ่

เลือกถูกเลือกผิดมิเป็นไร ให้เจ้าไปทุกที่ที่พี่เฝ้าคอย

ถึงประตูอัตโนมัติทันสมัย รูปแบบแปลกใหม่ให้ใช้สอย

มีชุดพิเศษกว้างใหญ่ได้เอ็นจอย มีเด็กน้อยเดินว่องตามช่องทาง

ประตูเปิดประตูปิดอย่าคิดมาก ไม่ลำบากเปิดใจให้กว้างขวาง

เจ้าเปิดใจรอพี่อยู่ปลายทาง ใจอย่าว่างห่างเหินเท่านี้พี่พอ

มาขึ้นหยุดอยู่ที่ชานชาลา รถไฟฟ้างามยิ่งจริงจริงหนอ

ล้วนผู้คนตึกคึกคักเพ้ารอ เข้าคิวจ้องใจเขจันเป็นขวัญตา

แปดสิบกิโลเมตรความเร็วรถ ให้ปรากฏตื่นตันได้หรรษา

แต่ใจพี่เร็วกว่ารถที่ผ่านมา บรรารถมาถึงเจ้าเฝ้าคำนึง

ประตูเปิดก็ก้าวไปเข้าโพรง ก็ปรากฏเมียดเสียดกว่าจะถึง

ก็คว้าห่วงม่วงแขนให้แน่นตึง นั้งทะลิ่งถล้าล้ากระแทกกัน

MRT
พาชม 4 สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินที่สวยงามที่สุด

สถานีวิวัฒมิ่งกร

สถานีสาบยอด

สถานีสาบไย

สถานีสาบภาพ

 1672
เพื่อรับชมทาง

<https://matemnews.com/News/76839>

เสาสามก้าน

นั้งขัดเขียดเนียดมาหาที่นั้ง

นั้งขึ้นนั้งว่านุ่ทำหุพหุ

นั้งก็หีนสัมภาระพัลวัน

ได้ที่นั้งก็สังสรรค์จำนรรจา

คนพิการสภานที่ก็ตีหมต

จุดจอตระกก็มีตั้งปรรธนา

สว่างแสงแอลลิตีที่ส่องมา

ถนอมตา ถนอมใจ ไทยด้วยกัน

พีจันเสาสามก้านตระการอชู่

เตรียมมุ่งสู่สถานีขมิขมิ

อชุกจะพานวลนั้งไปด้วยกัน

บนเส้นทางความผันทุกวันไป

จะเข้าสู่สถานีเอกลักษ์ณ์

ไปทำความรู้จักกับตีใหม่

คงดงามจับตาพาจับใจ

ความเป็นไทยวิถีถิ่นแผ่นดินทอง

จะเล่าเรื่องเมืองกรุงจรุงจิต

ให้คลายคิดถึงเจ้าคสาขเศร้าหมอง

จะพาชมพาชิมแล้วลิมลอง

จะถ่ายภาพมาอวดนั้งให้ช้วนชม

สถานีวัดมังกร

สถานีวัดมังกร (อังกฤษ : Wat Mangkon Station, รหัส BL29) เป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในเส้นทางรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล โดยเป็นสถานีที่อยู่ใจกลางย่านธุรกิจของชาวไทยเชื้อสายจีน ในแนวถนนเจริญกรุง กรุงเทพมหานคร บริเวณย่านวัดมังกรกมลาวาส (วัดเล่งเน่ยยี่) ใกล้กับถนนเยาวราชซึ่งถือเป็นไชน่าทาวน์ (Chinatown) ของเมืองไทย

สถานีวัดมังกรกมลาวาส

เขาวราชินีไทยวิไลสม

"เล่งเน่ยยี่" ดีถ้วนชวนนิยม

เป็นปฐมม้งกรยี่นพเรืองราว

"เล่ง" ก็คือม้งกร ถักษรจีน

เท็ยวป่ายปีนเมงมาที่กลางหา

โคจรซึ่พชมฉายจักยี่นยว

มีเคราะห้ศราวพ้น ไศกวีไศคไป

"เน่ย" ก็คือบุษมาปทุมชาติ

ที่ผู้ตวาดจรรโลงโลกพิสุทธิ์ใส

เปรี๊นตั่งธรรมนำพาให้สุขใจ

นำมาไหว้ระลึกคุณพระศาสดา

"ยี่" คือวัด วัดคือที่สงบสุข

ได้คลายทุกข์ขอพรตั้งปรารถนา

ขอให้เราได้คู่กันนะขวัญตา

วันเวลาผ่านไปได้พรากเราจากกัน

ส่งสู่ข้าพชาลาแสนแสนวิจิตร

เพ็พชาติแดงแรงฤทธิเกษมสันต์

สี่มงคลเจริญรุ่งस्ताวลัย

อุดมพันธ์์พันธุ์ปลูกไ้ม้งาม

ทั้งกิ่งที่อดดอกเหมยสุดประหลาด

ดาราตาหลายประดับฟ้าเกรงขาม

ทั้งเสื่อแผ่นโตกิเลนสง่างาม

มังกรคำรามใหญ่โตมโหฬาร

คิดจะพาคนตีมาเที่ยวเล่น

ให้ได้เห็นตั้งคำที่กล่าวขาน

เป็นคติจิวเชื้อแต่บุราณ

มงคลกาลรุ่งเรืองเรืองเงินทอง

ทั้งเรื่องรุ่งเรืองรักประจักษ์แจ้ง

ตั้งสี่แดงสดชื่นมิ้วหมอง

หากเคียงคู่อยู่สมอารมณ์ปอง

จะฉลองจุดประทัดไม่หวั่นวัน

ว่าพลางทางชมคณานุก

โผพกจับไม้ทฤทธิ

จิตรกรรมพกกระเรียนเคียงคู่กัน

ให้ไฝ่ฝันคิดถึงเจ้ามาตามทาง

พี่น้องแฉ่งนางพวลให้ชวนคิด

เจ้าเพื่อพวลชวนจิตเคยขาดหมาง

เจ้าพกจากจำจากเจ้ามาจิตจาง

ให้อ้างอ้างว่าเหวอยู่เอนา

เอ๊ะ ! สาวสวยหน้าหมวยสวยน่ารัก น่ารักน่ารัก ใครไปรารณา
 อยาคิดมากหมวยยังเต็กกะแก้วตา แม่พามากับอาม่าหน้าซีหน้าใจ
 อามวยหน้าขี้กระต่ายถ่ายเซลฟี วึ่งเร็วรีถ่ายภาพเฝ้าขาหนี
 หม่ามี้จ๋าที่เกาะอยู่ตัวอะไร กระรอกโง่ออกมาเล่นให้เห็นตัว
 เห็นฝูงคนปนฝูงสัตว์ลัดลัดอยู่ พิเคราะห์ตุ๊กตีกินน้ำเวียนหัว
 คนเตี้ยหน้าผัดแพกแปลกหน้ากลัว เทียวเมามัวหมักมากล้ามากใจ
 แต่ตัวเราใจจริงไม่ทิ้งขว้าง ไม่เห็นห่างหุนหันหรือเฉไฉ
 ไม่ห่างเหินหลอนหายไ้แห่งใด ยังหวังใยเทียวหารักตามลำพัง
 ริ่มเช็ดอินสตาณี่แล้ว โพสต์เฟส ระบุเพศสถานะ โสัดแต่หนหลัง
 ใครจะคอยกตโลภแล้วหรือยัง แล้วคอยฟังเสียงเต็ดนสะเท็ดนใจ
 ออกมานอกสถานี่มีของขาย ทั้งหญิงชายไทยเทศต่างหลงไหล
 "เขาวราช" ตระการตาตั่งงพาไป แล้วชวนให้ชมชื่นชะแะวะติดตาม

เก๋าลัดจี่ ตีมซ่า คั่วโตโต   เป็ดพะโล้ ชาหมู หูหลาม

ซาลาเปา เก๋าลัด คัดเม็ดงาม   นึ่งโชนามะหมี่ปู มีหมูแดง

ทั้งหมูหัน หมูแผ่น หมูสวรรค์   ถ้ำคัดสรรกินหมดคงแสง

เพิ่มรังนก แปะก๊วย เทพหมดแรง   แวะกินเต๋าล้างปากไม่มากเกิน

แล้วจัดแจงซื้อของเอาไปฝาก   ไม่ยุ่งยากฝากสักหน่อยเตี๋ยวห่างเหิน

หมี่จันกั๋ง พอโหว่ ซ่างทางเตี๋ย   กินกันเพลินสักสองห่อพลล่อใจ

เพิ่มของหวานสักชนิดอย่าคิดมาก   ไม่ลำบากตัวเราขังหิวโหว่

เห็นเต๋าส้อ ลุกโตโต ฉุยโม่ไกล   ก็จัดไปอย่าให้ล่าจะช้ากาล

ทั้งไก่ เป็ดไข่ นัวลดข พ้าเก็กฮวย

หล่ฮั้งก้วย เจอก้วยเยื่อ รสหอมหวาน

พ้าเต้าฮวย พ้าพวยไฉ่สุตรโบราณ

แวนแวนผ่าฟ กุยฮ่ายทอด หอมละมุน

เผือกหิมะ นี๋จ่าง ขนพฉี

อั้งท้อก้วย ขายตี ต่างอุตหนุพ

ทั้งไทยจีนจับจ่ายไปทำบุญ

เราก้่ว่นถ้อของพะรุงพะรัง

พฉิมหน่าสำเร็จได้เสีจกัจ

จั้งครุ่นคิดวนเวียนถึงความหลัง

เคยเดินเคียงเมียงมองพะว้าพะวัง

มาล้าพั้งจะมองเมียงเดินเคียง ไคร

สถานีสามยอด

สถานีสามยอด เป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน ในเส้นทางรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล และรถไฟฟ้ามหานคร สายฉลองรัชธรรม โดยเป็นสถานีในระบบใต้ดินที่อยู่ภายในอาณาบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์รอบนอก ในแนวถนนเจริญกรุงตัดกับถนนมหาไชยที่แยกสามยอด จนถึงถนนเจริญกรุงตัดกับถนนอุณากรรณ และถนนบูรพาที่แยกอุณากรรณ ในพื้นที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

แล้วมุดหน้าลงดิน ไปถิ่นอื่น ไปชมชื่นชมช้อปต่ออย่างไหว
 เข็กล็สเตรชั่น สถานีมิโกสิโกส บัดเด็ชว ใจถึงที่หมายสหายจ้ง
 สามยอด สเตรชั่น ฟังคู้หนู อยากจะชวนห้องมาตุคงวันหลัง
 แยกสามยอดเจริญกรุงเขาโต้งตั้ง มีคูกขังโทษทัณฑ์ให้หวั่นเกรง
 ชื่อ้งามนามว่า "รมณีนาถ" ให้ขนาดต้อง โทษถูกข่มเหง
 เหมือน ใจพีตติคูกเป็นทุกซ์เอง ด้วยวังเวงเปล่าจิตคิดถึงกัน
 เจ้ารมณีของพีคังมีสุข คงไม่ทุกซ์เหมือนนอย่างพีที่ไฝฝั้น
 คิดถึงเจ้ารมณีทุกวี่วัน คงไหวหวั่นต้องติดคูกอยู่ "รมณี "

บัดเด็ชวนี้จากเรือพจ่ากลายเป็นส่วพ

ช่างมากมวลพัพธุ์ตอกไม้หลากหลายสี่

หลล้งเกตการณ้งามตาสง่าดี

เฉลิมพรรษาราชินีนาถของชาติไทย

สวนรมณีนาด หรือที่นิยมเรียกกันติดปากว่า **คุกเก่า** เป็นสวนสาธารณะที่จัดสร้างขึ้นใหม่ เพื่อน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้รับพระราชทานนามว่า "รมณีนาด" ซึ่งมีความหมายว่า "นางผู้เป็นที่พึ่ง" ตั้งอยู่บริเวณเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครเดิม ถนนมหาไชย แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ทั้งหมด ๒๙ ไร่ ๓ งาน ๗๒ ตารางวา

ฉลองพระชนม์หกสิบพระชันษา   ปีสองห้าสามห้าฟ้าสดใส
 "พระนางผู้เป็นที่พึ่ง" "ศุภณ์รวมใจ"   รมณีนาดเกรียงไกลชาติวัฒนา
 สถาปัตยกรรมมอญโดยรณ   เฟื้องเขตขอนอาคารนำคันทหา
 แบบชิโนโปรตุกีส เฝื่อนาพมา   สมัยรัชกาลที่ห้าพาดจ่า
 อดยากจะเห็นสามยอดตามนามชื่อ   ที่เสื่องสี่ท้าวไปไม่ต้อยต่ำ
 แทน "ประตูฤทธิมาศ" ประดิษฐ์ทำ   ตามลำน้าประตูเมืองพระนคร
 มาปรับเปลี่ยนเป็นสามช่องรถลอดผ่าน
 งามตระหง่านสามยอดเป็นอนุสรณ์
 ปิยะราชชยาขจรภูกรุงสู่เมืองอมร   จึงรู้ถนอเหลือแต่พามเรียกตามมา
 เพราะประตูขวางเขตจึงหาขมด   ใจคนคงเคี้ยวคตเกินปรารถนา
 ประตูใจมิอาจกั้นเงินตรา   คงทลายวายุชีวาหมดค่าใจ

ที่มา : หนังสือกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อ ๒๐๐ ปี

ในปลายสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การจราจรบนถนนเจริญกรุงเริ่มคับคั่งและติดขัด จึงโปรดให้ขยายถนนประตูล้อมรอบซึ่งสร้างคร่อมอยู่บนถนนเจริญกรุง เป็นสิ่งกีดขวางการดำเนิน จึงถูกรื้อถอนลงในครั้งนั้น ปัจจุบันแม้จะไม่มีประตูล้อมรอบให้เห็นเป็นประจักษ์พยานแล้วก็ตาม แต่ลักษณะพิเศษของประตูก็ยังคงเป็นที่จดจำของประชาชนทั่วไปมีรูปลักษณ์ชื่อประตูล้อมรอบหรือสามยอด จึงได้ใช้เรียกขานสถานที่สำคัญที่อยู่ในบริเวณนั้น อันได้แก่ อำเภอสามยอด กองปราบปรามสามยอด สถานีวิทยุกระจายเสียงสามยอด เป็นต้น

บริเวณตลาดสำเพ็ง มองเห็นประตูล้อมรอบด้านหลัง เป็นประตูก่ออิฐถือปูน มีทางเข้า ๓ ช่องติดต่อกัน แต่ละช่องช่องประตูทำยอดแหลมขึ้นไปช่องละ ๑ ยอด

ที่มา : หนังสือภาพประวัติศาสตร์
(กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น)

ฉลากพหุอนุสาวรีย์ให้พับผาย

จำต้องคลายความกุ่มกักไฉน

จึงเสิร์ซหาริวร่าไฟไม้ใกล้ไกล

"ฉลพ ล็อก หยุ่น" พับไฉงร้านโปรดปราน

สังกาแฟ แลตุ มีไข่ลวก

ทานสะตอก สังขยา รสหอมหวาน

ขนมปังนี้้ง ทาเหยยโรยน้ำตาล

แฮมชีสทานเล่นเล่นอร่อยดี

ที่มา : ภาพจาก วิกิพีเดีย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าพหุรัตมณีมัย ประไพพรรณพิจิตร นริศรราชกุมารี กรมพระเทพนารีรัตน์ ประสูติเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๒๑ เป็นพระราชธิดาพระองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติแต่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง แรกเริ่มพระองค์ยังไม่ได้รับพระราชทานพระนาม ชาววังจึงออกพระนามว่า "ทูลกระหม่อมหญิงใหญ่"

สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๓๐ ขณะพระชันษา ๘ ปี ๘ เดือน ๑๑ วัน

ถนนพหุรัต เป็นถนนในท้องที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เริ่มตั้งแต่ถนนบ้านหม้อ (สี่แยกบ้านหม้อ) ไปทางทิศตะวันออก ตัดกับถนนตรีเพชร (สี่แยกพหุรัต) จนถึงถนนจักรเพชร รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนนี้ขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลพระราชทาน

ถนนพหุรัตในอดีต

<http://www.nextsteptv.com/khongdee/>

จึงข้ามถนนถึงผ่านแขกแปลกภาษา

ดีพี่น้องจะซื้อผ้าให้สุขสม

"พหุรัต" สถานที่ขุดนิคม

ได้ชื่นชมชวนพี่พระรื่นใจ

แล้วเชื้อฉินคั้นหาสถานที่

ล้วนมากมีประวัติฟ้าหลงไหล

เจ้าฟ้าพหุรัตมณีมัย

ธิดาในพระนี่ยะจอมราชา

ทรงอุทิศสร้างถนนกุศลถวาย

สิ้นพระชนม์วางวายแปดพรรษา

พระองค์ทรงไถ่เต้าไถ่กา

จึงออกนามตามธิดาให้จดจำ

ผ้ากาสา

เป็นผ้าดิบเนื้อหยาบ ไม่ได้ย้อมผด มีสีหม่นไม่ขาวทีเดียว คำว่า กาสา (Kassar) เป็นคำ มลายู แปลว่า หยาบ

ผ้ากรองทอง

เป็นผ้าที่ถักด้วยแสงเงิน หรือแสงทอง ถักให้เป็นลวดลายต่อกันเป็นผืน ส่วนมากนำมาทำเป็นผ้าสไบ ใช้ห่มทับלבบนผ้าแถบ และผ้าสไบอีกทีหนึ่ง มักใช้แต่เฉพาะเจ้านายผู้หญิงชั้นสูง มีขนาดกว้างยาวเท่ากับผ้าสไบ ชายผ้าด้านกว้างปล่อยเป็นชายครุย เมื่อต้องการให้ผ้ากรองทองมีความงดงามเพิ่มมากขึ้น นิยมนำปักแม่เหล็กทับมาตัดเป็นชิ้นเล็กๆ เหมือนรูปใบไม้ และปักลงไปบนผ้ากรองทอง ในตำแหน่งที่คิดว่า จะสมมุติเป็นลายใบไม้

<https://www.truelookpanya.com/blog/content/58326>

ผ้าพิมพ์

ในสมัยอยุธยา เรามีช่างผลิตหรือเขียนลายบนผ้า อยู่แถววัดขุนพรหม และน่าจะมีการสั่งทำจากอินเดีย ด้วย ในสมัยรัตนโกสินทร์มีหลักฐานว่า สั่งทำผ้าพิมพ์ หรือผ้าลายจากอินเดีย ตามแบบลายไทยที่ส่งไป เช่น ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ พรหมก้านแย่ง เทพนมก้านแย่ง และ กิรินรำเป็นต้น เรียกว่า ลายอย่าง ต่อมาทางอินเดียคิด ทำผ้าพิมพ์เอง โดยเขียนขึ้นตามลายไทย เพื่อส่งมาขาย ในอยุธยา แต่ลายที่อินเดียเขียนขึ้นนั้น เป็นลายแปลง ของอินเดียผสมลายไทย เรียกภายนอกอย่าง

<https://www.truelookpanya.com/blog/content/58326>

พลเสด็จสรรพจักซื้อผ้าสักห้าพัน ออกมาขึ้นเสื้อกผ้าช่างงามข้า

ผ้ากาสา กรองทอง ไหมทองคำ ตามะกล่ำ ผ้ายก ตีนจกงาม

ผ้าพิมพ์ลายหามาให้ผู้อยู่หลายหลา เจ้าขวัญตาคงซึ้งใจไม่ต้องถาม

ซื้อไว้เตรียมตัดชุดวิวาห์งาม แล้วเที่ยวตามของข้าร่วมสวดยกใจ

จึงถ่าขรุแปวไว้ก่อนขังไม้ซื้อไว้หารื้อกับเจ้าสาวเจ้าชอนไหม

ให้ตุรูปถ้าไม่ชอบไม่เนื้ไร วางเมื่อใดจะพาเดินให้เพลินพุง

ตัดผ้าผืนอ่อนหมันเยาะเยะเราก็แะซื้อของกินอยู่หลายถุง

วันหึ่งพิกเงินมากกระเป๋าทุง แฉนถลุงผลิตผลิตเจริญใจ

ผ้ายก

ไทยเราผลิตผ้ายกได้ดี ทั้งยกไหม และยกดิน ปรากฏทั้งในภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ ลำพูน และในภาคใต้ เช่น ที่ นครศรีธรรมราช และที่พุมเรียง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี คำว่า ยก มาจากการเรียกกระบวนทอ เวลาทอเส้นด้ายหรือไหม ที่เจดขึ้น เรียกว่า เส้นยก เส้นด้ายหรือไหม ที่จมลงเรียกว่า เส้นข่ม แล้วพุ่งกระสวยไปในระหว่างกลาง ถ้าจะให้เป็นลาย เลือกยกเส้นข่มขึ้นบางเส้น ก็เกิดลายยกขึ้น จึงเรียกว่า ผ้ายก

<https://www.truelookpanya.com/blog/content/58326>

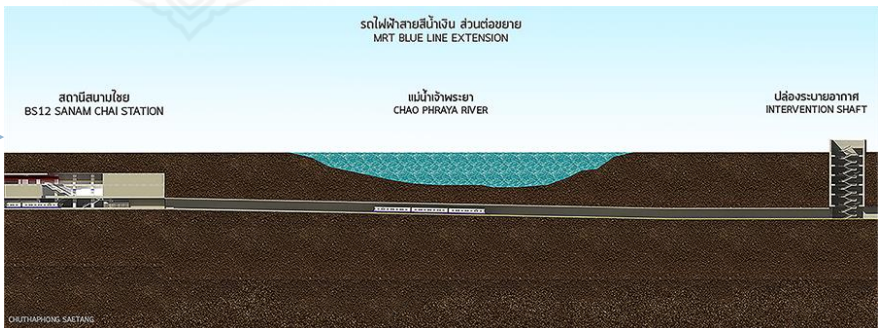
สถานีอิสรภาพ

<https://th.wikipedia.org/wiki/>

สถานีอิสรภาพ (อังกฤษ: Itsaraphap Station, รหัส BL32) เป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในเส้นทางรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล โดยเป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสถานีแรกและสถานีเดียวของสายเฉลิมรัชมงคลที่มีเขตที่ตั้งอยู่ที่ฝั่งธนบุรี ในแนวตัดขวางกับถนนอิสรภาพบริเวณซอยอิสรภาพ ๓๔ ก่อนยกระดับเข้าสู่สถานีท่าพระต่อไป อีกทั้งยังเป็นสถานีที่เชื่อมต่อไปยังอุโมงค์ลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อข้ามไปฝั่งพระนครอีกด้วย

ภาพอุโมงค์และเส้นทางการเดินทางด้วยรถไฟฟ้าใต้ดินลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยา

<https://pantip.com/topic/34745772>

แล้วลัดเลาะกลับสู่สถานี

เจ้ามาด่วนทิ้งพี่ไปแห่งไหน

จะฟังรถไฟใต้ดินติดตามไป

ให้เร็วไวลัดหัวมมหานคร

ถึงข้ามฝั่งวังวนหวังท้องฟ้า

พี่ไม่คร่ำมเกรงกลัวหรือหลมหนี

เอ็มมาร์ที มีอุโมงค์ทะคนตี

ธนบุรีผ่านเชื่อมมหานคร

สู่สถานีวัดหงส์ให้หลงไหล

มีหงส์ไฟประดับเสาเรียงสลอน

เหมือนหงส์ทองทรวดทรงจรจร

ช่างงามฉนนึกหาอย่างหงส์ปิ่น

<https://th.wikipedia.org/wiki/>

วัดหงส์รัตนารามราชวรวิหาร สร้างในสมัย

กรุงศรีอยุธยาคนนั้นเป็นวัดราษฎร์ เรียกว่าวัดเจ้าสัวหง หรือ เจ้าสัวหง หรือ เจ้าสัวหง หรือ วัดขรัวหง เพราะตั้งตามชื่อของเศรษฐีชาวจีนผู้สร้าง คือ นายหง วัดหงส์รัตนาราม ราชวรวิหาร วัดหลวงชั้นโท คณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งตามทะเบียนเลขที่ ๑๐๒ ถนนวังเดิม ๒ หรือ ถนนอิสรภาพ ๒๘ แขวงวัดอรุณเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ใกล้กับวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารและกองทัพอเรือ(พระราชวังธนบุรีเดิม) ตั้งอยู่บนเนื้อที่ขนาด ๔๖ ไร่ ๑ งาน ๒๓ ตารางวา

พระธรรมไตรโลก มีนามเดิมว่า ซีน เป็นชาวเมืองแกลง มีสมณศักดิ์เป็นพระครูสุวรรณธีรราชมหานี เจ้าคณะเมืองระยอง ภายหลังจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสถาปนากรุงธนบุรี จึงได้ย้ายมาจำพรรษาในกรุงธนบุรี ดำรงสมณศักดิ์ที่พระโพธิวงศา เป็นเจ้าอาวาสวัดหงส์รัตนาราม ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช แทนสมเด็จพระสังฆราช (ศรี) ที่ถูกถอดจากสมณศักดิ์

สมเด็จพระสังฆราชซีน เป็นพระสงฆ์ที่รอบรู้และแตกฉานในพระไตรปิฎกระดับตีเยี่ยม แม้ภายหลังจะถูกปลดออกจากตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช ก็ยังมีรายชื่อเป็นผู้ชำระพระอภิธรรมปิฎกในส่วนปรมัตถในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และยังได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดหงส์รัตนารามจนถึงแก่มรณภาพ

เจ้าหงส์งามขามหนีเพ็ญโฉม

จะทุกข์ร้อนหรือออย่างไร ใจถวิล

เจ้าหงส์เหินห่างหายไม่ยลยิน

หงส์คืนถิ่นมานั่งหรือออย่างไร

สถาปตย์เหมหงส์เชื่อมโยงวัด

มีประวัติเรื่องราวเพ็ญโฉม

วัดหงส์รัตนารามอร่ามใจ

นางกอกใหญ่เรื่องรุ่งกรุงธนบุรี

มีเจ้าสัวชาวจีนชื่อ "นายหง "

หมายประสงค์สร้างถวายพุทธศรี

สร้างแต่ครั้งฉลุสถาเป็นธานี

ธนบุรีสิ้นเพื่องมาเพ็ญพาพ

พระเจ้าตากทรงอุทิศอุปลัมภ์

พระทรงธรรมวินัสสฬากรมฐาน

ด้วย โกลีลาวังเดิมแต่โบราณ

ทรงสืบสานรสพระธรรมพระศาสดา

เป็นอวาตสังฆราช (ซีน)ทรงสถิต

บรรพชิตจดมสงฆ์พระศาสดา

ทรงชำระพระไตรปิฎกสังคายนา

ฉลิธรรมล้ำค่ามิเสื่อมคลาย

ชำระธรรมชำระ ใจให้สร้างไต่

ชำระทุกข์ไฟโลก ให้เหือดหาย

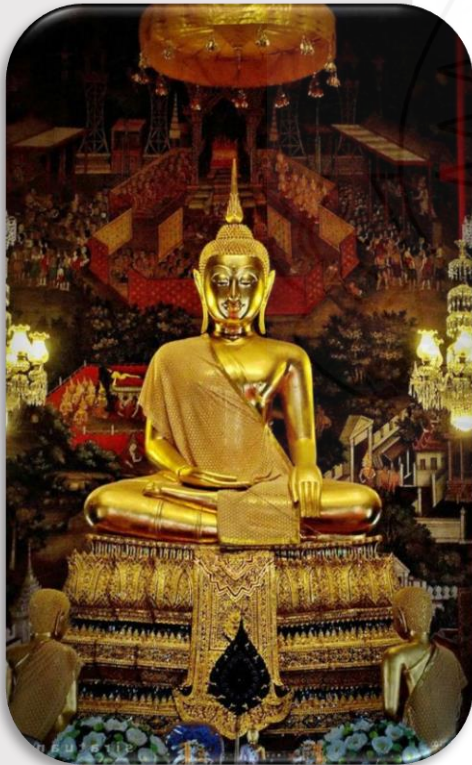
ชำระจิตชำระ ใจให้สลาย

ชำระรักให้วางวางมิได้เลา

<https://th.wikipedia.org/wiki/>

วัดอรุณราชวราราม หรือที่นิยมเรียกกันในภาษาพูดว่า วัดแจ้ง หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า วัดอรุณ เป็นวัดโบราณ สร้างในสมัยอยุธยา ที่ชื่อวัดแจ้ง เพราะพระเจ้าตากฯ ทำศึกเสร็จ แล้วยกทัพกลับมาเป็นเวลาเช้าพอดี แต่ความเชื่อนี้ไม่ถูกต้อง เพราะเพลงยาวหม่อมภิมเสน วรรณกรรมสมัยอยุธยาที่บรรยายการเดินทางจากอยุธยาไปยังเพชรบุรี ได้ระบุชื่อวัดนี้ไว้ว่าชื่อวัดแจ้งตั้งแต่นั้นแล้ว

ล่วงเลยผ่านวัดหงส์ตรงไปวัด ปรางค์วัดพระปรางค์ใหญ่ในเฉลย

เป็นที่หมายคาลัยทุกซึ้งใจเหมือนเช่นเคย

เจ้าทราชมเชยไว้จะพามาเที่ยวชม

พาม "วัดอรุณ" พุทธสถาน

ฉวีษฐานดวงใจให้สุขสม

ให้เรารุ่งตั้งอรุณภิมณฑ์

ที่ชื่นชมคาลัยสิ้นล้วนนิพิต

ให้รักเราเศร้าสร้างสว่างแจ้ง

ไมกลางแคลงคาลัยสิ้นล้วนนิพิต

พมกรต่อหน้าฐานชุกชี

ฉวีษลี "พุทธธรรม" พระประธาน

พระประธาน องค์นี้ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ทรงปั้นหุ่นพระพักตร์ด้วยฝีพระหัตถ์ของพระองค์เอง เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยมีขนาดหน้าตักกว้าง ๓ ศอกคืบหรือ ๑.๗๕ เมตร ศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ประดิษฐานเหนือแท่นไพทีบนฐานชุกชี พระพุทธรูปองค์นี้เดิมยังไม่มีพระนามเบื้องพระพักตร์มีรูปหล่อพระอัครสาวก ๒ องค์ หันหน้าเข้าหาล่องพระประธานระหว่างกลางรูปหล่อพระอัครสาวก ๒ องค์นั้น มี พัดยศพระประธาน (พัดแฉกใหญ่) ตั้งอยู่เช่นเดียวกับ "พระพุทธรูปปฏิมากร" วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงอัญเชิญพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ มาประดิษฐานบรรจุไว้ที่ 'ผ้าทิพย์' ซึ่งประดับด้วยลายพระราชลัญจกรเป็นรูปครุฑจันตนาครี ตรงใบพัดยศพระประธาน บริเวณ พระพุทธรูปอาสน์ ของพระประธานในพระอุโบสถแล้วถวายพระนามพระพุทธรูปองค์นี้ว่า "พระพุทธรูปธรรมมิศราธิราชโลกธาตุดิลก"

ยักษ์วัดอรุณ หรือที่เรียกกันติดปากว่า "ยักษ์วัดแจ้ง" ที่มีเรื่องเล่าว่ายักษ์วัดโพธิ์มาตีกับยักษ์วัดแจ้ง ตีกันจนบ้านเมืองแถวนั้นราบเป็นหน้ากลอง เลยเรียกกันต่อมาว่าทำเตียน

ทศกัณฐ์ เป็นบุตรคนโตของท้าวลี้สเดียนกับนางรัชฎา เจ้ากรุงลงกา และเป็นหลานของท้าวมาลีวราช เดิมเป็นยักษ์ชื่อ "นนทก" กลับชาติมาเกิด

สหัสเดชะ (แปลว่า มีกำลังนับพัน) เป็นรากษสกาย สีขาว เจ้าเมืองปางตาล มี ๑,๐๐๐ หน้า ๒,๐๐๐ มือ ร่างกายสูงใหญ่ตั้งเข่าอัครกรม มีกระบองวิเศษที่พระพรหมประทานให้มีฤทธิ์คือตันซี้ตายปลายซี้เป็น และได้รับพรเมื่อเข้าศึกหรือศัตรูเห็นจงหนีหายไปด้วยความกลัวเมื่อพญามูลพลัมรู้ว่าทศกัณฐ์เพื่อนของตนกำลังรบกับพระรามอยู่จึงคิดจะช่วยโดยชวนสหัสเดชะพี่ชายของตนไปออกรบด้วยกัน ภายหลังจากความขะล่าใจของตนจึงถูกหนุมานใช้กลอุบายแปลงเป็นลิงน้อยหลอกเอากระบองวิเศษมาหักทิ้ง และฆ่าสหัสเดชะตายในที่สุด

ข้าเลี้ยงแลักษ์ร้ายอยู่หน้า โปสถ์

แขกเขี้ยวกริ้ว โกรธทำหักหาญ

ทศกัณฐ์สหัสเดชะทวารบาล

ชีพตระหง่านคอยลงทัณฑ์คนจัญไร

พี่ไมคร้ามกลัวยักษ์สักนิดห่อหุ้ม

พี่ไมถ่อยชั่วช้าเกินแก้ไข

ทศกัณฐ์ยักษ์ร้ายมีพหุหลายใจ

เจ้าจำไว้พี่แต่เดี๋ยวช่วยเหลียวแล

หากหมางเมิพพี่จะเดินไปปรางค์ยด

จะโตดลลดช่องปรางค์สร้างกระแเส

ให้เจ้ารู้วากรักพี่ไมผันแปร

เฝ้าจฉแจรักเจ้าทุกเช้าเย็น

<https://th.wikipedia.org/wiki/วัดกุฎีจีน>

ชุมชนกุฎีจีน เป็นย่านชุมชนเก่าแก่ของฝั่งธนบุรีที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี และยังเป็นย่านชุมชนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมากแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ทั้งชาวไทย จีน ฝรั่งเศส ญวน มอญ ฯลฯ ที่อพยพจากกรุงเก่ามาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณด้านทิศใต้ของคลองบางหลวง หรือคลองบางกอกใหญ่ใกล้ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จะเห็นได้จากเป็นแหล่งที่ตั้งศาสนสถานที่สำคัญหลายศาสนาทั้ง วัดประยูรวงศาวาส, วัดซางตาครู้ส, ศาลเจ้าเกียนอันเกง, วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร และ มัสยิดบางหลวง ตลอดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

วัดซางตาครู้ส, โบสถ์ซางตาครู้ส, วัดกุฎีจีน (Santa Cruz Church) เป็นโบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในซอยกุฎีจีน แยกซอยอรุณอมรินทร์ ๔ (ถนนเทศบาล สาย ๑) ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ อาคารวัดแห่งนี้เป็นอาคารหลังที่สามซึ่งสร้างขึ้นเพื่อทดแทนอาคารวัดหลังเดิมที่คับแคบและชำรุดทรุดโทรมมาก โดยมีคุณพ่อกุเลียโม กิ้น ดา ครู้ส เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ (รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) และได้รับการปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีคุณพ่อศวง ศุระศรางค์ เป็นผู้ริเริ่มเพื่อ การอนุรักษ์ต่อไป ปัจจุบันมีอายุประมาณ ๑๐๓ ปี

"กุฎีจีน" เสาะลัดถัดถึงถิ่น

พระรีนเห็นเจ้าพระยาไหลรี

เรือแล่นเร็วรีฟ้ากระเซ้ง

ซางตาครู้ส โดดเด่นคริสต์ชน

วัดตอเรือส่งางามสถาปัตยกรรม

หินฉนวนขัดกระจกลีทุกแห่งหน

พระมารดาปฏิสนธินิรมล

ขจัดพันชำระบาปตรานพาวมา

มาบของพีมื้อยุมริฐึ้น

เป็นมณฑลขอล้างมาปสมปวารณา

พระบิดา พระบุตร พระจิต ขวัญทา

มารีฉาดัวรักสดุดี

ชำระบาปครานชั่ว ให้คลายกลุ่ม

จึงเติดุ่ม โดยเตียวหามารศรี

มัสยิดบางหลวง (กุฎีโต๊ะหีบ, กุฎีขาว)
เป็นมัสยิดทรงไทย ตั้งอยู่บริเวณชุมชนริมคลองบางหลวง แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (ราวปี พ.ศ.๒๓๒๘) โดยโต๊ะหีบ พ่อค้าแขกที่เดินทางมายังประเทศไทย ตัวมัสยิดมีความโดดเด่นกว่ามัสยิดทั่ว ๆ ไป ด้วยการก่ออิฐถือปูนขาวทั้งหลัง แล้วทาสีไม้ด้วยสีเขียว แทนที่การออกแบบอาคารเป็นโดมตามหลักสากล รวมไปถึงการตกแต่งภายในด้วยศิลปะ ๓ ชนิด คือ แบบไทย จีน และยุโรป ซึ่งถือเป็นมัสยิดทรงไทยแห่งเดียวในโลกอีกด้วย

งานฝรั่งโบราณ เขียนลายคำสอนจากคัมภีร์อัลกุรอาน
อักษรภาษาอาหรับ

มิมบร์ หรือ ธรรมาสน์
สำหรับเทศนาสั่งสอนในการละหมาดวันศุกร์

มัสยิด บางหลวง ชุมชนกุฎีขาว

ทราบว่าห้องมีเชื้อแขกปัตตานี จึงมาที่ "กุฎีขาว" เพื่อถามไถ่

กุฎีขาวนาม "สุเหร่าคลองนางหลวง" มิหลอกลวงมิ่งมิตรพิสมัย

สถาปัตยกรรมไทย-จีนงามวิไล ปู่น้ำพุตตานี ไนหลากหลายพง

ชาวพุทธมากหลายเข้าใจผิด ครั้นผ่านมาชวนคิดว่าวัดหลวง

ทั้งหน้ามัน ไบระกาให้หลงแสง จึงนำวงห้อมพรมถักวันท์

เสียงละหมาดพาใจให้สงบ กุระฉานมาประสมให้สุขสันต์

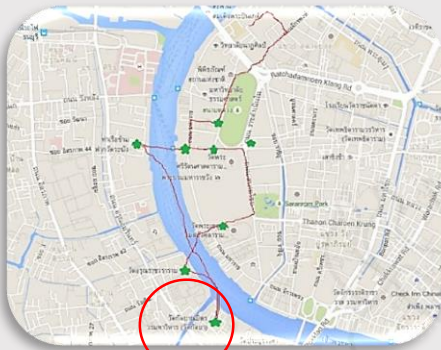
อิสลามมุสลิมกุมเขาทักกัน ล้วนผูกพันไทยจีนแขกไม่แปลกใจ

<https://th.wikipedia.org/wiki/>

เจ้าพระยานิกรบดินทร์มหินทรมหากัลยาณมิตร (โต) ต้นสกุลกัลยาณมิตร ว่าที่สมุหนายก ได้อุทิศบ้าน และที่ดินบริเวณใกล้เคียง ซึ่งแต่เดิมเป็นหมู่บ้านที่มี ภิกษุจีนพำนักอยู่ และเรียกกันต่อมาว่า "หมู่บ้านกุฎี จีน" สร้างเป็นวัดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๘ และน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระอารามหลวง รัชกาลที่ ๓ พระราชทาน นามว่า "วัดกัลยาณมิตร" และทรงสร้างพระวิหารหลวง และพระประธานพระราชทาน เป็นพระพุทธรูปองค์ ใหญ่ ชื่อ พระพุทธไตรรัตนนายก หรือ หลวงพ่อโต ด้วยมีพระประสงค์จะให้เหมือนกรุงเก่า คือมีพระโตอยู่ นอกกำแพงเมือง อย่างเช่นวัดพนัญเชิง

เดินฝึกห่อขกั้ถึงวัดกัลยาณมิตร จินดูทิศบรรพชนจดจำได้

หลวงพ่อโต "ข้าปลอก" ไซ้หั่น ไกล พุทธไตรรัตนนายกองค์ประธาน

ให้คุ้มครลงปกปักรักษาเหตุ ให้ค้าขายกับไทยเทศสมัครสมาน

ให้รุ่งเรืองแคล้วคลาดโรคภัยพาล สาธุการใหญ่ยิ่งมิ่งมงคล

ให้กิจการก้าวหน้ามียศศักดิ์ ให้คนรักเมตตามหากุศล

ให้พ้นจากภัยพาลจลาจล นั้บตาลดลมีสุขทุกคืนวัน

แล้วกราบลาสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ พิเคราะห์เหตุรู้แจ้งเป็นแหล่งสวรรค์

ชุมชนกุฎีจีนเขารักกัน ศาสตร์สัมพันธ์สำคัญจริง

จำต้องไปสถานี่มีเรื่องราว เมื่อครั้งคราวก่อนเคยกะหงงกะหญิง

เคยพาห้อยคนตีฟั้งแฉฉิ่ง เอ็มมาร์ที ไวว่องวังประทับใจ

สถานีสนามไชย (Sanam Chai Station) เป็นสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน ในเส้นทางรถไฟฟ้าพ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล โดยเป็นสถานีเดียวในระบบรถไฟฟ้าใต้ดินที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลางพื้นที่อนุรักษ์เกาะรัตนโกสินทร์ ในแนวถนนสนามไชย กรุงเทพมหานคร บริเวณวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นเส้นทางต่อเนื่องจากสถานีหัวลำโพง ผ่านพื้นที่เมืองเก่าก่อนลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณปากคลองตลาด ไปยังฝั่งธนบุรี และยกระดับขึ้นสู่สถานีท่าพระต่อไป

สถานีสนามไชยขึ้นใจหนัก เป็นประจักษ์งามตาสว่างไสว

สรรพศิลป์สถาปัตยกรรมช่างไทย ศรีวิไลยทองพระโรงตระการตา

ลายกระหนกเชิงชายฝาผนัง ลายกระจังลงชาตแดงเส่นหา

ลายกลืนบัว โคมเทศเกตุมาลา รจนาประดับทองผ่องอำไพ

ทึ่หัวเสาเกลากิ่งปทุมชาติ ดาราตาสะท้อนแสงสุกสถไส

ตั้งบัวทองกลางนิงตราตรึงใจ ถ่ายภาพไว้เก็บไปฉวยเจ้าคนดี

เพดานช่อ โคมระย้าระยิบระยับ ระวังแววมวลสลันลี

ตุจประกายดวงดารามราตรี ตุจขวัญพีไฉ้มขี้มกระพริบตา

จำลองเมืองกำแพงกันเป็นเขตขณ ตามระนอนเพื่อปกนักรักษา

เหมือนตั้งพีคณป้องปกเจ้ากาพดา เทียวตามหาหม่อมมอหึงคพงาม

มิวเซียมสยาม หรือ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้

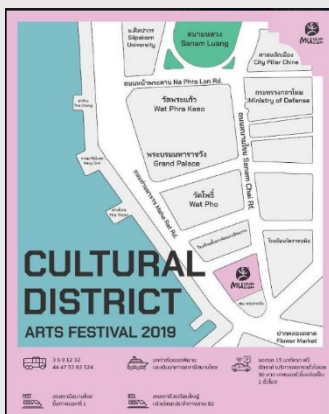
(Museum Siam, Discovery Museum)

เป็นพิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่บนถนนสนามไชย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เปิดให้บริการเมื่อ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑ มิวเซียมสยามดูแลโดยสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

กรมพระจันทบุรีนฤนาถ

เดิมเป็นอาคารกระทรวงพาณิชย์เดิม ในสมัยรัชกาลที่ ๖ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์พระองค์แรก จึงได้มีการสร้างอาคารที่ทำการอย่างถาวร บริเวณวัง ๓ แห่ง คือ วังกรมหลวงอดิศรอุดมเดช วังกรมหลวงบดินทร์ไพศาลโสภณ และวังกรมหมื่นทิฆารวงษ์ประวัติ ใช้ทำการมาเป็นเวลากว่า ๗๐ ปี

<https://web.facebook.com/museumsiamfan/>

มิวเซียมสยาม
พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้

เลขล่องผ่านขึ้นพื้นผู้คนหลาย เื่อ ! คล้ายคล้าย ไซ้เลขมิวเซียมสยาม

พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้เรื่องสี่อหาม กตติตตามเว็มเพจวิเศษทรงวง

ไต้ทราบเรื่องเพ็ญอาคารกระทรวงเก่า

พาณิชการพานเพากกลางเมืองหลวง

เรียกกระทรวงท่าเตียนทุกทั้งปลวง หรือกระทรวงเศรษฐกิจการเพ็ญพาพมา

ราชการที่หกพระปกเกล้า

สถาปนานิเวศตั้งปรารภพา

ศิลปะแบบฝรั่งดงามตา

ไทยพิพัฒน์วิวัฒนาสถาพร

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือ **วัดโพธิ์** เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร และเป็นวัดประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทั้งยังเปรียบเสมือนเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย เนื่องจากเป็นที่รวมจารึกสรรพวิชาหลายแขนง และทางยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกความทรงจำโลกของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เมื่อ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๑ และวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ทางยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนจารึกวัดโพธิ์จำนวน ๑,๔๔๐ ชิ้น เป็นมรดกความทรงจำโลกในทะเบียนนานาชาติ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารถือได้ว่าเป็นวัดที่มีพระเจดีย์มากที่สุดในประเทศไทย โดยมีจำนวนประมาณ ๙๙ องค์ พระเจดีย์ที่สำคัญ คือ พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งเป็นพระมหาเจดีย์ประจำพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตุ๊กตาจีนวัดโพธิ์

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ข้าเสด็จเสด็จทางข้างฝั่งงามพัก เจดีย์สลักกระเบื้องจีนแลสลอน

คือวัด โพธิ์ท่าเตียนพนามขจร แล้วขจรฉวีฐานวันทนา

แต่พระพุทธรูปไสยาสน์พิราดสร้าง มาอ้างอ้างพำเพื่อละเมอหา

ไม้ได้หลับไม้ได้พองเลขขวัญตา พระไสยาโปรดช่วยลูกด้วยเทอญ

ให้ได้พบประสมรักที่ระดอยู่

ให้ได้พบประสมซุ้มิห่างเหิน

ให้ได้พบสบตาพาใจเพลิน

ให้ได้พบประสมเชิญได้เซชชม

กราบพระเสด็จสรรพนธ์มอญ   ใจยังข้า ใจยังชอกแสสนขึ้นนม

จำต้องหาหา ใจคลายระทม   จะเป็นลมหน้ามืดหรืออย่างไร

ตำรายาวัต โพธิ์เขาดิแท่   มีหวดแกก่สึนลมแกก่ษัษ

มีฤษิตัดตนตามพงไพร   พดคลาย ใจตัดกายสบายตน

มีหิ้งร้อชยี่สิ่นเจ็ดกระนวนท่า   ตายชะหว่ายากรับเรียมสับสน

พืถนัดไม้ก็ทำพะตวงกมล   จะฝีกฝนเอาไปหัดไว้ตัดเศธ

รูปปั้นฤษิตัดตน

ยักษ์วัดโพธิ์ บริเวณซุ้มประตูทางเข้าพระมณฑป
 ยักษ์วัดโพธิ์นั้นตั้งอยู่ที่ซุ้มประตูทางเข้าพระมณฑป โดยมีสีกายเป็นสีแดงและสีเขียว ลักษณะคล้ายยักษ์ในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมีผู้เข้าใจผิดว่าตุ๊กตาสลักหินรูปจีน หรือ ลั่นถัน นายทวารบาลที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าประตูวัดนั้นคือ ยักษ์วัดโพธิ์ นอกจากนี้ ยังมีตำนานเกี่ยวกับยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้งซึ่งทำให้เกิดท่าเตียนในปัจจุบัน นั่นคือ ยักษ์วัดโพธิ์ซึ่งทำหน้าที่ดูแลวัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้งซึ่งทำหน้าที่ดูแลวัดแจ้งนั้น ทั้ง ๒ คนเป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่งยักษ์วัดแจ้งไปขอยืมเงินจากยักษ์วัดโพธิ์ เมื่อถึงกำหนดส่งเงินคืนยักษ์วัดโพธิ์กลับไม่ยอมจ่าย ดังนั้น ยักษ์ทั้ง ๒ คนจึงเกิดทะเลาะกัน แต่เพราะรูปร่างที่ใหญ่โตและพละกำลังที่มหาศาลของยักษ์ทั้ง ๒ คน เมื่อเกิดต่อสู้กันจึงทำให้บริเวณนั้นราบเรียบโล่งเตียนไปหมด เมื่อพระอิศวรทราบเรื่องนี้ จึงได้ลงโทษให้ยักษ์วัดโพธิ์ยืนเฝ้าพระอุโบสถวัดโพธิ์ และยักษ์วัดแจ้งยืนเฝ้าวิหารวัดแจ้งตั้งแต่นั้นมา

พลคลายเม็ลชคลายใจลงไผ่ข้าง ก็เดินทางเที่ยวเล่นเลขพลังเปลล

เห็นสาวแขกจีพญี่ปู๋ไม่อชากเจอด ตัวเม็ลเร็ลสาวฝรั่งพี่พั่งมอช

พลแลเห็นก็ระลิกพิกถึงชั้ชั้ ทำหน้าหักแยกเข็ชวเส็ชวสชอง

ชั้ชั้วัดแจ้งชั้ชั้วัดโพธิ์เคยประลอง จพรวมเป็นหน้ากลองเร็ชกท่าเต็ชพ

พั่งพิทาพเร็ลชั้ชั้แก็เว็ชพหัว ชั้ชั้ส่ลองตัวทะเลาะกันพหพหพเห็ชพ

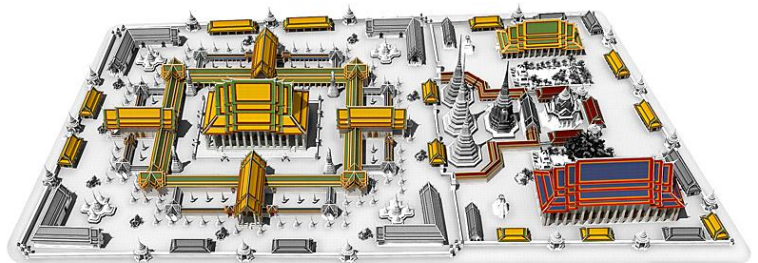
เป็ชพ็ลพกันทะเลาะกันเป็ชพทเร็ชพ อช่าเน็ชดเน็ชรหาญหักเป็ชพักเลง

พั่งเร็ลชวราชวชั้ชั้ได้พั้กรัชพ เป็ชละครตำพานที่สุ่ดเจ็ชง

เต็ชเต็ชพั่งพั่งรอกันครัชพเครง ชรั้ชวตาเก่งเล้าเร็ลชได้ครชพครัชพ

ตุ๊กตาฝรั่งวัดโพธิ์

แผนที่จำลองบริเวณโดยรอบวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)

<https://th.wikipedia.org/wiki>

สวนสราญรมย์ หรือ พระราชอุทยานสราญรมย์ เป็นสวนสาธารณะ อยู่ตรงข้ามกับพระบรมมหาราชวัง ไปทางทิศตะวันออก

เดิมสวนสราญรมย์เป็นเขตพระราชอุทยานของ พระราชวังสราญรมย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๙ สวนสราญรมย์ก่อสร้างขึ้นในช่วงต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมาณ พ.ศ. ๒๔๑๗ ตามคำแนะนำของเฮนรี อาลาบาคเตอร์ โดยโปรดเกล้าฯ ให้มีสเตอร์เฮนรี อาลาบาคเตอร์ เป็นผู้ออกแบบและจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์ตามแบบอย่างในต่างประเทศ โดยมี พระยาอภิรักษ์ราชอุทยาน (แฉล้ม อมาตยกุล) ดูแลการก่อสร้าง ซึ่งเมื่อเสร็จไปทีใด พบพันธุ์ไม้แปลก ๆ ก็โปรดให้นำมาปลูกเพิ่มเติมที่สวนสราญรมย์อยู่เสมอ

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เป็นสถานที่จัดงานฤดูหนาว ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานให้กับรัฐบาล ใช้เป็นที่ทำการของ คณะราษฎร

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบสวนสราญรมย์ ให้แก่กรุงเทพมหานคร เพื่อปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะแก่ประชาชนทั่วไป

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการรื้อย้ายสโมสรราชภัฏสราญรมย์ และมอบหมายให้ สโมสรราชภัฏสราญรมย์ ใช้อาคารและสถานที่พระราชอุทยานสราญรมย์และให้ กรุงเทพมหานคร จ่ายค่าทดแทนในการนี้ให้แก่ สโมสรราชภัฏสราญรมย์ เป็น ๑,๔๗๐,๐๐๐ บาท ตามที่ กระทรวงมหาดไทย เสนอ

รู้ลึกรู้ชัดพจรจรลีไปชมสวน "สราญรมย์" ชมชาวเจ้าสัวพจนัญญ์

ร่มรื่นรุกขชาติลดาวัลย์ พระทรงธรรม์จอมเกล้าสถาปนา

หอมระรื่นกลิ่นบุปผาลดาชาติ ดารดาณเฝ้างามสุดพรรษา

หากเจ้ามาชมพันธุ์บุษมา พี่จะพาเซย โกล้อมประทุมทอง

สัพพอากาศูเหว่ากระเช้าเสียง ส่งลำเพียงกระซิบรักเหมือนเราสอง

มันเคล้าคู่อยู่เคียงทำเหมียงมอง ส่งเสียงร้องหวานแหว่วเหมือนแก้วตา

เจ้าได้ยืมเสียงพิน้ำหรือไม้ม อยุ่ไกลไกลแรมพิราศ์ใจปรารภนา

ฝากคิดถึงฝ่าพเสียงสกุณา ส่งเมสเสจไปว่าพี่ยังรอ

จึงเสาะลัดตัดสัวพมาริมรั้ว นรธากาศฟ้าสัวจริงจริงหนอ

มีเมสเสจตอณกลับมากันจอด พ้องพี่หนอรอพี่กลับมานั้นไว

หอกลอง สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑ ด้วยไม้ ทาด้วยดินสีแดงมีด้วยกัน ๓ ชั้น แต่ละชั้นจะมีกลองขนาดใหญ่แขวนอยู่ แต่ละใบมีชื่อดังนี้

๑. ชื่อ ย่าพระสุริย์ศรี ใช้ตีเพื่อบอกเวลา
๒. ชื่อ อักคีพินาศ ตีเพื่อแจ้งเหตุเพลิงไหม้
๓. ชื่อ พิฆาตไพรี ตีเพื่อแจ้งให้ทราบว่ามีสงคราม

หอกลองได้รับการบูรณะมาหลายครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนยอดหอกลองจากทรงมณฑป เป็นรูปยอดเกี้ยวแบบจีน และในสมัยรัชกาลที่ ๔ ก็มีกรเปลี่ยนยอดกลับไปเป็นลักษณะเดิม ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ หอกลองก็ได้ถูกรื้อลงเพื่อใช้ที่ดินสร้างพระราชอุทยาน สวนเจ้าเชตุ และได้สร้างขึ้นใหม่ตามรูปแบบเดิมอีกครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เพื่อฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี

ที่ตั้งของหอกลอง ฝั่งเดียวกับกับกรมการรักษาดินแดน ถนนสนามไชย แขวง พระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ใจมันเต้นดกมันสั่นให้หัวเหวี่ยงเหวี่ยง เดิมชมิวผ่านหอกลองจิตแจ่มใส

ใจมันเต้นดังกว่ากลองหนังปะไร จักเกิดเหตุสิ่งใดใจมันรัว

ถ้ากลองดังบอกเหตุอาเพศภัย ใจมันสั่นเกินไปพะทวนหัว

กลองพิฆาตไพรีพี่ก็กลัว ข้าศึกจะประชิดตัวหรืออย่างไร

หรือเกิดเสียงกลองอักคีพินาศ วายชีวาตวลต่วนหรือโชน

ขอเนืองเสียงกลองพระสุริย์ศรีจะตีใจ รินเดินไปจุดหมายคลาหกกังวล

<http://www.appgeji.com>

เจ้าพ่อหอกลอง

องค์อุปถัมภ์โรงเรียนวัดราชบพิธ

โรงเรียนวัดราชบพิธ ได้ถือกำเนิดขึ้นมาจากโรงเรียนสอนภาษาไทยในยุคต้นของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนของไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในครั้งนั้น พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพระอรุณนิภาคุณากร ที่สมเด็จพะพระคุณาจารย์ เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ได้ทรงทำความตกลงกับกรมศึกษาธิการ แต่ครั้งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดี จัดตั้งโรงเรียนวัดราชบพิธขึ้นเมื่อ ปีระกา สัปตศก จุลศักราช ๑๒๔๗ ตรงกับ รัตนโกสินทร์ศก ๑๐๔ หรือปี พุทธศักราช ๒๔๒๘ ดังปรากฏหลักฐานรายชื่อโรงเรียนวัดราชบพิธ อยู่ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑ หน้า ๑๓๙

ถึงโรงเรียนที่หมายที่เราหัด โรงเรียนวัดราชบพิธประสิทธิ์ผล
 พระจุลจอมเกล้าเจ้ามหาบุคคล บัณฑิตตลแห่งประสิทธิ์วิทยา
 เป็นโรงเรียนสังฆราชาอุปถัมภ์ ด้วยน้ำมหน้าตามหลักพระศาสนา
 “สุภาพบุรุษวิถิพุทธ”เป็นปรัชญา สถานศึกษาสร้างสมสังคมติ
 วิริเยน ทุกขมจเจติ สังฆราชาเจ้าทรงดำริพิสุทธิศรี
 กรมหลวงชินวรมติดี มารมีคุ้มทั่วชั่ววันตรี
 พระพุทธรูปवासัญญารสมิ ไร่ปรากฏจดมสงฆ์รังสรรค์
 วาสมหาเถระด้วยรำพัน คุณนัณฑ์มัทนรรุกขารวมด
 อภิวาทกรามไท่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไร่ประสิทธิ์ประสมสมตั้งคำขอ
 ไร่ปกปักป้องภัยใจเพียรอ ไร่จจดจ่อรณห้อมเจ้าคนดี

พี่ก็เป็นสุภาพบุรุษไม่หยุดยั้ง พี่ก็ขังรอยคยเจ้ามารศรี

พี่ก็ร้อร้อรรรคนดี พี่ก็มีความสุขที่เฝ้ารอ

เห็นพี่ก็เรีบนกลั่นน้ำพื โผยามพื เห็นแล้วพืก็แก้วตาไม่มาหผล

ยั้งไม่มากก็โสฬ์มานั่งก็พอด ใจพืก็ท้อว่าแห้วอยู่เือกา

ผ่านเส้นทางหลากหลายได้เรีบนรู้ หลากเรีองราวเสมีนครูได้ศึกษา

ตลอดเส้นทางเมีนาร์ที่ล้วนงามตา วัฒนธรรมนาพาล้วนงามใจ

ใจจะมิที่รักสมัครมาต จำนิราศร้างมิตรพิสมัย

ทำคร่ำครวญพาที่พืรัพืไร ตามนิสัยกานท์กลอนแต่ก่อนมา

เหมือนเซพติมิชื่อพืมือเทพ ให้อ่าวเสพชมชิมรสมังสา

พริกไทยไปรอยไรยผักชีให้งามตา ปรารภนาให้อิมรสแห่งบทกลอน

ให้อัจฉความตามจริงทุกสิ่งสิ้น ที่เสนสิ้นเรีองรักเป็นคำสอณ

ฝากสรรักหวานล้ำคำสุนทร นิราศจรแรมร้างเสนน้ำงเฉย ๗๖๓

คำศัพท์

อธิบายคำศัพท์และข้อความ

กษัย

(๑) [กะไส, กะไสยะ-] น. การสิ้นไป, การหมดไป, การเสื่อมไป, การน้อยไป (ส. กษัย; ป.ชย).

(๒) น. ชื่อโรคตามตำราแพทย์แผนโบราณว่า ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีอาการผอมแห้งตัวเหลืองเท้าเย็น, เขียนเป็น กระษัย ก็มี. (ส. กษัย; ป.ชย).

กังวล

ก. ห่วงใย, มีใจพะวงอยู่. (ข. กงวล).

กานท์

[กานด, กาน] (โบ) น. บทกลอน เช่น สารสยามภาคพร้อม กลกานท์ นี้ฤ (ยวนพ่าย).

กฐิ

๑) น. ที่อยู่ของนักบวชเช่นพระภิกษุ, เรือนหรือตึกสำหรับพระภิกษุสามเณรอยู่, โบราณเรียกว่า กะตี (ป., ส. กฐิ).

(๒) น. คำที่ใช้เรียกศาสนสถานของศาสนาอื่น เช่น กฐิเจ้าเซ็นและกฐิขาวเป็นมัสยิดของชาวมุสลิม กฐิจีนเป็นศาลเจ้าของชาวจีน, โบราณเรียกว่า กะตี, ปัจจุบันคือมัสยิดหรือสุเหร่า. (ป., ส. กฐิ).

กะหญิงกะหญิง

ว. อาการที่พูดกันเบา ๆ ด้วยความสนิทสนม.

เกษมสันต์

ว. โปร่งอารมณ์, ชื่นชมยินดี. (ส. เกษม + ศานต, ส. เกษม + ป. สนต).

ขรัว

[ขรัว] น. คำเรียกภิกษุที่มีอายุมาก หรือที่บวชเมื่อแก่ หรือฆราวาสผู้เฒ่า.

ว. เรียกคนที่มั่งมี ว่า เจ้าขรัว.

จลาจล

[จะลาจน] น. ความปั่นป่วนวุ่นวายไม่มีระเบียบ. (ป., ส. จล + จล).

ชานชาลา

น. บริเวณสถานีรถไฟหรือสถานีขนส่งที่ผู้โดยสารสามารถขึ้นรถ.

ชุกชี

[ชุกกะ-] น. ฐานส่วนล่างที่เป็นส่วนรองรับรัตนบัลลังก์ที่ประดิษฐานพระพุทธรูป เป็นต้น มักก่ออิฐถือปูน, จุกชี ก็ว่า. (เปอร์. sugh jay ว่า ที่ตั้งรูปเคารพ).

ห้องพระโรง

น. ห้องโถงขนาดใหญ่ในพระที่นั่ง สำหรับพระมหากษัตริย์เสด็จออกกว่าราชการ ออกมหาสมาคม รับแขกเมือง, ห้องโถงซึ่งต่อออกมาจากตำหนักเจ้านายที่เป็นพระราชโอรสที่ทรงกรม และทรงเป็นผู้ปฏิบัติพระกรณียกิจอันสำคัญยิ่ง ใช้สำหรับเสด็จออกให้เฝ้าหรือว่าราชการ.

ธาตรี

[ทาตรี] (แบบ) น. แผ่นดิน, โลก, ในบทกลอนใช้ว่า ธาตรี ก็มี. (ส.).

บรรพชน

น. บุคคลรุ่นก่อน ๆ แต่โบราณ ซึ่งเป็นต้นเผ่าพันธุ์หนึ่ง ๆ.

บาทยุค

[บาททะยุค, บาทยุค] น. เท้าหิ้งคู่. (ป. ปาทยุค).

บุราณ

ว. เก่า, ก่อน, เช่น คำบุราณท่านว่าไว้เป็นครู (สังข์ทอง). (ป., ส. ปุราณ).

คำศัพท์

อธิบายคำศัพท์และข้อความ

บุษบา

[บุตสะ-] (กลอน) น. ดอกไม้.

ปทุม

น. บัวหลวง, บัวก้าน. (ป.; ส. ปทุม).

ประจักษ์

[-จักสะ-] ว. ปรากฏชัด อาจเป็นทางตาหรือใจก็ได้ เช่น ประจักษ์แก่ตา ประจักษ์แก่ใจ. (ส. ปรตยักษ; ป. ปจจกข).

พระว้าพะวัง

ก. ห่วงหน้าห่วงหลัง, ห่วงหน้าพะวงหลัง.

พระรุงพะรัง

ว. ปะปนกันจนรุงรัง เช่น หอบข้าวของพระรุงพะรัง, นุ่งนัง เช่น มีหนีสินพระรุงพะรัง.

พระสุริย์

น. พระอาทิตย์, ดวงตะวัน.

พาดิษยการ

น. การค้า.

พิริพีไร

ว. มัวทำโน่นนิดนี้หน่อย, อ้อยอิ่ง, ตะบิดตะบอย, เช่น ทำพิริพีไร มัวพิริพีไร.

พินาศ

(๑) น. ความเสียหายสิ้นเชิง, ความเสียหายย่อยยับ. (ส. วินาศ, ป. วินาส;).

(๒) ก. เสียหายสิ้นเชิง, เสียหายย่อยยับ. (ส. วินาศ, ป. วินาส;).

พิสมัย

(๑) [พิตสะหม] น. ความรัก, ความปลื้มใจ, ความชื่นชม. (ส. วิสมย; ป. วิมหย ว่า ความแปลกใจ).

(๒) [พิตสะหม] ก. รักใคร่หลงใหล เช่น ฉันไม่เห็นจะพิสมัยเธอเลย. (ส. วิสมย; ป. วิมหย ว่า ความแปลกใจ).

(๓) [พิตสะหม] ว. ควรชม. (ส. วิสมย; ป. วิมหย ว่า ความแปลกใจ).

พิสุทธิ์

ว. บริสุทธิ์, สะอาด, สุกใส. (ป. วิสุทธิ).

ไพรี

(๑) น. ผู้มีเวร (ส. ไวริน; ป. เวรี).

(๒) น. ข้าศึก. (ส. ไวริน; ป. เวรี).

มังสา

น. เนื้อของคนและสัตว์. (ป.).

ระยิบระยับ

ว. ยิบ ๆ ยับ ๆ เช่น แสงดาวระยิบระยับ.

รังสรรค์

ก. สร้าง, แต่งตั้ง.

วิจิต

[-จิต] ว. งามประณีต. (ส.; ป. วิจิตต).

สถาพร

[สะถาพอน, -วอน] ว. ยืนยง, มั่นคง, เช่น ขอให้มีความสุขสถาพร สถิตสถาพร. (ส. สถาวร; ป. ถาวร).

คำศัพท์

อธิบายคำศัพท์และข้อความ

สังคายนา

(๑) [-คายะ-, -คายยะ-] น. การชักซ้อม, การสวดพร้อมกันและเป็นแบบเดียวกัน, การประชุมชำระพระไตรปิฎกให้เป็นแบบเดียวกัน. (ป. สงคายน).

(๒) [-คายะ-, -คายยะ-] (ปาก) ก. สะสาง เช่น เรื่องนี้ต้องสังคายนากันเสียที. (ป. สงคายน).

สัญจร

(๑) [-จอน] ก. ผ่านไปมา เช่น ทางสัญจร. (ป., ส.).

(๒) [-จอน] น. ช่องทาง, ถนน (ป., ส.).

(๓) น. การผ่านไปมา. (ป., ส.).

สัมภาระ

(๑) [สำภาระ] น. สิ่งของต่าง ๆ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้และเสบียงซึ่งสะสมรวบรวมหรือจัดเตรียมไว้เพื่อภาระต่าง ๆ เช่น เตรียมสัมภาระสำหรับไปต่างจังหวัด (ป., ส.).

(๒) น. การเกื้อหนุน, การเลี้ยงดู. (ป., ส.).

ไสยาสน์

น. การนอน, ที่นอน. (ป. เสยยา; ส. ศยยา).

เหียน

ก. มีอาการพะอืดพะอมคล้ายจะคลื่นไส้ เช่น รู้สึกเหียน ๆ, มักใช้เข้าคู่กับคำ คลื่นเป็น คลื่นเหียน.

อภิมรณ

๑) ก. รื่นเริงยิ่ง, ดีใจยิ่ง, ยินดียิ่ง (ส.; ป. อภิมม).

(๒) ก. พักผ่อน (ส.; ป. อภิมม).

(๓) ก. ใช้ว่า ภิมรณ ก็มี. (ส.; ป. อภิมม).

เอกา

ว. หนึ่ง (จำนวน) (ป., ส.).

กิจกรรม : ชวนคิดพินิจคุณค่า

คำชี้แจง : สำหรับนักเรียน

กิจกรรม ชวนคิดพินิจคุณค่า เป็นกิจกรรมท้ายหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข”

โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น ๓ ตอน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาไทยโดยการตอบคำถามอันทันที

(เขียนตอบด้วยลายมือตัวบรรจง)

และทำกิจกรรมที่แนะนำ เพื่อทบทวนเนื้อหา

ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ ๒ พิจารณาภาษาการประพันธ์

ตอนที่ ๓ เลือกสรรนำไปใช้

NEXT STATION

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์เนื้อหา

๑. จุดประสงค์ของการแตงนิราศ คืออะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

---

๒. อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า บทประพันธ์เรื่อง นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข” สะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยในปัจจุบันกับคนไทยในอดีตแตกต่างกันอย่างไร

---

๓. เขียนสรุปความดีเด่นของนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

กิจกรรมแนะนำ

นักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่ปรากฏในนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

๓. จัดทำแผนผังคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศและฝึกแต่งนิราศโดยมีเนื้อหาจากการเดินทางไปสถานที่ต่างๆ ของนักเรียน

กิจกรรมแนะนำ

ฝึกอ่านออกเสียงทำนองเสนาะโดยใช้บทประพันธ์จาก นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”

ตอนที่ ๓ เลือกสรรนำไปใช้

กิจกรรมแนะนำ

๑. ชมวีดีทัศน์ Youtube review แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ใกล้สถานศึกษา
๒. ร่วมกันวิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่อง นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข”
๓. ศึกษาเปรียบเทียบ นิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข” กับนิราศสำนวนอื่นๆ
๔. หาโอกาสทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ปรากฏในนิราศ “MRT สถานีแห่งความสุข” ตลอดเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงิน

อ้างอิง

- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). **การเขียนสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์ น. อ้างใน วัลย์เพ็ญ นามเมืองรักษ์. (2554). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สกลนครบ้านเกิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองหอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เทพชู ทับทอง. **กรุงรัตนโกสินทร์เมื่อ 200 ปี**. กรุงเทพฯ : เทพพิทักษ์การพิมพ์, 2524.
- เปลื้อง ณ นคร. **ภาพประวัติศาสตร์ (กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น)**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554** เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฯ เล่ม 15 เรื่องที่ 5
ศูนย์ข้อมูลเกาะรัตนโกสินทร์
BEM Magazine ฉบับพิเศษ
- <http://www.resource.lib.su.ac.th>
<http://dhammajak.net/forums/viewtopic.php?t=38578>
<https://mgronline.com/travel/detail/9600000080469>
<http://www.yesspathailand.com>
<http://www.appgeji.com>
<https://th.wikipedia.org/wiki>
<https://web.facebook.com/museumsiamfan/>
<https://www.aseanliving.com/blog/location/72-mrt.html>
<https://www.thailandtopvote.com/>
<http://www.appgeji.com>
<https://th.wikipedia.org/wiki/>

ประวัติผู้แต่ง

นายอนุสรณ์ กะดามัน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดราชบพิธ

ตำแหน่ง/หน้าที่

- หัวหน้างานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนวัดราชบพิธ
- หัวหน้างานโรงเรียนสุจริตโรงเรียนวัดราชบพิธ
- หัวหน้างานฝ่ายวินัยและการออกจากราชการโรงเรียนวัดราชบพิธ
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์และคณะกรรมการสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการตัดสิน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สพม.๑ และระดับประเทศ
- วิทยากรพิเศษ ประจำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เขตพระนคร กรุงเทพฯ

การศึกษา

- ระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม)
โปรแกรมวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ผลงาน

- ๒๕๕๔ รางวัลเพชรราชภัฏ
- ๒๕๕๔ รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น
รางวัลครูสอนดี
- ๒๕๕๕ รางวัลครูดีในดวงใจ
รางวัลหนึ่งแสนครูดี
- ๒๕๕๖ รางวัลครูผู้มีผลงานดีเด่น
- ๒๕๕๙ ประธานโครงการ “บุหงาสราญรมย์” ดอกไม้ของพระราชินีที่ระลึก
งานออกพระเมรุ ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ณ พระเมรุมาศจำลอง
พระลานพระราชวังดุสิต
- ๒๕๖๐ รางวัล MOE AWARDS ประเภทบุคคล สาขานุรักษ์มรดกไทย
- ๒๕๖๑ รางวัลครูสุคดี
รางวัลครูดีไม่มีอบายมุข
- ๒๕๖๒ ประพันธ์ นิราศรถไฟ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

1.2 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1.2.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร มีเนื้อหาประกอบได้ด้วยเรื่องราววิถีชีวิต สถาปัตยกรรม ตลอดเส้นทางสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายจำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย โดยมีภาพประกอบ คำอธิบายสถานที่ คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเล่มเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนและเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในการแต่งคำประพันธ์ และการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน

1.2.3 ใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน

1.3 แนวทางการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.3.1 การกำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวการเขียนเป็นงานเขียนประเภทร้อยกรอง (กลอนนิราศ) ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย

เกี่ยวกับหลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศ ตลอดจนศึกษาเกี่ยวกับสถานที่สำคัญใน แหล่งเรียนรู้ตลอดเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายทั้ง 4 สถานี และนำมา แต่งเป็นนิราศให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร โดยมีการสอดแทรกคุณธรรม ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีภาพสีประกอบ และมีกิจกรรมท้ายบท รูปเล่มหนังสือมี ขนาดกระดาษ A4

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ การสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีขั้นตอน 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพโดย อาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพโดยการนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนทั้งสามขั้น ดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการสร้างหนังสือ

(1) ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กและ วัยรุ่น และการสอบถามผู้เรียนถึงรูปแบบและเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องการจะอ่านที่สอดคล้องกับบริบท ของแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษา

(2) ศึกษาหลักสูตร และวิเคราะห์เนื้อหา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่ม สารการเรียนรู้ภาษาไทย สารที่ 1 การอ่าน สารที่ 2 การเขียน สารที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ทำให้ได้ขอบข่ายของเนื้อหาสารที่เหมาะสมและสัมพันธ์ กันตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา (ม.4-6)

(3) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและ แนวทางในการจัดทำหนังสือให้เหมาะสมกับผู้อ่าน

(4) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกลวิธีในการแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง (กลอนนิราศ) จากเอกสาร ตำราและงานวิจัย

(5) ศึกษาเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สัมภาษณ์ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ภาพถ่ายสถานที่รถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อ ขยายทั้ง 4 สถานี ได้แก่ สถานีวัดมังกร สถานีสามยอด สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย

2) ขั้นตอนการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพโดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

(1) นำหนังสือส่งเสริมการอ่านเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 3 คน พิจารณา คุณภาพหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ

(2) นำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยปรับปรุงเนื้อหาแก้ไขเรื่องจันทลักษณ์ของกลอนแปด (กลอนนิราศ) ในบทหรือวรรคที่มีผัสซ้ำ สัมผัสเลื่อน ปรับแก้คำสัมผัสในหลายๆวรรคให้เกิดความสละสลวยของเสียงสัมผัส แก้ไขคำภาษาอังกฤษ และข้อความที่เป็นตัวเลข โดยเขียนเป็นทับศัพท์ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

(3) นำหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทร้อยกรอง (กลอนนิราศ) เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของหนังสือแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

3) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน โดยนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คนอ่าน เพื่อประเมินความคิดเห็นตาม แบบประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานค่าแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีรายการประเมินด้านรูปเล่ม ภาษา เนื้อหา ภาพประกอบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านที่มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้านซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 คือ ด้านเนื้อหากับด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ รองลงมา คือ ด้านภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 และด้านรูปเล่มมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 ตามลำดับ ด้านที่มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 คือ ด้านภาษา ซึ่งผลการประเมิน คุณภาพหนังสือโดยรวม มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

1.4.2 ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน โดยให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน ตอบแบบประเมินคุณภาพ มีรายการประเมิน ด้านรูปเล่ม ด้านภาษา ด้านเนื้อหา ด้านภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านที่มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 คือ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับรองลงมาคือ ด้านภาษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 และด้านภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ตามลำดับ และมีคุณภาพเหมาะสมน้อย มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 คือ ด้านรูปเล่ม ซึ่งผลการประเมินคุณภาพหนังสือโดยรวมมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

2. อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชพิพิธ กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำผลการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านรูปเล่ม ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านรูปเล่ม คะแนนเฉลี่ย 4.87 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนด้านรูปเล่ม คะแนนเฉลี่ย 2.78 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปเล่มมีความสวยงาม ดึงดูดความสนใจ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับประวัติความเป็นมา ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในท้องถิ่น ชื่อเรื่องน่าสนใจ ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน ขนาดรูปเล่มกะทัดรัดเปิดอ่านได้สะดวก โดยรวม เหมาะสมมาก เพราะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาหลักการทฤษฎี แนวคิด จิตวิทยา เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ในท้องถิ่นสอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของ ธอร์นไคค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540, น.99) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Responses) ซึ่งประกอบด้วย กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีความพร้อม กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) คือการกระทำซ้ำๆ หรือกระทำบ่อยๆ จะเกิดความชำนาญ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นาน และคงทนถาวรและกฎแห่งผล (Law of Effects) คือผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ เมื่อได้รับผลเป็นที่พึงพอใจผู้เรียนย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไปอีก และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นต่อขอข้อมูลท้องถิ่น จากอินเทอร์เน็ต โดยทำกิจกรรมทำเรื่อง อาจไปทัศนศึกษา เข้าร่วมแหล่ง

เรียนรู้ที่ได้ข้อมูลจากการอ่าน ทั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้คำนึงถึง กิจกรรมท้ายเรื่องที่เป็นสาระประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ในด้านความรู้ ภูมิปัญญา ตระหนักถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง ผ่านรูปภาพต่างๆ จากสถานที่จริง รูปภาพเก่าในอดีตเพื่อให้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับพรณี ชูทัย (2550) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเกี่ยวกับรูปภาพ ตื่นเต้นกับรูปภาพที่มีสีสันสวยงาม ภาพคมชัดและสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหาหรือจุดประสงค์ที่ต้องการ นอกจากนี้หนังสือส่งเสริมการอ่านที่พัฒนาขึ้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงานและรักความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, น.2551)

2.2 ด้านภาษา ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านภาษา คะแนนเฉลี่ย 4.73 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนด้านภาษา คะแนนเฉลี่ย 2.90 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านภาษาใช้คำเหมาะสมกับวัย อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน สื่อความหมายได้ชัดเจน มีการอธิบายคำศัพท์ไว้ท้ายเรื่อง เหมาะสมกับสติปัญญาความรู้ความสามารถของนักเรียน ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานน่าติดตาม ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าการใช้ภาษาอ่านง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถอ่านตีความจากคำประพันธ์ได้ดี สื่อความหมายได้ชัดเจน สอดคล้องกับที่ รังสิมันต์ ฉิมรักษ์ (2550, น.11-14) กล่าวถึงสำนวนภาษาในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องที่เขียนต้องคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญเพราะเด็กแต่ละวัยมีวุฒิภาวะ ความพร้อม และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เขียนให้เด็กก่อนวัยเรียนอ่านก็อย่างหนึ่ง เขียนให้เด็กประถมศึกษาอ่านก็อย่างหนึ่ง เขียนให้เด็กมัธยมศึกษาอ่านก็อีกอย่างหนึ่ง สำนวนภาษาที่ดีต้องไพเราะสละสลวย ใช้คำง่าย เข้าใจง่าย ไม่จำเป็นอย่าใช้คำยาก สำนวนภาษาที่ดีนั้นเมื่อเด็กอ่านแล้วจะต้องเข้าใจได้ทันที

2.3 ด้านเนื้อหา ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหา คะแนนเฉลี่ย 5.00 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนด้านเนื้อหา คะแนนเฉลี่ย 2.85 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่า ด้านเนื้อหาของ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่แหล่งเรียนรู้ตามเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย 4 สถานี ได้แก่ สถานีสามยอด สถานีวัดมังกร สถานีอิสรภาพ และสถานีสนามไชย ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางตามหลักการแตงนิราศ เป็นที่ตั้งของโรงเรียนวัดราชบพิศ

กรุงเทพมหานคร เนื้อหามีความยาวของแต่ละสถานที่ที่มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน เรียงลำดับตามเส้นทางและอธิบายประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของแต่ละสถานที่ เนื้อหาสาระมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ผู้เรียนสามารถบอกเรื่องราวและใจความสำคัญของเรื่องได้และคำถาม ท้ายเล่มเหมาะสมให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ดีโดยสรุปแล้วด้านเนื้อหาวิชา MRT สถานีแห่งความสุข มีความเหมาะสมมาก ส่วนผู้เรียนมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องน่าสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่วกวน สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ กิจกรรมท้ายบทเป็นการทบทวนและฝึกทักษะการอ่าน ทำให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำประวัติความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเส้นทางเดินรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยาย มีเนื้อหา แก่นเรื่องสอดคล้องกับความสนใจในการอ่านของนักเรียน ซึ่งตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การพัฒนาทางสมอง และเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศเครือข่าย การเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

2.4 ด้านภาพประกอบ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพประกอบ คะแนนเฉลี่ย 4.93 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผล การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนด้านภาพประกอบ คะแนนเฉลี่ย 2.84 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ภาพประกอบชัดเจน น่าสนใจ สื่อความได้ตรงและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง การจัดวางภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องในแต่ละหน้า ขนาดของภาพมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสรุปแล้ว ภาพประกอบมีความเหมาะสมมาก ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าภาพสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง การจัดวางภาพในแต่ละหน้ามีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ขนาดของภาพมีความเหมาะสมและช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถ้าเพิ่มจำนวนของภาพให้มากขึ้นจะดีมาก ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ข้อสรุปว่า ภาพประกอบจำนวนมากเป็นสิ่งจำเป็นในหนังสือสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนจะชอบหรือไม่ชอบเรื่องนั้น ก็เนื่องมาจากภาพประกอบ โดยเฉพาะภาพที่มีสีสันสวยงามซึ่งสอดคล้องกับ เกริก ยूनพันธ์ (2542, น.25-31) ที่กล่าวถึงบทบาทของภาพประกอบไว้ว่า ภาพประกอบช่วยอธิบายเนื้อเรื่องให้ชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังช่วยดึงดูด ความสนใจ ทำให้เด็กอยากอ่านหนังสือมากขึ้น ช่วยสร้างจินตนาการสำหรับเด็ก ส่วนหลักการจัดภาพประกอบนั้น ก็ต้องคำนึงถึงวัยของเด็ก ความสอดคล้องของเนื้อเรื่องด้วย

2.5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ คะแนนเฉลี่ย 5.00 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ คะแนนเฉลี่ย 2.95 มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านนิราศ MRT สถานีแห่งความสุขที่สร้างขึ้นนี้เนื้อหาช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิด รักท้องถิ่น เกิดการเรียนรู้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ ด้านภาษาไทย สำนวนโวหารในการอ่านคำประพันธ์ไทย นักเรียนตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญเกิดความภาคภูมิใจต่อวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นและสามารถนำไปเป็นสื่อจัดการเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนได้อีกด้วย ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อเรื่องสอดแทรกคุณธรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นเรื่องราวและภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ด้านภาษาไทย ตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญและเกิดความภาคภูมิใจต่อวรรณกรรมประเภทร้อยกรองและเมื่ออ่านจบแล้วทำให้อยากอ่านหนังสือแบบนี้อีกมาก ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ไบกาชุย (2534, น.27) ที่อธิบาย วัตถุประสงค์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่าช่วยให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการของวัยเด็ก สร้างความคิดคำนึง และ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย ปลูกฝัง คุณธรรม และแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนาให้แก่เด็ก เด็กเกิดนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่าน คงอยู่ตลอดไป ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในอนาคต ในแง่ที่รู้จักใช้การอ่านเป็นเครื่องมือหาความรู้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปใช้

3.1.1 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี นอกจากจะใช้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านแล้ว ครูผู้สอนยังสามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา หรือใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน และการดูได้และสามารถใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเกี่ยวกับ ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้สำคัญภายในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งสร้างความตระหนักให้ผู้เรียน ได้เห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ใกล้สถานศึกษา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง

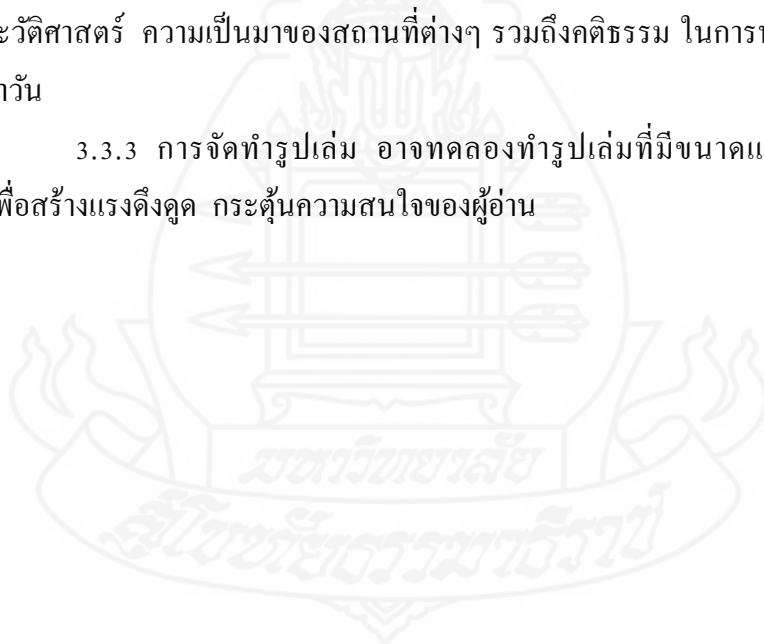
3.1.2 เมื่อผู้อ่าน อ่านหนังสือจบควรทำกิจกรรมท้ายเรื่อง เพื่อเป็นการฝึกทักษะ การอ่านการตีความ และอ่านจับใจความสำคัญ

3.2 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไป

3.2.1 ในศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทร้อย กรอง (กลอนนิราศ) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสามารถอ่านและตีความเนื้อหาของ คำประพันธ์ได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรองประเภท อื่นๆ เช่น กาพย์ โคลง ฉันท์ ฯลฯ และส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ บ้าง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและเข้าถึง วรรณกรรมประเภทร้อยกรองได้มากยิ่งขึ้นให้แก่นักเรียนตั้งแต่วัยเยาว์

3.2.2 ควรมีการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านในลักษณะเดียวกันนี้ในเนื้อหา และ กลุ่มวิชาอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและเกิดความรักแหล่ง เรียนรู้ท้องถิ่น ทั้งยังเป็นการฝึกนิสัยให้นักเรียนรักการอ่าน ตลอดจนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ เกิดความสนใจ โดยเฉพาะเนื้อหาที่อ่านแล้วเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และแฝง ไปด้วยประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสถานที่ต่างๆ รวมถึงคตินิยม ในการนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

3.3.3 การจัดทำรูปเล่ม อาจทดลองทำรูปเล่มที่มีขนาดแตกต่างออกไปจาก แบบเดิม เพื่อสร้างแรงดึงดูด กระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล การกุศล. (2529). *ทักษะและความรู้ทางภาษาไทย*. โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- กรมวิชาการ. (2538). *วรรณสารวิภังค์ เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ [น.ม.ส.]. (2513). *ผสมผสาน ชุดที่ 2*. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเทอดธรรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- การุณนันทน์ รัตนแสนวงษ์. (2550). *ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เกริก ชูพันธ์. (2542). *การออกแบบและเขียนภาพประกอบสำหรับเด็ก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- กำชัย ทองหล่อ. (2515). *หลักภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครหลวงกรุงเทพธนบุรี: โรงพิมพ์จักรดสนิทวงศ์.
- จิตร ภูมิศักดิ์. (2518). *นิราศหนองคาย วรรณคดีที่ถูกสั่งเผา*. สถาบันศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินตนา ไบกาชุย. (2534). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2542). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จินตนา ศิริกล้า. (2556). *การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง เที้ยววนอุทยานพนมสวาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2546). *ภาษา-พาสาร์ เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมธิทิปส์.
- นฤมล สุขศรีแก้ว. (2551). *การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณคดีไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- ประอรรัตน์ ตั้งกิตติภาภรณ์. (2542). วรรณคดีนิราศ : วิวัฒนาการด้านเนื้อหาและกลวิธีการ
นำเสนอ. วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์, 20(1).
- ปรียา อภัยรัตน์. (2553). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน นิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ปัญญา ทองนิล. (2537). การใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เปลื้อง ณ นคร. (2537). ภาพประวัติศาสตร์ (กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น). กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- พรรณี ชูทัย. (2550). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เพ็ญฤดี รอดโต. (2549). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี เรื่อง ถิ่นนี้ดีกล้วยเล็บมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่
6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี,
สุราษฎร์ธานี.
- รังสิมันต์ ฉิมรักษ์. (2550). การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ
ชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2516). 25 ปี 14 ตุลา มองผ่านวรรณกรรมเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการ
โครงการ 25 ปี 14 ตุลา.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- วัฒนะ บุญจับ. (2541). ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร.
- วาสนา ชาวหา. (2525). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- ศิริรัตน์ กาศับ. (2554). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านร้อยกรองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล. (2530). *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*.

4 (2), 1.

สนม ครูทเมือง. (2550). *การเขียนเชิงวิชาการ*. นครสวรรค์: นิวเสรินคร.

สมพร จารุณัฎ. (2540). *คู่มือการเขียนบันทึทงคดีและสารคดีสำหรับเด็กหนังสือชุดความรู้ภาษาไทย
อับดับ 4 กรมวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

สมเด็จพระพะระยาดำรงราชานุภาพ. (2506). *ชีวิตและงานของสุนทรภู่*. พระนคร: คลังวิทยา.

สุชาติ เจริญฤทธิ์. (2543). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง “เที่ยวเมืองพังงา”*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ,
สงขลา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการ
คิด: ดันแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โครงการ
พัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2547). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา
ในทศวรรษที่สอง 2552-2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำลี รักสุทธี. (2553). *คู่มือการจัดทำสื่อนวัตกรรมและแผนประกอบสื่อนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ:
พัฒนาการศึกษา.

- อภิวรรณ วีระสมิทท์. (2544). หนังสือสำหรับเด็กกับการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- เอมอร ชิตตะโสภณ. (2521). โลกแห่งวรรณคดี. พระนคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เอื้อสุภา ส่องสว่าง. (2551). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.พิมลศักดิ์ อุ่ นววรรณธรรม

ตำแหน่ง - อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทร. 092-5912993

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาเอก ปรัชญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมคมช ประเทศอินเดีย
- ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.) ภาษาไทย วิทยาลัยวิชาการศึกษา (วศ.) พระนคร

ประสบการณ์การเป็นวิทยากร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2510 - ปัจจุบัน

นามปากกาในการแต่งคำประพันธ์ พ.เรื่องนาม

2. อ.จินตนา กล้ายประยงค์

ตำแหน่ง - ข้าราชการบำนาญ

อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จ.ราชบุรี

- อุปนายกสมาคมกวีร่วมสมัย
- กรรมการสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย
- โทร. 064-7896664

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโท ศาสตร์มหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปริญญาตรี ดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย

ผลงานเชิงประจักษ์

- ได้รับทุนวิจัยสื่อพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อบันเทิงพื้นบ้าน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จ.ราชบุรี
- ประสบการณ์การเป็นวิทยากร ด้านการแต่งคำประพันธ์ เพลงพื้นบ้าน และการอ่านทำนองเสนาะ

3. ดร.วิชุดา พรายยงค์

ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โทร. 089-4561755

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาเอก (ปร.ค.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปริญญาโท (กศ.ม.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปริญญาตรี (ค.บ.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประสบการณ์ทำงานและผลงานด้านการบริหาร

- ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
  - ผู้ช่วยคณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ประสบการณ์การเป็นวิทยากร ด้านภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

.....

ภาคผนวก ข

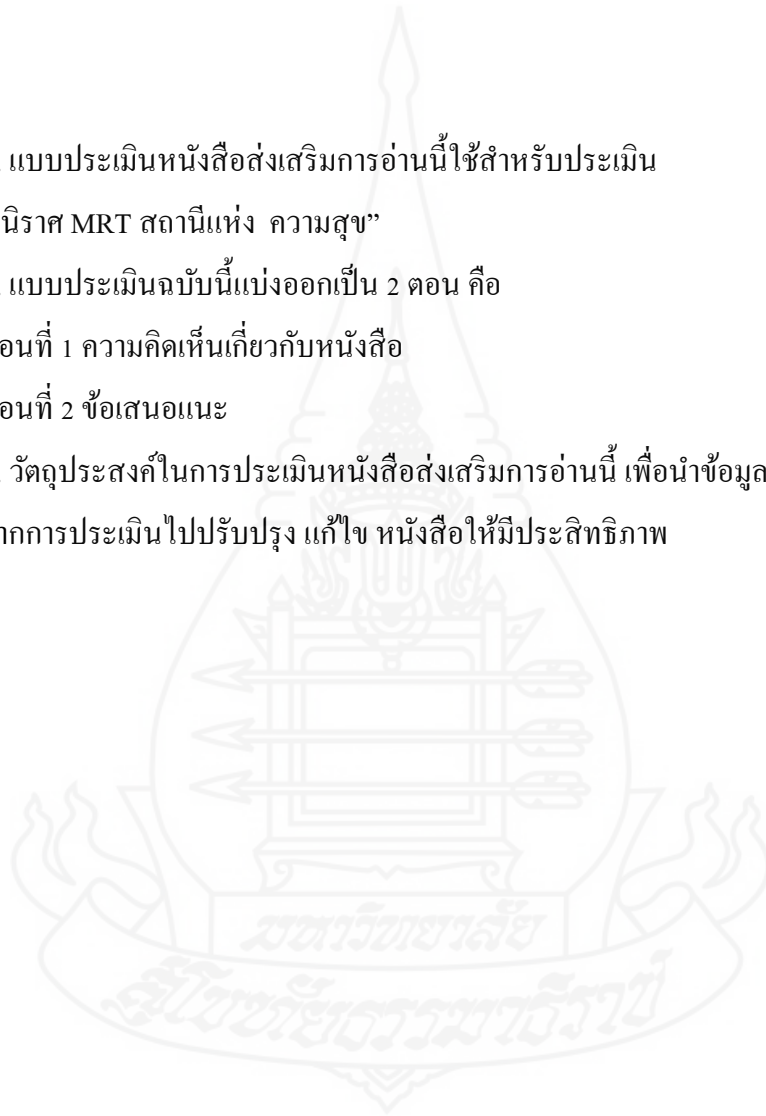
แบบประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
เรื่อง “ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข”
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านนี้ใช้สำหรับประเมิน “ นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข”
2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ
ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ
3. วัตถุประสงค์ในการประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข หนังสือให้มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
ซึ่งมีหัวข้อประเมินทั้งหมด 5 ด้าน คือ รูปเล่ม ด้านภาษา ด้านเนื้อหา ภาพประกอบ
คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก
- 3 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
รูปเล่ม 1. รูปเล่มสวยงาม สะอาดตา ดึงดูดความสนใจ 2. ภาพปกสวยงาม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง 3. ชื่อเรื่องน่าสนใจ ชวนให้เปิดอ่าน 4. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน 5. ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด จับถือและเปิดอ่านได้สะดวก					
ด้านภาษา 1. ใช้คำเหมาะสมกับวัย อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน 2. สื่อความหมายได้ชัดเจน 3. ใช้คำเหมาะสมกับฐานะบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์ 4. ใช้ภาษาที่มีความง่าย เหมาะสมกับสติปัญญาความรู้ ความสามารถ ของนักเรียน 5. ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<p>ด้านเนื้อหา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความยาวของเนื้อหาแต่ละช่วงมีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน 2. เนื้อหาช่วยต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน 3. เนื้อหาสาระมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน 4. นักเรียนสามารถบอกเรื่องราวและใจความสำคัญของเรื่องได้ 					
<p>ภาพประกอบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพประกอบชัดเจน น่าสนใจ 2. ภาพมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหา 3. การจัดวางภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน้า 4. ภาพช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 5. ขนาดของภาพมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน 					
<p>คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. ส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ด้านภาษาไทยของนักเรียน 3. ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าเห็นความสำคัญ และเกิดความภาคภูมิใจต่อแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน 4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น 5. สามารถนำไปเป็นสื่อการเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนการสอน 					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปเล่ม ด้านภาษา ด้านเนื้อหา ภาพประกอบ

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ลงในช่องว่างตามความคิดของท่าน

1. รูปเล่ม

.....
.....
.....

2. ด้านภาษา

.....
.....
.....

3. ด้านเนื้อหา

.....
.....
.....

4. ภาพประกอบ

.....
.....
.....

5. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

.....
.....
.....

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

นายอนุสรณ์ กะคามัน

.....

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

นำหนังสือเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของหนังสือ แบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านรูปเล่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นด้านรูปเล่ม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. รูปเล่มสวยงาม สะดุดตา ดึงดูดความสนใจ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. ภาพปกสวยงาม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. ชื่อเรื่องน่าสนใจ ชวนให้เปิดอ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน	2	-	1	-	-	4.33	มาก
5. ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด จับถือและเปิดอ่านได้สะดวก	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	14	-	1	-	-	4.87	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ด้านรูปเล่ม มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.87 แสดงว่าด้านรูปเล่ม มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นด้านภาษา	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ใช้คำเหมาะสมกับวัย อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
2. สื่อความหมายได้ชัดเจน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. ใช้คำเหมาะสมกับฐานะบุคคล สถานที่และเหตุการณ์	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ใช้ภาษาที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับสติปัญญาความรู้ ความสามารถของนักเรียน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
5. ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	11	4	-	-	-	4.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ด้านภาษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.73 แสดงว่าด้านภาษา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นด้านเนื้อหา	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ความยาวของเนื้อหาแต่ละช่วงมีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. เนื้อหาช่วยต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. นักเรียนสามารถบอกเรื่องราวและใจความสำคัญของเรื่องได้	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	12	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่าด้านเนื้อหา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านภาพประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นด้านภาพประกอบ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ภาพประกอบชัดเจน น่าสนใจ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. ภาพมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหา	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. การจัดวางภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน้า	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ภาพช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น	2	1	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5. ขนาดของภาพมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	14	1	-	-	-	4.93	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ด้านภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.67 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.93 แสดงว่าด้านภาพประกอบ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. เนื้อหาช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. ส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ด้านภาษาไทยของนักเรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าเห็นความสำคัญ และเกิดความภาคภูมิใจต่อแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5. สามารถนำไปเป็นสื่อการเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนการสอน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	15	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีระดับคะแนนเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่าด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ภาคผนวก ง

แบบประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับนักเรียน

แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิราศ MRT สถานีแห่งความสุข”

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบพิศ

ชื่อ.....ชั้น.....

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ

ความคิดเห็นของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

3 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

2 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

1 หมายถึง ท่านคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับน้อย

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
<p>รูปเล่ม</p> <ol style="list-style-type: none"> รูปเล่มสวยงาม สะดุดตา ดึงดูดความสนใจ ภาพปกสวยงาม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา ชื่อเรื่องน่าสนใจ ชวนให้เปิดอ่าน ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด จับถือและเปิดอ่านได้สะดวก 			
<p>ด้านภาษา</p> <ol style="list-style-type: none"> ใช้คำเหมาะสมกับวัย อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน สื่อความหมายได้ชัดเจน ใช้คำเหมาะสมกับฐานะบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ใช้ภาษาที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับผู้อ่าน ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน 			

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
ด้านเนื้อหา 1. ความยาวแต่ละเรื่องมีความเหมาะสม 2. เนื้อเรื่องน่าสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน 3. เนื้อเรื่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่วกวน 4. ผู้อ่านสามารถสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาได้			
ภาพประกอบ 1. ภาพชัดเจน น่าสนใจ 2. ภาพมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหา 3. การจัดวางภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน้า 4. ภาพช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 5. ขนาดของภาพมีความเหมาะสม			
คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ 1. เนื้อหาช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความรักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. ส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ด้านภาษาไทย 3. ส่งเสริมให้ตระหนักในคุณค่าเห็นความสำคัญเกิดความภาคภูมิใจต่อแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน 4. ส่งเสริมให้มินิส์รักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น			

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปเล่ม ด้านภาษา ด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ลงในช่องว่างตามความคิดของนักเรียน

1. รูปเล่ม

.....

.....

.....

2. ด้านภาษา

.....

.....

.....

3. ด้านเนื้อหา

.....

.....

.....

4. ภาพประกอบ

.....

.....

.....

5. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

.....

.....

.....

(.....)

นักเรียนผู้ประเมิน

ภาคผนวก จ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

นำหนังสือไปทดลองให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คนอ่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพตามแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือจากนักเรียน คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ตารางที่ 6 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านรูปเล่ม โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านรูปเล่ม	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	3	2	1		
1. รูปเล่มสวยงาม สะดุดตา ดึงดูดความสนใจ	7	3	-	2.70	มาก
2. ภาพปกสวยงาม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	9	1	-	2.90	มาก
3. ชื่อเรื่องน่าสนใจ ชวนให้เปิดอ่าน	9	1	-	2.90	มาก
4. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	7	3	-	2.70	มาก
5. ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด จับถือและเปิดอ่านได้สะดวก	7	3	-	2.70	มาก
รวม	39	11	-	2.78	มาก

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า ด้านรูปเล่ม มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.70 ถึง 2.90 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.78 แสดงว่าด้านรูปเล่ม มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 7 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านภาษา โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านภาษา	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	3	2	1		
1. ใช้คำเหมาะสมกับวัย อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน	9	1	-	2.90	มาก
2. สื่อความหมายได้ชัดเจน	10	-	-	3.00	มาก
3. ใช้คำเหมาะสมกับฐานะบุคคล สถานที่ เหตุการณ์	10	-	-	3.00	มาก
4. ใช้ภาษาที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับผู้อ่าน	7	3	-	2.70	มาก
5. ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน	9	1	-	2.90	มาก
รวม	45	5	-	2.90	มาก

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่า ด้านภาษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.70 ถึง 3.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.90 แสดงว่าด้านภาษา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 8 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านเนื้อหา	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	3	2	1		
1. ความยาวแต่ละเรื่องมีความเหมาะสม	7	3	-	2.70	มาก
2. เนื้อเรื่องน่าสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน	9	1	-	2.90	มาก
3. เนื้อเรื่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่ วกวน	10	-	-	3.00	มาก
4. ผู้อ่านสามารถสรุปใจความสำคัญของ เนื้อหาได้	8	2	-	2.80	มาก
รวม	34	6	-	2.85	มาก

จากตารางที่ 8 สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.70 ถึง 3.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.85 แสดงว่าด้านเนื้อหา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 9 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านภาพประกอบ โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านภาพประกอบ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	3	2	1		
1. ภาพชัดเจน น่าสนใจ	8	2	-	2.80	มาก
2. ภาพมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหา	10	-	-	3.00	มาก
3. การจัดวางภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน้า	9	1	-	2.90	มาก
4. ภาพช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น	10	-	-	3.00	มาก
5. ขนาดของภาพมีความเหมาะสม	5	5	-	2.50	ปานกลาง
รวม	42	8	-	2.84	มาก

จากตารางที่ 9 สรุปได้ว่า ด้านภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ถึง 3.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.84 แสดงว่าด้านภาพประกอบ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 10 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แปลผล
	3	2	1		
1. เนื้อหาช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความรัก และเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่น	10	-	-	3.00	มาก
2. ส่งเสริมจินตนาการในการเรียนรู้ด้าน ภาษาไทย	10	-	-	3.00	มาก
3. ส่งเสริมให้ตระหนักในคุณค่าเห็น ความสำคัญเกิดความภาคภูมิใจต่อแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	9	1	-	2.90	มาก
4. ส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านและใช้เวลา ว่างให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น	9	1	-	2.90	มาก
รวม	38	2	-	2.95	มาก

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.90 ถึง 3.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.95 แสดงว่าด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายอนุสรณ์ กะดามัน
วัน เดือน ปีเกิด	22 มีนาคม 2523
การศึกษา	ระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ 2) โปรแกรมวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ
ตำแหน่ง/หน้าที่	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้างานแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนวัดราชบพิตร - หัวหน้างาน โรงเรียนสุจริต โรงเรียนวัดราชบพิตร - หัวหน้างานฝ่ายวินัยและการออกจากราชการ โรงเรียนวัดราชบพิตร - ฝ่ายประชาสัมพันธ์และคณะกรรมการสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย - คณะกรรมการตัดสิน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สพม.1 และระดับประเทศ - วิทยากรพิเศษ ประจำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เขตพระนคร กรุงเทพฯ
ผลงาน	<p>2544 รางวัลเพชรราชภัฏ</p> <p>2554 รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น, รางวัลครูสอนดี</p> <p>2555 รางวัลครูดีในดวงใจ, รางวัลหนึ่งแสนครูดี</p> <p>2556 รางวัลครูผู้มีผลงานดีเด่น</p> <p>2559 ประธานโครงการ “บุหงาสราญรมย์” ดอกไม้ของพระราชินีที่ระลึกในงานออกพระเมรุ ในหลวง รัชกาลที่ 9 ณ พระเมรุมาศจำลอง พระลานพระราชวังดุสิต</p> <p>2560 รางวัล MOE AWARDS ประเภทบุคคล สาขานุรักษ์มรดกไทย</p> <p>2561 รางวัลครูสุคดี, รางวัลครูดีไม่มีอบายมุข</p> <p>2562 ประพันธ์ นิราศรถไฟ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย</p>